

Bykasseregnskapet 2019

KRISTIANSAND KOMMUNE BYKASSEREGNSKAPET 2019

Innhold

Del 1 Hovedoversikter	3
Del 2 Noter til bykasseregnskapet 2019	23
Vedlegg til bykassens regnskap	45
Driftsregnskap pr sektor	46
Balanse	49
Hovedtallsanalyse	61
Revisjonsberetning	89

DEL 1 HOVEDOVERSIKTER

Regnskapsskjema 1A - drift

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Oppr.budsjett 2019	Regnskap 2018
Skatt på inntekt og formue	2 593 992 334	2 629 966 000	2 538 266 000	2 526 244 332
Ordinært rammetilskudd	2 435 745 593	2 378 991 000	2 378 691 000	2 274 954 550
Skatt på eiendom	269 030 038	269 300 000	266 600 000	269 319 198
Andre direkte eller indirekte skatter	176 602	0	0	144 602
Andre generelle statstilskudd	229 803 196	232 276 000	232 276 000	292 960 236
Sum frie disponible inntekter	5 528 747 763	5 510 533 000	5 415 833 000	5 363 622 918
Renteinntekter og utbytte	143 142 870	155 245 000	154 725 000	140 415 996
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	76 842 178	35 000 000	0	21 922 268
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	168 447 956	171 000 000	171 000 000	169 967 278
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	80 665	0	0	30 450 596
Avdrag på lån	277 000 000	277 000 000	277 000 000	269 424 021
Netto finansinnt./utg.	-225 543 574	-257 755 000	-293 275 000	-307 503 632
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	276 290 424	188 050 000	97 976 000	331 940 430
Til bundne avsetninger	118 601 809	-53 381	0	118 272 432
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	30 873 033	30 873 033	0	40 945 467
Bruk av ubundne avsetninger	134 465 915	76 505 615	22 292 000	131 289 167
Bruk av bundne avsetninger	129 576 650	105 485 909	0	151 314 944
Netto avsetninger	-99 976 635	24 867 938	-75 684 000	-126 663 284
Overført til investeringsregnskapet	5 187 894	4 815 843	0	30 642 758
Til fordeling drift	5 198 039 661	5 272 830 096	5 046 874 000	4 898 813 244
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	5 198 039 661	5 272 830 096	5 046 874 000	4 867 940 211
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	0	30 873 033

REGNSKAPSSKJEMA 1B - driftsregnskap

Til fordeling drift (fra regnskapsskjema 1A)

		Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Oppr. budsjett 2019	Regnskap 2018
1 Økonomisektor	Utgifter	153 617 438	151 316 000	147 991 000	147 287 906
	Inntekter	-21 299 186	-18 620 000	-19 785 000	-21 451 436
	Netto drift	132 318 252	132 696 000	128 206 000	125 836 470
2 Oppvekst Barnehage	Utgifter	940 475 575	863 633 601	854 507 000	874 752 632
	Inntekter	-125 953 806	-63 706 601	-59 610 000	-109 636 486
	Netto drift	814 521 770	799 927 000	794 897 000	765 116 146
26 Oppvekst Barn og familie	Utgifter	427 119 658	393 809 197	379 987 000	413 268 761
	Inntekter	-196 626 206	-167 355 197	-156 515 000	-201 247 936
	Netto drift	230 493 452	226 454 000	223 472 000	212 020 825
3 Helse og Sosial	Utgifter	2 757 044 298	2 523 886 802	2 449 038 800	2 627 261 090
	Inntekter	-714 659 478	-477 811 802	-420 018 800	-695 866 529
	Netto drift	2 042 384 820	2 046 075 000	2 029 020 000	1 931 394 561
4 Kultur	Utgifter	328 272 849	319 636 497	251 565 000	267 466 554
	Inntekter	-72 507 954	-60 945 497	-49 850 000	-63 676 992
	Netto drift	255 764 895	258 691 000	201 715 000	203 789 562
51 Teknisk	Utgifter	730 115 567	644 803 660	595 885 000	698 155 285
	Inntekter	-581 368 891	-474 126 311	-436 638 000	-548 168 516
	Netto drift	148 746 676	170 677 349	159 247 000	149 986 769
52 Kristiansand Eiendom	Utgifter	458 093 560	426 488 424	404 558 924	474 180 923
	Inntekter	-275 481 188	-246 737 424	-239 729 924	-290 439 175
	Netto drift	182 612 372	179 751 000	164 829 000	183 741 749
6 Organisasjonssektor	Utgifter	226 906 453	213 528 824	213 674 725	228 315 437
	Inntekter	-56 386 514	-36 448 824	-36 400 725	-62 398 407
	Netto drift	170 519 939	177 080 000	177 274 000	165 917 030
7 Oppvekst Skole	Utgifter	1 482 915 412	1 261 523 931	1 239 740 000	1 393 068 494
	Inntekter	-308 765 584	-128 015 931	-109 584 000	-302 156 055
	Netto drift	1 174 149 828	1 133 508 000	1 130 156 000	1 090 912 439
8 Særregnskap for K3	Utgifter	50 748 915	50 723 000	0	43 936 241
	Inntekter	-14 113 915	-14 088 000	0	-43 936 241
	Netto drift	36 635 000	36 635 000	0	0
9 Utenomsektorielle forhold	Netto drift	9 892 657	111 335 747	38 058 000	39 224 660
TOTALT		5 198 039 661	5 272 830 096	5 046 874 000	4 867 940 211

Regnskapsskjema 2A - investering

	Regnskap 2 019	Reg. budsjett 2 019	Oppr.budsjett 2 019	Regnskap 2 018
Investeringer i anleggsmidler	944 762 980	1 086 497 117	1 022 681 000	750 380 600
Utlån og forskutteringer	144 406 251	143 575 145	50 000 000	76 276 503
Kjøp av aksjer og andeler	19 158 355	19 158 000	20 229 000	18 953 048
Avdrag på lån	47 743 561	50 000 000	50 000 000	59 178 402
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	56 544 400	47 952 747	89 788 000	89 453 267
Årets finansieringsbehov	1 212 615 547	1 347 183 009	1 232 698 000	994 241 820
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	643 046 228	883 081 864	700 000 000	328 195 293
Inntekter fra salg av anleggsmidler	65 556 847	48 576 000	146 968 000	128 473 729
Tilskudd til investeringer	73 562 568	0	0	7 979 700
Kompensasjon for merverdiavgift	91 579 711	126 712 000	125 276 000	56 280 746
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	157 122 699	132 330 000	120 412 000	189 938 348
Andre inntekter	56 241 451	45 459 912	40 000 000	51 844 789
Sum ekstern finansiering	1 087 109 504	1 236 159 776	1 132 656 000	762 712 605
Overført fra driftsregnskapet	5 187 894	4 815 843	0	30 642 758
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	120 318 150	106 207 390	100 042 000	200 886 457
Sum finansiering	1 212 615 547	1 347 183 009	1 232 698 000	994 241 820
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2B

Til investeringer i anleggsmidler

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Sektorer: 11 Økonomisektor				
1150019 Vismadatabaser fra Oracle til SQL 201	484.588	1.524.224	0	0
4100000 Den norske kirke	2.900.000	2.900.000	2.900.000	2.230.000
4100002 Utvidelse Flekkerøy kirke	20.314.000	20.314.000	19.814.000	32.507.000
4100006 ENØK kirkebygg	0	0	0	1.500.000
4100008 Sprinkelanlegg Domkirken	0	0	0	1.300.000
4100009 Torridal kirkegård - utvidelse	6.000.000	6.000.000	6.000.000	4.000.000
4109001 *Fagsystemer økonomisektoren- avslu	0	-1.024.224	500.000	0
4109002 Kvalitetssystemet- dokumenthåndterin	329.842	350.000	0	0
Sum sektorer: 11 Økonomisektor	30.028.430	30.064.000	29.214.000	41.537.000
Sektorer: 20 Oppvekst Barnehage				
4200013 Taremareskogen barnehage - oppgrad	0	0	0	100.650
4200025 *Roligheden Gård barnehage-oppgrad	0	0	0	28.744
4200027 Taremareskogen barnehage-oppgrad	0	0	0	397.931
4200028 Etablering Bergtorasvei barnehage avd	0	0	0	323.047
4200029 Havlimyra barnehage ny vegger i to åp	146.932	0	0	0
4200031 Lekestativ Møllestua barnehage	209.156	0	0	0
4700018 Strakstiltak i skolen	520.378	0	0	172.107
9226010 Alternativsvurdering bhg Justvikområde	0	0	0	7.719
Sum sektorer: 20 Oppvekst Barnehage	876.466	0	0	1.030.198
Sektorer: 26 Oppvekst Barn og familie				
4260001 Familia, datasystemet for barnevernet	0	-40.000	0	0
4260002 Digitalisering - DigiBarnevern planlegg	0	-428.556	0	271.444
4260003 Digitalisering - DigiBarnevern gjennom	15.954	0	0	0
Sum sektorer: 26 Oppvekst Barn og familie	15.954	-468.556	0	271.444
Sektorer: 30 Helse og Sosial				
1300865 Mobil Omsorg	53.688	0	0	0
1303182 Helsehuskonsept	0	0	0	43.473
1303210 Nettbrett - hjemmetjenesten	85.625	0	0	0
4300001 GjenbrukssentRralen	238.800	0	0	0
4300002 IT- utgifter hs-sektoren	1.392.463	1.050.000	2.750.000	140.195
4300012 Trygghetsalarmer	0	0	0	23.863
4300026 Inventar og vedlikehold Kløvertun	75.795	0	0	32.447
4300038 Hjelpemidler - kort tid	65.356	150.000	0	92.264
4300042 Radiosentralen v/Legevakta	0	0	0	60.000
4300088 Inventar og vedlikehold omsorgssentre	0	291.000	0	215.830
4300089 Inventar og vedlikehold omsorgssentre	153.856	61.000	0	276.873
4300090 Inventar og vedlikehold omsorgssentre	0	251.000	0	362.245
4300091 Inventar og vedlikehold kjøkkenservice	0	-200.000	300.000	115.105
4300092 Inventar og vedlikehold Valhalla korttid	579.651	500.000	0	106.494
4300098 Dagsenterplasser for personer med d	59.274	788.125	0	147.560
4300099 *Inventar og vedlikehold HG-tunet oms	0	-210.000	0	0
4300104 HMS tiltak 2015 hs	0	0	0	103.738
4300109 Innkjøp nettbrett	802.746	1.700.000	0	631.381
4300112 Varslingsanlegg (sykehjem og boliger)	3.490.291	3.075.000	3.075.000	872.099
4300113 *Jegersberg gård byggetrinn 2 inventar	0	67.042	0	0
4300118 Tilleggsteknologi - varsling	39.600	1.000.000	1.000.000	0
4300121 *Jegersberg Gård Café Stallen-avslutte	0	97.520	0	24.959
4300125 *Nytt sonekontor Grimtunet- avsluttet 1.	0	0	0	143.018
4300127 *Ombygging Skeie- og Knudsengårde	0	-16.458	0	104.106
4300130 *Garderobes og oppussing Kjerrheia o	0	0	0	27.115
4300134 *Ombygging Gyldengården 2017-avslu	0	2.236	0	81.669
4300135 *Ny bil til postombringning-avsluttet 1. te	0	49.900	0	249.900
4300137 *Flytte musikkrom v/Huset i Vågsbygd-	0	27.288	0	337.288
4300138 *Kameraovervåkning Hovedgårdstunet	0	-11.000	0	189.000
4300139 Oppussing bad mm St. Heyerdal dags	299.384	-488.125	0	0
4300140 *Garderobeskap og adgangskontroll Yt	0	0	0	45.499

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
4300141 *Oppussing Kristin Flagstadsvei 75, 20	0	-80.105	0	119.895
4300142 Omsorgsboliger Strømme inventar	0	10.000.000	10.000.000	0
4300143 Velferdsteknologi og IT i nybygg Strøm	0	3.000.000	3.000.000	0
4300147 Digitale trygghetsalarmer	304.112	300.000	300.000	3.924.235
4300148 Mobiltelefoner sykesignalanlegg	0	230.000	230.000	-188
4300151 *Visma ressursstyring tilleggsmoduler,	0	0	0	477.507
4300152 Utvidelse responscenter Valhalla	172.726	0	0	347.773
4300153 *Tilrettelegging nytt sonekontor på Sør	0	-10.228	0	409.772
4300154 *Ombygging Midtre sone-avsluttet 1. ter	0	-606.945	0	0
4300155 Nytt gjerde ved Stener Heyerdahl	783.832	193.462	0	0
4300156 *Kameraovervåkning Setesdalsveien 5	0	36.628	0	336.628
4300157 *Rømningsstrapp i Tollbodgata 67-avsl	43.034	-56.966	0	0
4300158 Spesialutstyr og inventar Lillebølgen o	846.318	0	0	119.749
4300159 *Ombygging og inventar til ungdomstje	0	54.887	0	174.887
4300160 *Stor bil God Start arbeidstrening-avslu	369.000	-391.000	0	0
4300162 *Nytt bad Ringåsen avlastningshjem fo	80.000	-105.000	0	35.000
4300165 Mercedes Benz Vito varebil, PR51275, f	0	491.000	0	490.593
4300166 Ombygging Aquarama 2019	1.229.516	1.229.516	0	0
4300168 Inventar og utstyr sonekontor Henrik W	818.508	856.945	0	0
4300169 Nye møbler og inventar Intro-Kongsgår	370.415	343.135	0	0
4300170 Oppussing Energiverket 2019	120.253	125.000	0	0
4300171 Ny pakkemaskin Kjøkkenservice 2019	1.222.761	800.000	0	0
4300173 Sykkel- og redskapsbod Randesund O	118.195	200.000	0	0
4300175 Eg legevakt, brakke	0	1.200.000	0	0
4300176 Jegersberg gård felleskontor	366.712	0	0	0
4300177 Nye teknologiske løsninger Randesun	113.121	0	0	0
4300178 Langenes prosjekt investering	199.000	0	0	0
9998000 Inst.sektor3-ekstraord	0	1.324.121	4.000.000	0
9999998 Netto etterslep finansiering forrige år	0	-491.000	0	0
Sum sektorer: 30 Helse og Sosial	14.494.032	26.827.978	24.655.000	10.861.971
Sektorer: 40 Kultur				
1450017 Fond for kommunal kunst	164.338	930.000	737.000	34.000
1455007 En3 Samsen	805.655	806.000	0	0
4400023 Inventar Hellemyrhallen, jfr prosjekt 90	9.654	0	0	23.140
4400024 Skulpturgruppe nedre torv	32.000	8.000	0	126.500
4400025 *Solsletta parkeringsplass, avsl 2. tert	0	0	0	22.438
4400027 Utstilling Christiansholm festning	375.000	375.000	0	0
4400028 Kunstprosjekt Mosby Oppvekstsenter	45.000	0	0	0
4400029 Kunstprosjekt Kringsjå skole	164.000	0	0	0
4400030 Profilerer nye skilt på kommunale byg	830.170	0	0	0
4410000 Kunstgressbaner, hovedprosjekt	255.298	2.000.000	2.000.000	0
4410001 *Rehab kunstgress Hellemyrbanen- av	0	0	0	13.425
4410005 Rehab kunstgress Modenabanen, Flek	0	0	0	87.075
4420107 Oppgradering hovedbiblioteket	0	3.767.000	300.000	257.095
4420108 Meråpent bibliotek, investering	829.785	0	0	0
4420109 Inngangsparti biblioteket glassvegger	12.395	300.000	0	0
4450008 *Ombygging klubbrom Torridal skole-a	0	278.212	0	278.212
4450009 *Ny båt fritid vest, 2018, avsl 2. tert 201	0	0	0	247.043
4450011 Tilhengervogn Fritidsetaten vest, 2019	183.193	0	0	0
4480004 Nytt ishockeyvart ldda arena	1.154.154	0	0	0
4482103 Kunstgressbane Solsletta, 2018	2.813.143	10.000.000	7.600.000	0
4486000 Idrettsanlegg rehabilitering/oppgraderi	0	300.000	300.000	0
4486022 Nytt gjerde Kristiansand Stadion	0	0	0	17.310
4486023 Kunstgressbaner - miljøprosjekt gum	399.219	280.000	0	213.253
4486024 Dønnestad baseballbane - rehab.	100.000	0	0	0
9004020 Ny idrettshall Tveit	0	0	0	44.909
9440030 Samsen kulturhus, rehab	361.525	0	0	0
9521010 Sukkevann Idrettshall, oppstart 2017	98.950	0	0	45.383
Sum sektorer: 40 Kultur	8.633.478	19.044.212	10.937.000	1.409.781
Sektorer: 51 Teknisk				
1500017 Oddemarka ny kryssløsning	4.250.000	0	0	0
1538084 Aktivitetspark UIA (53082,19009) 105	-4.101	0	0	0
1586624 Sykkelstativ off.virksomh og bedrifter	200.000	200.000	0	0

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
1586645 Sykkelstativ Vardåsen skole	183.253	183.253	0	0
1586656 Trygg Sykkelparkering	0	0	0	286.250
5000002 Boligprogrammet	7.000	1.800.000	1.800.000	0
5000003 Torridalsveien/Ringlebekkveien	416.150	0	0	0
5000005 Eg - kvartalslek	0	-1.035.000	0	0
5000006 Silokaia utb.område	9.250.000	10.000.000	10.000.000	0
5000100 *Digitalisering - styringssystem info.sik	0	96.125	0	0
5000101 Tiltak Flom	242.376	0	0	257.000
5200008 Tilskudd større vei 33300	0	250.000	250.000	0
5330000 Arbeidsplanen vei33300	157.005	4.171.007	4.000.000	248.390
5330002 Leskur/busslommer33400	0	0	0	292.715
5330003 30 km soner, humper33400	5.875	0	0	9.879
5330004 Trafikksikkerhetstiltak33400	27.474	0	0	415.646
5330009 St. Olavsvei fortau (33400) 995	30.154	0	0	0
5330078 Justvik G/S massedeponi (53050,3330	0	0	0	37.450
5330090 Tors gate fortausopprusting (33300) 9	384.960	0	0	2.486.974
5330091 Østre Strandgata, fortausutvidelse(333	0	0	0	15.000
5330092 Busslomme Andøyfaret(33300) 995	0	0	0	1.441.500
5330093 Korvettveien - fortautbedring(33300)9	6.523	0	0	1.009.114
5330094 Tretjønneveien - sykkelfelt v/Sunnivas vei	0	0	0	952.148
5333021 Ny bro Hagen (33300)	106.071	-5.594.000	0	713.494
5333023 Miljøbyprosjekt og opprusting av Kvadr	572	0	0	150.197
5333024 Opprusting av Gyldenløvesgt og Kirkeg	0	-2.994.577	0	5.423
5333026 *Kvalitetsheving dekke Nedre Torv(530	0	-108.942	0	0
5333027 Domkirkeparken/Gyldenløvesgt/Kirkegt	6.287.800	2.019.044	0	5.688.067
5333028 Gatebruksplan (33300) 995 2018	0	3.700.000	5.500.000	6.394
5333032 Ny bro over Otra(Kjøita)(33300) 995	16.929.226	36.000.000	19.000.000	1.916.628
5333033 Ny bro Haus(33300) 2020995	-21.803	0	0	1.124.408
5333034 *Terrorsikring, Torvet (33400)995 - avsl	0	319.303	0	949.303
5333038 *Dekkelegging Domkirkeplassen(3330	83.274	3.375.533	0	3.292.259
5333039 Kirkegata, Skippergata - gatebruksplan	1.006.563	0	0	0
5340000 Vei og gatebelysning33355	139.138	-19.324.126	2.000.000	108.370
5340005 Kuholmsveien gatelys33355	0	108.041	0	0
5340006 Flaten veilys33355	0	191.012	0	0
5340007 Gislemyrveien veilys33355	0	38.700	0	0
5340008 Eventyrveien vei/gatelys33355	0	444.434	0	0
5340010 Bellevue/Dueknipen, nytt veilys sanerin	0	1.044.617	0	0
5340011 Egsområdet, nytt veilys33355	0	1.004.325	0	0
5340012 Freyasdalsveien v/ J. Øydegardsvei, ny	0	1.320.225	0	0
5340013 Torvene, nytt veilys33355	0	2.065.673	0	0
5340014 Posebyen, nytt veilys33355	0	1.600.869	0	0
5340015 Klipperveien 24-54, veilys, sanering33	0	414.730	0	0
5340016 Suldalen veilys, bomiljø33355	0	329.406	0	0
5340017 Klippervn. 24-54 veilys, kabler33355	0	-152.000	0	0
5340018 Dalane lys og park. plass33355	0	354.646	0	0
5340019 Suldalen, veilys, delomr. 33355	0	111.330	0	0
5340020 Jørgen Løvlandsvei gatelys33355	0	217.023	0	0
5340021 Kirkeveien, nytt gatelys33355	0	631.308	0	0
5340022 Ryttergangen veilys33355	0	267.706	0	0
5340023 Blyveien, nytt gatelys 33355	0	430.115	0	0
5340024 Nytt lysanlegg Klynga 33355	0	513.640	0	0
5340025 Gravane - nytt veilys 33355	0	77.386	0	0
5340026 Oddernesveien 31-43 veilys 33355	0	225.729	0	0
5340027 St. Hansgt. veilys 33355	0	542.390	0	0
5340028 Østre Strandgt/Kongensgt nytt veilys 33	0	540.456	0	0
5340029 Gyldenløvesgate veilys 33355	0	187.642	0	0
5340030 Søm terrasse veilys rehab. 33355	0	409.915	0	0
5340031 Breimyrkollen/Breimyråsen - nye veily	0	557.515	0	0
5340033 Topdalsvn RV, fradeling veilys KIV/SVV	0	7.050	0	0
5340034 Lovisenlund skole nye veilys 2011 333	0	371.273	0	0
5340035 Øvre Slettheia skole - nye veilys langs	0	521.001	0	0
5340036 Sørskleiva veilys prosjekt 33355	0	354.218	0	0
5340038 Aquarama/Østre Strangt. nytt veilys (33	0	836.947	0	0
5340040 Kirkegata/Kongensgt - nytt veilys(3335	0	290.204	0	0
5340041 Nedre Lundsvei veilys (33355)	0	293.572	0	0

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
5340042 Vardåsveien (Sømskleiva/Elgstien) veil	0	29.518	0	0
5340043 Kongsgård 1 - veilys rehabilitering 333	0	345.554	0	0
5340044 Veilys styring, Tenn skap utskifting 333	0	31.430	0	0
5340045 Lianveien g/s nytt veilys (33355)	0	553.290	0	0
5340046 Nordtjønneveien m/fl fellesføringer veily	0	615.860	0	0
5340047 Øvre Slettheia 57a-61e, veilysetablerin	0	656.241	0	0
5340048 Fuglevikkleiva luftsanering og veilysubt	0	70.764	0	0
5340049 Marcus Thranes gt reh. veilys (33355)	0	495.444	0	0
5340050 Rigetjønneveien veilys rehab(33355)	0	390.693	0	0
5340052 Hannevika,Porsveien,Eigemyrvn -utskif	0	504.969	0	0
5340053 Obl. Omdalsvei: utskifting av kabel og l	0	29.130	0	0
5340055 Veilysstyring - utskifting av tennskap (3	153.284	0	0	68.858
5340056 St. Olavsvei - nye veilys (33355)	0	89.321	0	0
5340057 Rådhusgt(Vestre-Markens)trekkerør vei	0	61.689	0	0
5340060 Marcus Thranesgt utskifting av kabel o	0	88.786	0	0
5340061 Hånes veilys - luftsanering(33355) 99	0	342.025	0	0
5340062 Bliksheia veilys 2017 (33355) 995	0	292.436	0	86.895
5340063 Tors gate veilys og sanering av luftstre	1.247.154	0	0	492.907
5340064 Johan Øydegardsvei-Agder Allè veilystr	0	333.000	0	0
5340065 Erkleivveien, veilysubbygging(33355)99	0	0	0	22.930
5340066 Bergstien Lund veilyrehabilitering (33	0	242.878	0	0
5340067 Korvettveien -veilys og sanering av lufts	228.383	0	0	148.145
5340069 Bronseveien - utskifting av kabel og veil	90.453	0	0	1.072.188
5340070 Kartheia 25 - veilys (33355) 995	193.951	0	0	0
5340071 Elgstien, veilys (33355) 995	264.097	0	0	0
5340072 KIV Snorres gate kabelgrøft veilys (333	80.971	0	0	0
5350007 Tangen infrastruktur 53040	132.974	0	0	89.768
5350011 Lauvåsen 53040	2.259.021	0	0	6.972.603
5350012 Dvergsnes B2/B3 (Cathrine)	0	0	0	933.651
5350017 Klynga utbyggingsområde 53040	0	10.738	0	238.842
5350018 Benestad vei B (Cathrine)	8.723.833	0	0	13.006.846
5350019 Bjørndalen 53040(Cathrine)	5.807.481	0	0	8.949.699
5351006 *ATP-prosjekt Slettheia Bussterminal(	0	2.302	0	2.219
5351009 *ATP-prosjekt Hellemyr (33300) 995-	0	0	0	89.110
5351010 *ATP-prosjekt Odderhei sykkelvei (333	0	-239.776	0	0
5351011 *ATP-prosjekt G/S Tretjønneveien(33300	0	728	0	0
5351012 ATP_prosjekt Slettheia sykkelekspress	0	0	0	4.680.965
5351013 *ATP-prosjekt snuplass Skonnertveien	0	633	0	0
5351014 *ATP-prosjekt busslommer nedre Slett	0	295.910	0	2.915.600
5351015 *ATP-prosjekt busslomme Hellemyrba	0	0	0	141.315
5351016 ATP-prosjekt g/s -vei Bispegga-Kløvertu	1.532.070	0	0	0
5351017 *ATP-prosjekt busslommer Vågsbygd r	0	38.577	0	1.920.721
5351018 ATP-prosjekt fortausutbedring Koklehei	0	15.000	0	15.000
5351019 *ATP-prosjekt busslommer Hellemyrve	-0	-498.790	0	1.217.434
5351021 ATP-prosjekt reasfaltering gangs- og s	1.340.798	0	0	0
5351022 Mæbøveien - fortau (33300) 995	97.430	0	0	0
5351023 ATP-prosjekt Brinken (33300) 995	562.500	-15.000	0	0
5351024 ATP-prosjekt Rutebilen (33300) 995	96.226	0	0	0
5360000 Arbeidsplan vann 34502	117.612	29.265.935	33.000.000	280.435
5360059 Hovedplan vann34502	0	0	0	165.863
5360178 Gimleveien vann (34502) 105 2015	0	0	0	359.747
5360210 Marcus Thranesgt Ill vann (34502) 105	0	0	0	6.425
5360216 Klipperveien galv vannl (34502) 105	0	0	0	48.948
5360230 Kjevik kryssing rullebane (34502) 105	0	0	0	1.563.863
5360233 Brinken vann (34502) 105 2016	2.042.077	0	0	4.958.761
5360244 Balchens vei vann(34502) 105	0	0	0	974.388
5360245 Bliksheia II vann(34502) 105	0	0	0	254.302
5360246 Torsvikkleiva vann(34502) 105	0	0	0	520.451
5360248 Kongsgård allè vann(34502) 105	62.104	0	0	813.622
5360249 Klynga vann (34502) 105	0	0	0	18.150
5360250 Lyngveien vann (34502) 105 utgår, mu	1.375	0	0	1.000.248
5360253 Torsgate I vann (34502) 105	2.053.986	0	0	4.952.241
5360255 Setesdalsveien/ Høye (34502) 105	0	0	0	7.187.240
5360258 Gyldenløvesgt VA sep vann (34502) 10	0	0	0	2.054.357
5360259 Bliksheia III vann(34502) 105	79.998	0	0	6.438.736

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
5360260 Sødal vann 112127(34502)105	0	0	0	703.431
5360261 Banehaven sep vann(34502)105	0	0	0	913.229
5360262 Løkkeveien vann (34502) 105	3.227.770	0	0	110.382
5360263 Setesdalsveien/Høie II vann(34502) 1	1.603.500	0	0	52.770
5360264 Fløybakken vann(34502)105	0	0	0	1.007.801
5360265 Korvettveien østre del vann(34502)105	0	0	0	1.884.851
5360266 Langenesveien mot Voie vann(34502)	0	0	0	3.170.162
5360267 Trykkreduksjon Håmoen vann(34502)1	0	0	0	277.860
5360268 Torsvik 400mm vannledning (34502)1	0	0	0	17.910
5360269 Sømsveien 12 vann(34502) 105 åpnet	89.490	0	0	1.939.464
5360270 Vannl.Kjevik Forsvaret(34502)105	4.400	0	0	1.613.387
5360271 Vannl.til Åshavn (34502)105	72.115	0	0	294.397
5360273 Elvekryssing Boen vannledn(34502)10	902.974	0	0	56.781
5360274 Havnegata vannl samarb m/AE (34502)	3.030.912	0	0	625.385
5360275 Elgstien vann(34502)105 2019	5.258.334	0	0	60.824
5360276 Østre strandgate vann (34502)105 20	1.425.060	0	0	0
5360277 Andøyveien vann (34502)105 2019	217.234	0	0	0
5360278 Kartheia vann(34502)105 2019	1.541.386	0	0	2.200
5360279 Korvettveien del 2 vann(34502)105 20	224.933	0	0	21.725
5360280 Vågsbygd Nærmiljø vann(34502)105	302.782	0	0	0
5360281 Rossevann Vannverk driftskontrollanle	741.284	0	0	0
5360283 Jørgen Moes gate vann(34502)105	1.709.425	0	0	842.597
5360284 Steindalen vann (53060, 34502) 105	1.615	0	0	0
5360285 Snorresgate vannledning (53060, 3450)	3.290.532	0	0	0
5360286 Sigynsvei Vann (53060, 34502) 105	436.868	0	0	0
5360287 Sanering Tegleverksveien vann (53060,	31.240	0	0	0
5363007 *Utskifting Rossevannsledningen 345	0	-11.080.681	0	0
5363015 Vannforsyning Strømme 34502	91.914	-148.752	0	149.754
5363017 *Vågsbygdveien vann (34502)(del av 5	0	10.168.702	0	0
5363024 Nytt basseng i Sørlandsparken (34502)	870.371	-6.000.000	0	3.940.274
5363027 Hannevika - Rossevannsledn. (34502)	0	205.715	0	0
5363031 Hovedvannl. Korsvik - Fidjeåsen (3450)	100.455	0	0	171.273
5363032 Reservevannf. Øst for Topdalsfj. (3450)	159.971	3.500.000	0	133.646
5363033 *Ny vannl. til Flekkerøy (34502) 105, av	0	148.752	0	173.910
5363035 Reduksjon utslipp Kvadraturen/Lund v	127.968	521.211	6.000.000	168.147
5363036 *Kr4desgt vann(del av 5363035)34502	0	2.501.137	0	0
5363037 *Gravane sep vann(del av 5363035)-av	0	843.466	0	0
5363038 Utskifting av pumper og rehab av høyd	4.950	2.000.000	2.000.000	446.295
5363039 Posebyen vann (del av 5363035) 3450	85.932	0	0	6.278.390
5363041 Vannledn Hånes PS-Strømme skole (3	23.590	18.000.000	18.000.000	0
5363042 Marvikssletta vannl(34502) 2017	2.239.648	0	0	321.626
5363043 E18-E39 samarbeidsprosj m/SVV (345	79.695	0	0	549.623
5363044 Vannledn Justvik - Kjevik med PS (345	456.735	3.206.264	0	557.499
5363045 *Gravane del I forts(del av 5363035)34	0	2.134.186	0	0
5363046 VL 700 Glamstad(del av 5363032) 345	61.500	0	0	10.622
5363047 Vesvann til Grasåsen HB sammenkobl	51.970	0	0	64.475
5363048 *Kapasitetsøkning Rossevann(34501)	297.202	0	0	0
5363049 Rehabilitering etter overtagelsen Odde	476.635	0	0	0
5363054 Myrbakken-Glencore samarb med SVV	5.775	0	0	9.220
5363055 Posebyen 5 vann(del av 5363035)(345	500.978	0	0	703.569
5363056 Vannbehandlingsanlegg Grimevann V	0	0	0	3.764
5363057 Kvadraturen vest Del I vannl(del av 536	6.994.937	1.500.000	0	363.620
5363058 Johan Øydegards vei VA vann (del av 5	730.816	0	0	0
5363059 Sanering Tegleverksveien vann (34502	14.520	0	0	0
5370000 Arbeidsplan avløp35301	141.365	45.640.181	45.000.000	254.380
5370034 Hovedplan avløp35301	0	0	0	255.826
5370090 Modellering av avløpsnett35301	454.427	0	0	389.635
5370214 Gimleveien avløp (35301) 105 2014	0	0	0	546.162
5370236 Marcus Tranesgt III avløp (35301) 105	0	0	0	11.850
5370242 Klipperveien galv avløp(35301) 105 2	0	0	0	49.396
5370261 Sukkevann utløp (35301) 105 2016	191.281	0	0	59.833
5370263 Brinken del I avløp (35301) 105 2016	4.439.691	0	0	5.380.253
5370264 Klynga avløp (35301) 105 2016	0	0	0	399.491
5370268 Rådhusgt Markensgt (35301) 105 20	0	0	0	1.967.692
5370277 Bliksheia II avløp (35301) 105	0	0	0	111.420

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
5370280 Tollbodgata avløp (35301) 105	0	0	0	1.100
5370282 Torsgate I avløp (35301) 105	3.246.218	0	0	7.422.101
5370284 Overvannsrør fra Egevannet (35301) 1	0	0	0	1.641.798
5370285 Jørgen Moes gate avløp (35301) 105	618.793	0	0	5.247.658
5370288 Lindebø avløpsledn (35301) 105	42.790	0	0	1.925
5370291 Overløp bryggeriet/sødal (35301) 105	0	0	0	17.038
5370293 Gyldenløvest VA sep avløp (35301) 10	0	0	0	3.140.517
5370295 Torsvikleiva avløp(35301) 105	0	0	0	1.236.544
5370296 Bliksheia III avløp(35301) 105	710.390	0	0	6.977.745
5370297 Utbedring Grimsbekken avløp(35301)1	76.958	0	0	12.400
5370298 Banehaven sep avløp(35301)105	0	0	0	1.488.665
5370301 Korvettveien østre del avløp(35301)105	0	0	0	2.691.150
5370302 Fløybakken avløp (35301) 105	0	0	0	731.921
5370303 Langenesveien mot Voie Avløpsledn(3	0	0	0	943.901
5370304 Sømsveien 12 avløp(35301) 105 åpne	89.490	0	0	1.606.540
5370305 Havnegata avløpsl samarb m/AE(3530	162.600	0	0	89.914
5370306 Elgstien avløp(35301) 105	12.741.054	0	0	74.848
5370307 Kokleheia 35 avløp(35301) 105	895.272	0	0	0
5370308 Sigynsvei avløp(35301)105	1.639.023	0	0	0
5370309 Snorresgate avløp (35301)105	3.939.164	0	0	0
5370310 Spillvann Langs Prestebekken(35301)	1.685.312	0	0	19.426
5370311 Østre Strandgate avløp (35301)105	1.511.078	0	0	0
5370314 Kartheia avløp (35301)105	56.269	0	0	12.334
5370315 Setesdalsveien/Høie 2 avløp (35301)1	1.414.842	0	0	12.670
5370316 Korvettveien del 2 avløp(35301)105	4.965.622	0	0	77.839
5370317 Vågsbygd Nærmiljø avløp(35301)105	1.229.834	0	0	0
5370319 Steindalen avløp (53072, 35301) 105	1.615	0	0	0
5370320 Sanering Teglverksveien avløp (35301)	103.059	0	0	0
5373001 Utskifting av pumper 35302 53060	847.065	-7.831.417	3.000.000	1.959.879
5373014 Sekundær rensing, Odderøya 53060 3	65.756.431	-10.982.261	0	67.916.773
5373015 Reduksjon utslipp Kvadraturen og Lun	116.781	124.054	10.000.000	363.752
5373017 *Vågsbygdveien, Trekanten - omleggin	0	-137.149	0	0
5373018 *Gillsvann PS Omb. (del av 5373001,3	0	2.371.476	0	0
5373021 *Lindhammeren pumpest (del av 5373	0	320.968	0	0
5373022 Driftskontr.anlegg (del av 5373014) 35	0	1.752.161	0	0
5373023 Oppgradering/omb Odderøya (del av 5	0	9.230.100	0	0
5373024 *Kyresundet PS 35302(del av 537300	0	1.213.807	0	540.563
5373025 *Hånes PS(del av 5373001) 35302 avs	0	33.048	0	0
5373026 Hamresanden PS(del av 5373001)353	0	63.588	0	0
5373027 Gravane PS(del av 5373001)35302(fer	0	560.800	0	0
5373028 *Buhusheia PS(del av 5373001) 35302	0	36.403	0	0
5373032 *Hannevika PS(del av 5373001)35302	0	129.199	0	0
5373034 *Skinnerheia PS(del av 5373001) 3530	0	1.932.393	0	0
5373035 *Fagerholt PS(del av 5373001)35302 (f	0	556.800	0	0
5373036 *Asperøya PS(del av utskifting pumper	0	1.653.300	0	0
5373037 Egsveien PS(del av utskifting pumper 5	28.600	0	0	0
5373038 *Gravane Sep. del1(del av 5373015) 3	0	4.386.330	0	0
5373039 *Kr4desgt avløp (del av 5373015) 353	0	3.262.562	0	0
5373040 Posebyen avløp(del av 5373015) 3530	766.403	0	0	10.680.426
5373041 *Rabbersvik PS(del av 5373001) 3530	0	1.256.621	0	0
5373042 Hånes PS- ny pumpestasjon avløp(35	461.664	11.000.000	11.000.000	41.742
5373043 Pumpeledning Hånes PS-Strømme sk	1.406.532	13.000.000	13.000.000	342.521
5373044 Marvikssletta avløpsledn(35301) 2017	7.427.451	0	0	451.944
5373045 E18-E39 samarb.prosjekt SVV avløp(3	4.125	137.149	0	0
5373046 *Kuholmen PS(del av 5373001) 35302	0	214.265	0	0
5373047 *Gravane del 1forts(del av 5373015) 35	0	2.227.054	0	0
5373049 Rehabilitering etter overtagelsen Odde	32.476	0	0	0
5373050 Narvika PS avløp(del av 5373001) 353	0	488.749	0	0
5373051 Avløpsutbedring Flekkerøy(35301)	886.470	6.000.000	6.000.000	418.061
5373052 SP ved Glencore- samarb med SVV(de	165.547	0	0	36.150
5373053 Varodd - samarb med SVV(del av 5373	2.475	0	0	1.650
5373054 Posebyen 5 avløp(del av 5373015)(353	703.507	0	0	1.011.278
5373055 Skjærgårdsheimen PS (del av 537300	215.562	0	0	986.108
5373056 Overføringsanlegg Bredalsholmen - O	13.125	0	0	0
5373058 Kvadraturen vest Del I avløp(Vestre)(d	3.190.571	0	0	242.067

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
5373059 Fiskåtangen PS(del av 5373001)35302	4.365.880	0	0	110.516
5373060 Glencore overvannsrør(del av 5373045	6.635.957	0	0	83.384
5373061 Kvadraturen Vest Del I avløp(del av 537	12.463.694	3.000.000	0	0
5373062 Justvik PS (del av 5373001) (35302, 53	674.938	0	0	0
5373063 Johan Øydegards vei VA avløp (del av 5	3.095.206	0	0	0
5380001 Kjøp av transportmidler/maskiner	15.726.762	16.877.417	12.000.000	11.868.935
5380006 Kjøp av transportmidler HS,OP,KU,IKT,	2.127.291	5.000.000	5.000.000	7.326.961
5383001 Ladestasjoner Dalane (53089,19007)	749.532	0	0	0
5393019 *Ombygging av dam Bånetjønn (36005	0	-97.843	0	0
5393020 Dam Grotjønn (36005)995	304.895	0	0	760.235
5393021 Høyevassdraget - dammer (36005) 99	6.589	0	0	0
5393023 Øvrige dammer(20) (36005) 995 (201	0	8.097.843	8.000.000	0
5393024 Dam Sagtjønn(36005)995((2017-2020	546	0	0	0
5393025 Dam Øvre Jegersberg(36005)995 (20	11.447.625	0	0	452.457
5393026 Dam Nedre Jegersberg (36005) 995 (	8.007	0	0	37.891
5410002 Parkering-nyanlegg - til reserve (hp)	0	-204.056	400.000	0
5410004 *Parkering-biler/maskiner (hp)-avslutte	0	-284.000	0	0
5410005 Parkering-parkeringsautomater	1.890.712	3.900.000	400.000	1.069.428
5410010 Parkering-lade elbiler	2.461.566	2.500.000	2.000.000	1.352.333
5410011 Parkering-billettløs	0	0	0	408.156
5410013 *Parkering-Brannør P-hus Slottet-avsl	0	-105.436	0	51.050
5410014 Parkering-Håndhevingsteknologi	349.088	200.000	200.000	0
5410015 Parkering-Parkeringsadministrativt sys	0	0	0	722.388
5410017 Parkering-enøk tiltak	795.407	1.100.000	600.000	0
5410019 Parkering-ladestasjoner kommunale b	2.758.071	3.000.000	2.000.000	634.529
5410021 *Heiser i parkeringshus Slottet-avslutte	0	-6.508	0	1.294.847
5550001 E-byggesak (investering)	904.403	0	0	0
5614518 Kartajourhold og teknisk utstyr (arb.pla	1.498.608	2.198.325	500.000	176.490
5841300 Miljøbyprosjekter	0	746.362	500.000	100.000
5852000 *Etablering av Business region KRS-av	0	-15.646	0	1.655.443
5853001 Handlingsplan marin forsøpling	238.475	238.475	420.000	0
5930000 Arbeidsplan nærmiljø	0	7.059.938	700.000	56.406
5930001 Blomstrende Kristiansand	0	0	0	62.475
5930002 Opprusting i kvadraturen	0	0	0	52.971
5930003 Forebyggende tiltak	23.750	100.000	100.000	0
5930009 Utbyggingsavtaler	332.334	0	0	450.326
5930017 Plan kirkeparken/Gyldenløvesgate	0	0	0	1.600
5930032 Benkeprosjektet	52.000	0	0	50.000
5930033 Investering lekeplasser	176.979	0	0	211.177
5930036 *Nupenanlegget-avsluttet 1. tert 2019	0	0	0	11.438
5930040 SMS-prosj invest Grimsbekken	94.748	0	0	741.329
5930059 Idda nærmiljøpark og kvartalslek	0	0	0	57.968
5930060 Isbane Torvet	274.085	0	0	151.229
5930064 Tresse utbyggingsavtale	5.250	0	0	1.671.120
5930066 Balløkke Eg	1.113.931	1.585.000	0	0
5930067 Utvikling Wergelandsparken	690.013	0	0	0
5930071 Turløype Grimsbekken	412.500	0	0	0
5930075 Parkprosjekter Torvene	269.310	0	0	0
5930076 Paviljongen Torvet	0	3.000.000	3.000.000	0
5930077 Oppfølging trygghetsvandring	0	250.000	250.000	250.000
5930078 Ferdselshindre og sikring - parkvesen	572.310	0	0	13.335
5930080 *Isbane Torvet - fundament-avsluttet 1.	0	0	0	1.533.621
5930081 Langfeldts allmenning - parkvesenet	2.477.970	3.093.621	0	86.019
5930082 Bystranda og Tangen utvikling nærmilj	5.200	0	0	21.200
5930083 Olav V plass - parkvesenet	1.313.934	8.000.000	3.000.000	0
5930086 Akebakke og skileik Eg	468.759	0	0	0
5930087 Arrangementsstrøm Bendiksbukta	219.500	0	0	0
5930800 Grønn skolegård	0	0	200.000	0
5930811 Grønn skolegård Krossen	0	0	0	40.735
5930821 Grønn skolegård Strømme	0	0	0	21.770
5934422 Lekeplasser i boligområdene	366.548	0	0	70.343
5935624 Fellesmaskiner parkvesenet	0	0	0	187.987
5936000 Arbeidsplan friluftsliv	0	8.577.522	250.000	0
5936001 Hamresanden rehabilitering	1.100.999	900.000	900.000	531.450
5936007 Friområde Odderøya	0	0	0	328.750

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
5936008 Dn's arealer på Flekkerøy	73.313	0	0	2.200
5936011 Adkomstvei Krageviga friområde	0	0	0	406.009
5936024 Auglandstjønn tursti	317.435	317.960	0	0
5936033 Bertesbukta bryggedekke	0	0	0	19.450
5936036 Oppgradering badeplass Åsmundvika J	0	100.000	0	0
5936037 Randesund strand Trossestien toalett	186.180	0	0	0
5936104 Friluftsområde Buane	0	0	0	222.808
5936106 Friluftsområde Gromsåsen Piningen	13.112	0	0	348.204
5936108 Friluftsområde Dvergsøya	177.235	0	0	0
5936111 Friluftsområde Fidjekilen	8.778	500.000	500.000	750.000
5936113 Bragdøya - Offentlige bade- og fortøyni	0	626.700	0	589.838
5936114 Flekkerøya - steinhuset og bruer Daum	1.062.979	375.000	0	41.519
5936129 Friluftsområde Storenes badebrygger	398.437	0	0	0
5936135 Gammeløya brygger og toalett	816.225	0	0	1.968
5936137 Friluftsområde Hamresanden toalett	163.000	0	0	156.955
5936139 Friluftsområde Jegersberg, turvei trinn	693.281	0	0	165.788
5936140 Friluftsområde Kvarenes - toalett	195.664	100.000	0	4.798
5936141 Friluftsområde Galgeberggtangen - toal	200.398	100.000	0	0
5936142 Odderøya-viljebakken, nedre del	313.405	200.000	0	0
5936143 Fyrgangen - turvei til Odderøya fyr	166.832	250.000	0	0
5936144 Odderøya - rassikring turvei	0	75.000	0	0
5936202 Rehab lysløype Strai	150.000	0	0	280.246
5936204 Rehab lysløype Hellemyr	0	0	0	950
5936206 Nytt lys i lysløypene	0	0	0	18.750
5936208 Rehab lysløype Sukkevann	0	0	0	585.815
5936626 Inventar og utstyr løypekjøring	145.075	145.075	0	0
9601206 Dalaneveien, lager/verksted for renova	0	-279.242	0	0
Sum sektorer: 51 Teknisk	310.278.350	280.619.691	230.470.000	289.881.414
Sektorer: 52 Kristiansand Eiendom				
1520012 Kjøp forsvarets eiendommer	162.305	0	0	2.046.636
1520077 Digitalisering Småbåthavnene	1.564.194	0	0	0
4119260 *Ronsbukta, avsl 2. tert 2018	0	0	0	-633.490
4119424 Til bruk 2014	0	200.000	600.000	0
4119430 Flytebrygger Justvik, sluttregnskap	0	-10.898	0	989.103
4119442 Oppgradering strøm 2015	0	0	0	259.551
4119482 Oppgradering bryggeplasser 2015	0	1.000.000	1.000.000	1.067.089
4119492 Lindebø Brygge - regulering	33.569	-5.000.000	0	0
4119500 Ny brygge Christianholm, 16 plasser, s	0	-4.415	0	0
4119510 Flytebrygger Korsvik - 2 stk	1.568.337	1.500.000	1.100.000	0
4119511 Utskiftning av brygge Augland	741.200	400.000	400.000	0
4119512 Utskiftning av brygge Ternevig	756.250	700.000	700.000	0
4119513 Miljøundersøkelse Oppfølgingsrapport	15.275	200.000	200.000	0
4420107 Oppgradering hovedbiblioteket	0	0	0	191.314
5000003 Torridalsveien/Ringlebekkveien	33.596	0	0	29.950
5000006 Silokaia utb.område	115.905	0	0	0
5200005 Sikring - kjøp friluft	68.940	555.340	1.500.000	241.625
5200007 Kjøp grunn gang/sykkelvei	135.783	800.000	800.000	309.940
5200013 Forurensing Bredalsholmen sjø	23.786	0	0	0
5200022 Gyldenløvsgr 9 - del av kirkepark / plan	8.900	0	0	50.184
5200024 *Kulturskolen, forprosjekt etablering - o	0	232.603	0	698.680
5200038 *Nødnett -HS, oppstart 2013, sluttregn	0	-267.368	0	0
5200039 Radontiltak, oppstart 2013	2.519.483	5.075.000	3.275.000	2.972.356
5200041 Oppgradering av offentlige tilfluktsrom	1.151.293	0	0	14.438
5200042 Energiprojektet trinn 3, oppstart 2014	825.266	0	0	4.208.949
5200045 Energiprojektet trinn 3 - utvidelse alt 2	1.761.813	4.000.000	4.000.000	5.923.578
5200047 Sjøpølgeboder 10 stk - barnehage	0	0	0	221.387
5200048 Nødaggregater	2.419.826	0	0	224.734
5200049 Oppgradering kjøkken sykehjem	2.012.806	550.000	550.000	957.443
5200050 Sjøpølgeboder bydelshus/grendehus	265.089	1.811.000	1.811.000	610.994
5200052 Kjevik-ny gjestebrygge, sluttregnskap 2	0	61.108	0	0
5200053 Strukturendringer skole, ev. rehabiliterin	224.343	4.000.000	4.000.000	465.949
5200054 Barnehager i sentrum og Grim inkl. utr	0	0	0	275.000
5200055 ENØK bygningsmessige tiltak	7.742.465	2.500.000	11.500.000	2.881.851
5200056 Kirketorget 2- byrom ny opparbeidelse -	0	2.150.000	2.150.000	113.218

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
5200057 Universell utforming - utredning	1.226.738	675.000	675.000	0
5200059 Utesov barnehager	16.919	0	0	748.501
5200060 Silokai- utomhus/infrastruktur/grunn	4.143.098	7.400.000	0	0
5250000 *Hovedprosjekt boligpolitisk ramme (u	0	1.500.000	5.000.000	0
5250001 Utvikling Møvik/Kroodden, gnr 7 bnr 12	32.590.351	35.218.000	858.000	7.673.429
5250003 Utvikling Vågsbygdveien 77	28.925	0	0	0
5250006 Utvikling Ålefjær	152.813	69.000	69.000	152.813
5250007 Trekanten	122.405	15.000	15.000	64.073
5250008 Strømsdalen - eiendomsutvikling	3.193.998	7.554.000	7.554.000	0
5250011 Utvikling Møvig/Kroodden, Holskogvn. 6	0	230.000	230.000	0
5250012 Kobberveien	8.400	2.287.000	2.287.000	9.312
5250013 Lund Torv	0	78.000	78.000	159.154
5250014 Benestad sykehjem tomt	0	600.000	600.000	0
5250015 Vågsbygd senterområde	6.304.275	0	0	0
7000000 Generell finansiering	32.893.252	18.780.000	1.000.000	8.073.536
8049000 Hånes, felt diverse	0	28.000	28.000	0
8051000 Lindebø/Skålevik, felt B	426.371	2.110.000	7.030.000	102.387
8059000 Lindebø/Skålevik, fellesanlegg	5.814.414	5.320.000	5.320.000	423.499
8073000 Bråvann B4	46.489	-270.000	340.000	3.288.260
8089060 Strømme/Korsvik, felles/hovedanlegg	0	10.000	10.000	1.242
8164000 Hellemyr Nord, felt E1	605.488	950.000	19.200.000	485.450
8169000 Hellemyr Nord, felt diverse	10.345	150.000	150.000	8.810
8221000 Stangenes , felt diverse	2.200	10.000	10.000	19.700
8311000 Broveien - Vågsbygd Ringvei, felt divers	0	-550.000	0	0
8391000 Bryggelia, felt diverse	12.037.909	10.120.000	10.000.000	22.668.289
8420000 Østre Ringvei 77	0	-890.000	0	1.880.530
8541000 Justvik senter	0	0	0	3.104
8569000 Strømme senter	61.245	0	0	181.374
8571000 Tangen, felt diverse	664.077	600.000	0	14.900
8621000 Lindebø brygge	322.038	480.000	8.660.000	2.483
8730000 Detaljregulering- Solbergveien 12-14	12.150	0	0	464.249
9001030 Gamle Rådhus rehabilitering	5.565.960	13.150.000	0	0
9001061 *Adkomst parkeringshus Rådhuset, sl	0	1.679	0	45.661
9001083 *Varme i gangbaner Øvre Torv, sluttreg	0	30.722	0	0
9001091 Garantiprojekt utvikling Rådhuskvartal	34.500	0	0	34.500
9004020 Ny idrettshall Tveit	260.172	0	0	162.027
9006020 Rutebilstasjonen, nybygg oppstart 201	25.711.323	20.930.000	20.930.000	11.892.728
9009030 Havlimyra ungdomsskole-utvidelse	1.815.092	7.170.000	6.435.000	128.141
9010040 *Fagerholt skole, oppstart 2013, avsl 2.	0	0	0	1.198.755
9060070 *Hellemyr skole - tilrettelegging VAF, sl	0	-348.433	0	90.773
9080040 Bydelshus Hånes - avsetning	958.136	800.000	0	0
9090010 Justvik skole-nybygg	0	0	0	123.386.951
9090040 Justvik skole-Byggherrekostnader OPS	0	-379.856	0	257.953
9120040 Kringsjø skole, oppstart 2017	112.568.854	238.931.000	253.263.000	10.696.668
9140030 Mosby barnetrinn og barnehage, oppst	34.756.334	80.661.000	91.147.000	6.939.765
9141010 Torridal 1-7, skolestart 2016	0	0	0	62.750
9141090 Torridal skole, garantiprojekt ut 2020	110.102	100.000	0	0
9165011 Oddemarka skole-utredning/ventilasjo	18.068.014	19.066.000	20.066.000	16.492.206
9215030 Holte skole, utvidelse 2016	15.124.667	11.803.000	16.803.000	35.707.096
9226010 Alternativsvurdering bhg Justvikområde	0	0	0	46.907
9255020 Torkelsmyra regulering	0	0	0	5.563
9265030 Karuss skole ventilasjon, oppstart 201	0	0	0	37.169
9270050 Wilds Minne avsetning	0	0	47.000.000	0
9270060 Wilds Minne skole oppstart 2019	1.354.031	5.000.000	0	369.492
9315210 Vågsbygdnett oms.sent- rehab. bebo	1.202.562	7.940.000	7.940.000	4.150.788
9352030 Randesund omsorgs, rehabilitering st	296.004	0	0	438.037
9386030 Øvre Slettheia barnehage - riving	1.170.847	1.750.000	0	0
9386090 Øvre Slettheia barnehage - garantipros	466.030	0	0	1.682.365
9394040 Ventilasjon Linerla bhg	0	0	0	255.776
9431040 *Biblioteket - lokk over rampe, sluttregn	0	-147.983	0	76.281
9431050 *Adkomst parkeringshus Biblioteket, sl	0	1.960	0	12.050
9431060 *Utvendig heis biblioteket, sluttregnska	0	-121.756	0	2.050
9436030 Christianholm festning, heis	746.944	1.120.000	0	15.878.489
9440030 Samsen kulturhus, rehab	20.233.093	32.645.000	25.000.000	6.784.337
9502040 Strømmetunet, rehabilitering start 2017	0	0	0	938.748

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
9510010 Strømme sonekontor og dagsenter	37.491.925	45.008.000	45.008.000	6.475.264
9517010 Helsehus - planleggingsmidler	0	0	1.000.000	0
9519010 Oppstart nytt sykehjem/avsetning	0	0	3.000.000	0
9521010 Sukkevann Idrettshall, oppstart 2017	56.223	-1.200.000	0	871.485
9527030 Gimlehallen, rehabilitering start 2017	6.882.131	1.000.000	0	504.759
9599090 Svømmehallen-forsprosjekt - ut mars 2	0	0	0	24.978
9599091 Aktivitetssenteret-investeringskostnade	148.331	0	0	620.441
9604020 Brannstasjonen - rehab. - plan/utredni	6.679.453	9.000.000	9.000.000	0
9810010 Ny kulturskole sentrum	19.868.430	25.000.000	25.000.000	2.019.939
9929020 Våningshus Roligheden gård, sluttreg	0	-491.451	0	14.231
9953001 Brannsikring komm. bygg	240.239	4.000.000	4.000.000	519.940
9953014 Brannsikring kommunale idretts og sk	793.479	2.000.000	2.000.000	40.098
9974010 Opprustning Odderøyveien 44	0	0	0	151.028
9979010 Gamle Stadion Sonestasjon, sluttregn	0	524.899	0	868.657
9996020 Lillebølgen - oppgradering, oppst. 201	8.029.807	7.351.000	7.351.000	13.906
Sum sektorer: 52 Kristiansand Eiendom	445.467.006	645.221.151	687.643.000	320.444.324
Sektorer: 60 Organisasjonssektor				
4260002 Digitalisering - DigiBarnevern planlegg	0	0	0	-27.250
4600013 IT-kapasitet og sikkerhet	476.994	1.000.000	1.000.000	1.525.293
4600056 Digitalisering	1.200.000	2.281.556	1.200.000	1.200.000
4600060 *Kvalitetssystem med avvikshåndtering	0	-374.000	0	196.348
4600066 *Digitalisering - Arkitektur-avsluttet 1. te	0	-247.000	0	0
4600067 IKT-dokumentsenteret-oppgradering (2	0	300.000	300.000	600.001
4600068 IT oppgradering/utvikling	0	350.000	350.000	574.967
4600070 *Digitalisering - Tjenestekartlegging-av	0	-77.000	0	0
4600071 *Digitalisering - Design/utforming Min	0	290.000	0	198.389
4600072 *Digitalisering - Alle tjenester på Min Si	0	-320.000	0	0
4600073 *Digitalisering - Fulldig. tjenestegruppe	0	-299.000	0	1.231
4600074 *Ombygging vigselsrom-avsluttet 1. tert	0	31.000	0	1.340.618
4600075 Oppgradering møteromsutstyr	460.489	367.000	0	337.320
4600076 *Ombygging kommuneadvokatkontoret	0	0	0	280.000
4600077 *Ombygging Servicetorget - avsluttet 1.	0	0	0	206.250
4600078 *Ombygging nye møterom-Servicetorve	0	-277.000	0	422.637
4600079 Ipader til nytt bystyre	380.463	450.000	0	0
4600080 Nytt strømanlegg - Julebyen Kristiansa	358.912	400.000	0	0
Sum sektorer: 60 Organisasjonssektor	2.876.857	3.875.556	2.850.000	6.855.803
Sektorer: 70 Oppvekst Skole				
4700003 Utendørsarb. ved skolene	2.319.000	1.500.997	1.000.000	1.468.438
4700015 IKT til undervisning/digitalisering	8.607.598	10.400.000	10.400.000	15.107.169
4700018 Strakstiltak i skolen	1.462.467	1.000.000	1.000.000	1.253.738
4700040 Kopimaskin Kongsgård skolesenter, 2	0	158.554	0	158.554
4710059 Karuss skole - bane for frisbeegolf	0	80.296	0	4.600
4710060 Kunstgressbane Vågsbygd skole avd.	0	102.000	0	0
4710061 Vardåsen skoles klatretauanlegg	0	254.707	0	15.000
4710064 Møvig skoles kunstgressbane 1	31.613	0	0	1.001.831
4710065 Møvig skoles kunstgressbane 2	32.710	0	0	1.000.734
4710069 Krossen skoles anlegg for bevegelse,	-112.786	0	0	0
4710070 Møvig skoles lysanlegg for kunstgress	-79.500	0	0	0
4710071 Krossen skoles anlegg for bevegelse	112.786	0	0	0
4710072 Lovisenlund kunstgress	0	0	0	344.450
4710073 Slettheia skole flerbruksanlegg ballspill	0	0	0	882.149
4710076 Solholmen skole lysanlegg flerbrukso	0	0	0	188.007
9090040 Justvik skole-Byggherrekostnader OPS	75.964	0	0	2.579.847
9120040 Kringsjø skole, oppstart 2017	178.415	14.332.000	0	0
9140030 Mosby barnetrinn og barnehage, oppst	9.215	10.486.000	0	0
9165011 Oddemarka skole-utredning/ventilasjo	569.379	0	0	0
9215030 Holte skole, utvidelse 2016	360.589	0	0	647.248
Sum sektorer: 70 Oppvekst Skole	13.567.449	38.314.554	12.400.000	24.651.763
Sektorer: 80 Særregnskap for K3				
1300865 Mobil Omsorg	164.625	0	0	0
1800004 Kunstprosjekt Rådhuset (P4)	106.778	1.000.000	0	0
1800005 Flyttekostnader	312	0	0	0

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
1800012 Sterkere sammen - Kristiansand mot 2	5.500	0	0	0
1800101 Tidsregistreringssystem (A2.05)	0	313.000	0	0
1800601 IKT-fagsystemer Miljø, byutvikling og te	4.705.208	6.575.000	0	0
1800700 Prosjekt kultur, frivillighet og innbygger	12.000	0	0	0
1810000 Hovedprosjekt digitalisering Nye Kristia	137.500	-7.038.000	22.300.000	0
1810101 IKT - infrastruktur - datapark (A1.4)	3.195.537	13.300.000	0	7.836.271
1810102 IKT- infrastruktur - nettverk (A1.4)	1.991.890	5.310.000	0	2.529.927
1810103 IKT - infrastruktur - IKT-basistjenester (	8.450.443	6.150.000	0	56.250
1810105 IKT- infrastruktur- klienter (A1.4)	1.481.947	3.350.000	0	61.875
1810106 IKT- infrastruktur - print/scann (A1.4)	269.973	1.881.000	0	0
1810107 IKT-infrastruktur - identitet og domene (	427.914	1.900.000	0	505.175
1810110 IKT- digitale innbyggertjenester (A1.3)	6.117.236	6.331.561	0	164.063
1810111 IKT- sak - arkiv (A1.2)	1.481.670	2.900.000	0	220.192
1810113 IKT frittstående historisk arkiv	1.751.030	3.075.000	0	0
1810114 IKT grunndata	0	700.000	0	0
1810300 IKT ERP system (A3.7)	1.267.076	2.872.000	0	0
1810301 IKT virksomhetsstyring (A3.16.5)	259.362	1.125.000	0	0
1810500 IKT fagsystem oppvekst	288.838	910.000	0	0
1810600 IKT fagsystem bibliotek (A6.6.1)	0	250.000	0	0
1810601 IKT fagsystem kulturskole (A6.6.2)	26.031	0	0	0
1810602 IKT fagsystem kundesenter (A6.6.3)	0	1.000.000	0	0
1810603 IKT samhandlingsplattform (A6.13.1)	360.270	1.000.000	0	0
1810604 Nye nettsider	749.891	1.000.000	0	0
1810606 IKT-Innbyggerapp (A6.13.6)	0	100.000	0	0
1810800 IKT pleie- og omsorgssystem	147.503	878.000	0	0
1810801 IKT fagsystem flyktning	143.926	0	0	0
1810803 IKT CGM journal	0	250.000	0	0
1810804 IKT CGM legevakt	0	125.000	0	0
1810805 IKT sosialsystem	0	959.000	0	0
1810807 IKT InTranWin	0	375.000	0	0
1810808 IKT helse- og mestring	228.792	250.000	0	0
Sum sektorer: 80 Særregnskap for K3	33.771.251	56.841.561	22.300.000	11.373.752
Sektorer: 90 Utenomsektorielle forhold				
4998004 IUA, investering 2019	117.289	210.000	0	0
4999976 Sandriphaeia-oppgradering av eksistere	0	0	0	48.344
4999980 Sandriphaeia-rehabilitering lysløype	0	0	0	802.480
4999981 Sandriphaeia-skiskytteranlegg	7.274.534	0	0	30.829.882
7100001 Justeringsrett Topdalsfjorden utvikling	309.684	0	0	309.684
7100002 Justeringsrett Topdalsfjorden utvikling	883.339	0	0	883.339
7100004 Justeringsrett Lindtjønn tomteselskap	174.259	0	0	174.259
7100005 Justeringsrett Lille Sand as, Frobusdal	33.077	0	0	33.077
7100007 Justeringsrett Skjærgårdsparken as, 2	129.166	0	0	129.166
7100008 Justeringsrett Gimleveien Eiendom as,	76.871	0	0	76.871
7100009 Justeringsrett Elvebredden Syd as, Lah	269.296	0	0	269.296
7100010 Justeringsrett Dvergsnes tomteselska	179.533	0	0	179.533
7100011 Justeringsrett Konsmo fabrikker as Kal	149.461	0	0	149.461
7100012 Justeringsrett Dvergsnes B9 as 2017-	178.670	0	0	178.670
7100014 Justeringsrett Agderbygg Tomteselska	119.696	0	0	8.219.091
7100015 Justeringsrett Konsmo fabrikker as, Sa	4.221.599	0	0	0
7100016 Justeringsrett Kanalbyen Eiendom as,	13.483.965	0	0	0
7100019 Justeringsrett Agderbygg Eiendom as	13.085.039	0	0	0
7100020 Justeringsrett Dvergsnes Tomteselska	23.636.015	0	0	0
7100021 Justeringsrett Drangsvann as Benesta	16.084.459	0	0	0
7100022 Justeringsrett Øygruppen as Myra 2019	4.347.756	0	0	0
9999990 Samlefinansiering - ny metode fra 201	0	2.212.000	2.212.000	0
9999998 Netto etterslep finansiering forrige år	0	-16.265.030	0	0
Sum sektorer: 90 Utenomsektorielle forhold	84.753.706	-13.843.030	2.212.000	42.283.152
T O T A L T	944.762.980	1086.497.117	1022.681.000	750.600.600

Økonomisk oversikt - driftsregnskap

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Oppr.budsjett 2019	Regnskap 2018
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	238 304 972	234 174 000	233 659 000	236 678 045
Andre salgs- og leieinntekter	625 481 358	574 131 944	574 535 944	599 175 090
Overføringer med krav til motytelse	995 134 213	438 091 361	393 740 780	959 385 360
Rammetilskudd	2 435 745 593	2 378 991 000	2 378 691 000	2 274 954 550
Andre statlige overføringer	229 803 196	232 276 000	232 276 000	292 960 236
Andre overføringer	6 344 028	4 169 000	179 000	4 239 539
Skatt på inntekt og formue	2 593 992 334	2 629 966 000	2 538 266 000	2 526 244 332
Eiendomsskatt	269 030 038	269 300 000	266 600 000	269 319 198
Andre direkte og indirekte skatter	176 602	0	0	144 602
Sum driftsinntekter	7 394 012 334	6 761 099 305	6 617 947 724	7 163 100 951
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	3 710 273 355	3 640 429 332	3 608 541 700	3 517 821 362
Sosiale utgifter	981 241 165	617 676 300	605 984 000	918 969 739
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	1 233 073 163	1 246 425 272	1 083 989 025	1 186 426 366
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	816 953 083	811 777 000	811 289 000	790 207 254
Overføringer	615 373 326	465 374 222	399 664 724	551 375 266
Avskrivninger	389 893 835	369 514 000	369 514 000	368 328 192
Fordelte utgifter	-291 005 451	-258 285 725	-260 479 725	-296 925 040
Sum driftsutgifter	7 455 802 475	6 892 910 401	6 618 502 724	7 036 203 139
Brutto driftsresultat	-61 790 142	-131 811 096	-555 000	126 897 813
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	143 142 870	155 245 000	154 725 000	140 415 996
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	76 842 178	35 000 000	0	21 922 268
Mottatte avdrag på utlån	7 997 237	0	0	8 372 651
Sum eksterne finansinntekter	227 982 284	190 245 000	154 725 000	170 710 914
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	168 447 956	171 000 000	171 000 000	169 967 278
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	80 665	0	0	30 450 596
Avdrag på lån	277 000 000	277 000 000	277 000 000	269 424 021
Utlån	5 392 828	0	0	7 915 949
Sum eksterne finansutgifter	450 921 449	448 000 000	448 000 000	477 757 844
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-222 939 165	-257 755 000	-293 275 000	-307 046 930
Motpost avskrivninger	389 893 835	369 514 000	369 514 000	368 328 192
Netto driftsresultat	105 164 528	-20 052 096	75 684 000	188 179 075
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	30 873 033	30 873 033	0	40 945 467
Bruk av disposisjonsfond	134 465 915	76 505 615	22 292 000	131 289 167
Bruk av bundne fond	129 576 650	105 485 909	0	151 314 944
Sum bruk av avsetninger	294 915 599	212 864 557	22 292 000	323 549 578
Overført til investeringsregnskapet	5 187 894	4 815 843	0	30 642 758
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	276 290 424	188 050 000	97 976 000	331 940 430
Avsatt til bundne fond	118 601 809	-53 381	0	118 272 432
Sum avsetninger	400 080 127	192 812 462	97 976 000	480 855 620
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	0	30 873 033

Økonomisk oversikt – investeringsregnskap

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Oppr.budsjett 2019	Regnskap 2018
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	65 409 789	48 576 000	146 968 000	128 412 729
Andre salgsinntekter	12 741 451	1 959 912	0	5 849 789
Overføringer med krav til motytelse	91 058 724	60 924 000	49 006 000	134 268 086
Kompensasjon for merverdiavgift	91 579 711	126 712 000	125 276 000	56 280 746
Statlige overføringer	0	0	0	0
Andre overføringer	73 562 568	0	0	7 979 700
Renteinntekter og utbytte	43 500 000	43 500 000	40 000 000	45 995 000
Sum inntekter	377 852 243	281 671 912	361 250 000	378 786 050
Utgifter				
Lønnsutgifter	13 982	0	0	3 381
Sosiale utgifter	1 972	0	0	477
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	817 395 719	1 044 080 117	980 764 000	648 252 014
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0	0	0	0
Overføringer	124 605 627	31 426 000	30 926 000	100 440 491
Renteutgifter og omkostninger	2 745 681	10 991 000	10 991 000	1 904 237
Fordelte utgifter	0	0	0	-220 000
Sum utgifter	944 762 980	1 086 497 117	1 022 681 000	750 380 600
Finansstransaksjoner				
Avdrag på lån	47 743 561	50 000 000	50 000 000	59 178 402
Utlån	144 406 251	143 575 145	50 000 000	76 276 503
Kjøp av aksjer og andeler	19 158 355	19 158 000	20 229 000	18 953 048
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	56 544 400	47 952 747	89 788 000	89 453 267
Avsatt til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	267 852 567	260 685 892	210 017 000	243 861 219
Finansieringsbehov	834 763 304	1 065 511 097	871 448 000	615 455 769
Dekket slik:				
Bruk av lån	643 046 228	883 081 864	700 000 000	328 195 293
Salg av aksjer og andeler	147 058	0	0	61 000
Mottatte avdrag på utlån	66 063 975	71 406 000	71 406 000	55 670 262
Overført fra driftsregnskapet	5 187 894	4 815 843	0	30 642 758
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	14 666 199	6 165 390	0	137 837 759
Bruk av bundne driftsfond	2 292 266	0	0	585 223
Bruk av ubundne investeringsfond	100 042 000	100 042 000	100 042 000	52 362 059
Bruk av bundne investeringsfond	3 317 685	0	0	10 101 416
Sum finansiering	834 763 304	1 065 511 097	871 448 000	615 455 769
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Anskaffelse og anvendelse av midler

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Oppr.budsjett 2019	Regnskap 2018
Anskaffelse og anvendelse av midler				
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	7 394 012 334	6 761 099 305	6 617 947 724	7 163 100 951
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	334 352 243	238 171 912	321 250 000	332 791 050
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	980 739 544	1 188 232 864	966 131 000	600 632 469
Sum anskaffelse av midler	8 709 104 121	8 187 504 081	7 905 328 724	8 096 524 470
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	7 065 908 640	6 523 396 401	6 244 553 724	6 667 874 946
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	942 017 299	1 075 506 117	1 011 690 000	748 476 363
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	664 975 297	671 724 145	579 220 000	634 070 034
Sum anvendelse av midler	8 672 901 236	8 270 626 662	7 835 463 724	8 050 421 343
Anskaffelse - anvendelse av midler	36 202 885	-83 122 581	69 865 000	46 103 127
Endring i ubrukte lånemidler	69 953 772	0	0	45 515 382
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0	0	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0	0	0	0
Endring i arbeidskapital	106 156 657	-83 122 581	69 865 000	91 618 509
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	451 436 633	235 949 366	187 764 000	570 539 162
Bruk av avsetninger	415 233 749	319 071 947	122 334 000	524 436 035
Til avsetning senere år	0	0	0	0
Netto avsetninger	36 202 885	-83 122 581	65 430 000	46 103 127
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	686 087 180	632 615 568	629 993 725	696 115 990
Interne utgifter mv	686 087 180	632 615 568	629 993 725	696 115 990
Netto interne overføringer	0	0	0	0

Oversikt balanse

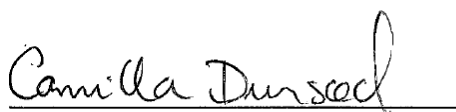
	Regnskap 2019	Regnskap 2018
EIENDELER		
Anleggsmidler	19 353 649 643	18 394 097 289
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	9 267 220 713	8 806 783 371
Utstyr, maskiner og transportmidler	333 553 843	290 427 497
Utlån	363 787 634	340 093 134
Konserninterne langsiktige fordringer	503 925 280	452 882 975
Aksjer og andeler	1 048 337 867	1 029 479 512
Pensjonsmidler	7 836 824 306	7 474 430 800
Omløpsmidler	3 276 099 607	3 015 844 937
Herav:		
Kortsiktige fordringer	144 628 878	135 753 932
Konserninterne kortsiktige fordringer	0	0
Premieavvik	667 822 977	613 451 463
Aksjer og andeler	800 928 403	721 031 288
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	5 000 000	19 000 000
Derivater	271 320 018	199 288 871
Kasse, postgiro, bankinnskudd	1 386 399 332	1 327 319 383
SUM EIENDELER	22 629 749 251	21 409 942 225
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	5 385 773 993	5 158 506 358
Herav:		
Disposisjonsfond	1 126 209 863	999 051 553
Bundne driftsfond	131 569 652	144 836 759
Ubundne investeringsfond	766 364 514	809 862 114
Bundne investeringsfond	1 987 055	5 304 740
Regnskapsmessig mindreforbruk	0	30 873 033
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i inv.regnskap	0	0
Udekket i inv.regnskap	0	0
Kapitalkonto	3 394 630 719	3 203 565 968
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	-34 987 811	-34 987 811
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inves)	0	0
Langsiktig gjeld	16 199 054 564	15 360 613 187
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	8 653 524 132	8 202 880 189
Ihendehaverobligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	280 000 000	550 000 000
Andre lån	7 231 496 033	6 571 808 147
Konsernintern langsiktig gjeld	34 034 399	35 924 851
Kortsiktig gjeld	1 044 920 694	890 822 681
Herav:		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	893 554 252	755 013 851
Derivater	129 128 646	106 717 859
Konsernintern kortsiktig gjeld	0	0
Premieavvik	22 237 797	29 090 970
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	22 629 749 251	21 409 942 225

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	287 866 243	214 269 760
Herav:		
Ubrukte lånemidler	240 035 637	170 081 864
Ubrukte konserninterne lånemidler	0	0
Andre memoriakonti	47 830 606	44 187 896
Motkonto til memoriakontiene	-287 866 243	-214 269 760
Oversikt endring arbeidskapital		
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	59 079 949	91 857 785
Endring ihendehaverobl og sertifikater	-14 000 000	-41 000 000
Endring kortsiktige fordringer	80 906 093	14 302 420
Endring premieavvik	54 371 514	68 819 574
Endring aksjer og andeler	79 897 115	16 953 584
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	260 254 671	150 933 363
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-154 098 014	-59 314 854
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	106 156 657	91 618 509

Kristiansand,

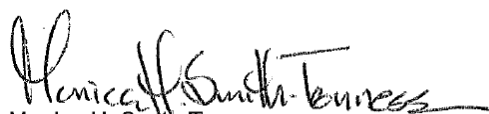
31. desember 2019

14. februar 2020

 Camilla Dunsæd
 Kommunedirektør

 Arne Henrik Lukashaugen
 Regnskapssjef

Regnskapet er revidert. Se beretning med merknader og innstilling datert 4/4-20
 Agder Kommunerevisjon IKS

 Monica H. Smith-Tønnessen
 Oppdragsansvarlig revisor

DEL 2 NOTER TIL BYKASSEREGNSKAPET 2019

Notene presenteres i samme rekkefølge som presentert i foreløpig KRS (Kommunal regnskapsstandard) 6.

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven som opphørte 31.12.2019, tilhørende forskrifter og god kommunal regnskapskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av låneopptaket som faktisk er brukt i løpet av året, ført i investeringsregnskapet. Ubrukte lånemidler er registrert på memoriaposter.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Hold til forfall obligasjoner ble i 2014 omklassifisert til omløpsmidler jf foreløpig standard KRS 11.

Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS nr 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelet kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen, utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetsslån jfr kl § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld.

Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Hold til forfall obligasjoner er ført opp med bokført verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene mva-loven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen mva-kompensasjon.

Organisering, ansattforhold og likestilling

Organisasjonskart er tatt inn i den samlede årsrapporten for kommunen. I denne rapporten og i handlingsprogrammet beskrives hvilke styringsprinsipper som benyttes.

En del av den kommunale tjenesteproduksjon skjer i kommunale foretak og interkommunale samarbeid. Årsregnskapet til kommunen vil derfor ikke inneholde total oversikt over alle tjenester som tilbys.

Note 1 Arbeidskapitalen

Arbeidskapitalen defineres som sum omløpsmidler med fradrag av kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen er en buffer mot svingninger i inntekter og utgifter og utgjør derfor et likviditetsmål. Bevilgningsregnskapet (summen av drifts- og kapitalregnskapet) viser netto endring av arbeidskapitalen.

Del 1 Endring i arbeidskapital bevilgningsregnskapet

Beløp i 1000 kr	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Anskaffelse av midler		
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	7 394 012	7 163 101
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	334 352	332 791
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	980 740	600 632
Sum anskaffelse av midler	8 709 104	8 096 524
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	7 065 909	6 667 875
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	942 017	748 476
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	664 975	634 070
Sum anvendelse av midler	8 672 901	8 050 421
Anskaffelse - anvendelse av midler	36 203	46 103
Endring i ubrukte lånemidler	69 954	45 515
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0	0
Endring i arbeidskapital	106 157	91 619

Oversikten viser at arbeidskapitalen er styrket med 36,2 mill. kr før endringen av ubrukte lånemidler. Når det tas hensyn til dette forholdet, er arbeidskapitalen styrket med 106,2 mill. kr. Styrkingen skyldes derfor i hovedsak økningen i ubrukte lånemidler.

Del 2 Endring i arbeidskapital balansen

Beløp i 1000 kr	Regnskap 2019	Regnskap 2018
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	59 080	91 858
Endring ihendehaverobl og sertifikater	-14 000	-41 000
Endring kortsiktige fordringer	80 906	14 302
Endring premieavvik	54 372	68 820
Endring aksjer og andeler	79 897	16 954
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	260 255	150 933
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-154 098	-59 315
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	106 157	91 619

Denne metoden for å beregne endring av arbeidskapital skal i utgangspunktet gi samme resultat som beregningen i forrige tabell, for at regnskapet skal være formelt korrekt.

Note 2 – Ytelser til ledende personer og revisor

Beløp i 1000 kr	
Ordfører	
- Lønn	1 311
- Pensjonsinnskudd arb.g. andel	178
Rådmann	
- Lønn	1 629
- Pensjonsinnskudd	178
Revisjon	
- Regnskapsrevisjon/forvaltningsrevisjon/særattestasjoner	5 802
- Selskapskontroll	850
- Arbeid kontrollutvalg, Bistand kommune, fagkontakt m/sekretariat	375

Note 3 - Pensjonsforpliktelser (§ 5 nr. 2)

Kristiansand kommune har pensjonsordning for sine ansatte i Kristiansand kommunale pensjonskasse (KKP) og Kommunal landspensjonskasse (KLP- sykepleiere og leger). Ansatte på statlige vilkår er tilknyttet Statens pensjonskasse (SPK).

Bestemmelsene for regnskapsføring av pensjon går i korthet ut på at de løpende utgifter i driften tilpasses et gjennomsnittsnivå basert på beregninger av netto pensjonskostnad. Forskjellen mellom betalt premie og netto pensjonskostnad utgjør premieavviket, som igjen gir resultateffekt. Som årets pensjonsopptjening regnes nåverdien av den andel av fremtidige pensjonsytelser som kommunenes ansatte har opptjent rettigheter til i regnskapsåret.

Årets netto pensjonsutgifter				
Beløp i 1000 kr	KLP	KKP	SPK	Sum
Nåverdi årets pensjonsopptjening	54 376	251 573	69 938	375 887
Renteutgifter av påløpt pensjonsforpliktelse	40 583	244 743	45 326	330 651
Brutto pensjonsutgifter	94 959	496 316	115 264	706 539
Forventet avkastning pensjonsmidler	-41 238	-248 496	-36 719	-326 453
Administrasjonsutgifter	3 206	17 828	2 477	23 511
Avregnet fra tidligere år	0	0	0	0
Netto pensjonsutgifter inkl.adm.utgifter	56 926	265 648	81 021	403 595

Beregnet premieavvik				
Beløp i 1000 kr	KLP	KKP	SPK	Sum
Pensjonspremie inkl. adm.utgifter	72 454	402 482	84 820	559 756
Oppbygging av adm.reserve og amortiseringspremie	0	0	0	0
Netto pensjonsutgifter inkl.adm.utgifter	-56 926	-265 648	-81 021	-403 595
Premieavvik	15 528	136 834	3 799	156 161
Premieavvik inkl.arbeidsg.avg.	17 717	156 128	4 335	178 180

Pensjonsforpliktelse				
Beløp i 1000 kr	KLP	KKP	SPK	Sum
Pensjonsforpliktelse 01.01	979 243	5 938 864	1 194 754	8 112 861
Overførte/mottatte pensjonsforpl. 01.01	0	0	0	
Årets pensjonsopptjening	54 376	251 573	69 938	375 887
Renteutgifter av påløpt pensjonsforpliktelse	40 583	244 743	45 326	330 652
Utbetalte pensjoner	-29 091	-199 450	0	-228 541
Årets pensjonsopptj., renter og utbet.	0	0	0	0
Pensjonsforpliktelse 31.12. u/estimatavv.	1 045 111	6 235 730	1 310 018	8 590 859
Estimatavvik - forpliktelse 01.01	-4 496	27 851	-61 614	-38 259
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12 - estimat	1 040 615	6 263 581	1 248 404	8 552 600
Gjenstående amortisering - forpliktelser	0	0	0	0
Brutto pensj.forpl. UB 31.12 - est. full amort.	1 040 615	6 263 581	1 248 404	8 552 600

Pensjonsmidler				
Beløp i 1000 kr	KLP	KKP	SPK	Sum
Pensjonsmidler 01.01	931 932	5 703 913	838 586	7 474 431
Overførte/mottatte pensjonsmidl. 01.01	0	0	0	
Årets forventede avkastning	41 238	248 496	36 719	326 453
Årets premieinnbetaling ekskl.adm.utg.	69 248	384 654	82 343	536 245
Årets utbetaling av pensjon	-29 091	-199 450	0	-228 541
Årets avkastn., premieinnbet., pensjonsutbet.	0	0	0	0
Pensjonsmidler 31.12 u/estimatavvik	1 013 327	6 137 613	957 648	8 108 588
Estimatavvik - midler 01.01	-35 601	-274 393	38 229	-271 765
Brutto pensjonsmidler. UB 31.12 - estimat	977 727	5 863 220	995 877	7 836 823
Gjenstående amortisering - pensjonsmidler	0	0	0	0
Brutto pensj.midler UB 31.12 - est. full amort.	977 727	5 863 220	995 877	7 836 823

Beløp i 1000 kr	KLP	KKP	SPK	Sum
Netto pensjonsmidl./forpliktelse	-62 889	-400 360	-252 526	-715 775
Arbeidsgiveravgift	-8 867	-56 451	-35 606	-100 924
Netto pensjonsmidl./forpl. inkl arb.g.avg	-71 756	-456 811	-288 132	-816 699

Beregningsforutsetninger			
	KLP	KKP	SPK
Aktive medlemmer	863	6 210	Ikke oppgitt
Satser			
Forventet avkastning	4,50 %	4,50 %	4,00 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Forventet lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Forventet pensjonsregulering	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Forholdstall	1	1	1

Premieavviket på 178,2 mill. kr inkludert arbeidsgiveravgift, innebærer at kommunens driftsutgifter er redusert tilsvarende i forhold til betalt premie. Dette er 0,7 mill. kr lavere positivt premieavvik enn budsjettet. I henhold til vedtatt handlingsprogram, skal premieavviket opparbeidet fra og med 2014

utgiftsføres over 7 år med like store årlige beløp. Premieavvik fra før 2011 skal utgiftsføres over 15 år, mens avvik i årene mellom skal føres over 10 år.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i bykassens balanse som hhv anleggsmidler og langsiktig gjeld. Netto påløpt pensjonsforpliktelse utgjør 816,7 mill. kr med arbeidsgiveravgift mot 728,5 mill. kr i 2018.

I tillegg til innbetalt premie, har Kristiansand kommune innbetalt 16,5 mill. kr i kjernekapital til KKP og 2,7 mill. kr i kjernekapital til KLP i 2019.

Note 4 – Varige driftsmidler (Anleggsmidler)

Anleggsmidler er aktivert til anskaffelseskost. Avskrivninger registreres på de respektive tjenester i driftsregnskapet, men effekten nøytraliseres slik at avskrivningene i realiteten ikke påvirker driftsresultatet. Det er kun avdrag som får endelig resultateffekt i driftsregnskapet.

Kommunen følger inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i henhold til regnskapsforskriftens § 8 og benytter følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

Anleggsmid- delgruppe	Avskrivn. plan	Eiendeler
Gruppe 1	5 år:	EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende.
Gruppe 2	10 år:	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
Gruppe 3	20 år:	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg. o.l.
Gruppe 4	40 år:	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett og lignende.
Gruppe 5	50 år:	Forretningsbygg, lagerbygg, adm.bygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg og lignende

Tekst	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4
	5 År	10 år	20 år	40 år
Tall hele 1000 kr				
Akkumulert anskaffelseskost pr. 01.01.	195 616	770 095	2 725 817	5 804 296
Akkumulerte/reverserte nedskrivninger	0	0	-10 474	-34 929
Akkumulerte ordinære avskrivninger pr. 01.01.	-137 628	-537 655	-796 297	-1 806 224
Bokført verdi 01.01.	57 987	232 440	1 919 046	3 963 143
Tilgang i året	51 014	47 893	311 851	266 543
Avgang i året	0	0	0	0
Delsalg i året	0	0	0	0
Årets ordinære avskrivninger	-15 975	-39 806	-128 529	-138 726
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	0	0	0
Bokført verdi 31.12.	93 027	240 527	2 102 369	4 090 960

Tekst	Tall hele 1000 kr	Gruppe 5 50 År	Tomter anlegg	Sum
Akkumulert anskaffelseskost pr. 01.01.		3 327 485	438 830	13 262 138
Akkumulerte/reverserte nedskrivninger		-71 437	0	-116 840
Akkumulerte ordinære avskrivninger pr. 01.01.		-801 833	0	-4 079 637
Bokført verdi 01.01.		2 454 214	438 830	9 065 661
Tilgang i året		147 453	60 790	885 544
Avgang i året		0	0	0
Delsalg i året		0	0	0
Årets ordinære avskrivninger		-65 028	0	-388 064
Årets nedskrivninger		0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger		0	0	0
Bokført verdi 31.12.		2 536 639	499 619	9 563 141

Gevinst/tap ved avgang av anleggsmidler i regnskapsåret er bare bokført i balansen i tråd med kommunale regnskapsforskrifter gjennom en opp/nedskrivning av anleggsmiddelet mot kapitalkontoen. I tillegg til tallene over kommer utbyggingsområdene med 28,2 mill. kr. Aktivering av anlegg som overtas med justeringsrett for merverdiavgift og merverdiavgifts-kompensasjon utgjør 73,6 mill. kr. Deler av disse beløpene vil nedskrives etter en annen avskrivningsplan enn selve hovedanlegget som er overtatt.

Note 5 Spesifikasjon av aksjer og andeler (§ 5 nr. 5)

Aksjer og andeler er stort sett vurdert til anskaffelseskost. Aksjer og andeler er nedskrevet til virkelig verdi når verdifallet ikke anses å være forbigående. Den bokførte verdien utgjør 1.048,3 mill. kr.

Kontonr.	Tekst Beløp i 1000 kr	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markedsverdi	%-vis andel
22141860	Egenkapitalinnskudd KLP	30 175	30 175	Foreligger ikke	Lav
22141881	Kjernekap. Kr.sand komm.pensj.k	341 771	341 771	Foreligger ikke	100,0 %
22166001	Vest-Agder Museet IKS	200	200	Foreligger ikke	20,0 %
22166002	Etablerersenteret Vest-Agder IKS	200	200	Foreligger ikke	40,0 %
22168024	Egenkapitalinnskudd Kilden IKS	452 200	452 200	Foreligger ikke	60,0 %
22168330	Kjøkkenservice Industri A/S	150	100	Foreligger ikke	100,0 %
22168400	Kristiansand kino holding AS		9 180	Foreligger ikke	100,0 %
22168440	Kristiansand Næringssselskap A/S	60 000	60 000	Foreligger ikke	100,0 %
22168452	Aksjer Sørnorsk filmsenter AS, kr 45.600	46	46	Foreligger ikke	34,8 %
22168462	Via Partner A/S	50	50	Foreligger ikke	100,0 %
22168510	Biblioteksentralen A/L	16	16	Foreligger ikke	Lav
22168537	Bredalsholmen Eiendom A/S	12 038	12 038	Foreligger ikke	100,0 %
22168700	Agder Energi A/S		95 877	Foreligger ikke	5,3 %
22168701	Eierinnskudd KNAS	12 549	12 549	Foreligger ikke	100,0 %
22168702	Avfall Sør Holding AS kr 21.990.000		21 990	Foreligger ikke	73,3 %
22168910	M/S Maarten A/S	350	350	Foreligger ikke	100,0 %
22168912	Aksjer Gimleveien 28 2015 kr 40.000	40	40	Foreligger ikke	40,0 %
22168922	Sørlandshallen Eiendom AS		6 805	Foreligger ikke	100,0 %
22168923	Agder Kollektivtrafikk AS	3 400	3 400	Foreligger ikke	20,5 %
22168924	Sørlandets Europakontor AS kr 38.940	39	39	Foreligger ikke	18,9 %
22168925	Usus AS kr 320.000	320	320	Foreligger ikke	6,8 %
22170101	Andelsleilighet	13	13	Foreligger ikke	Lav
22170751	Setesdal Bilruter L/L (A/S)	122	122	Foreligger ikke	0,9 %
22170753	Innoventus Sør AS		84	Foreligger ikke	3,7 %
22170900	Varodd A/S	774	774	Foreligger ikke	46,7 %
22170901	TSR Kristiansand AS (avviklet i 2019)	300	0	Foreligger ikke	60,0 %
	Sum bykassa		1 048 337		

Egenkapitalinnskudd i Kilden utgjør den største enkeltposten med 452,2 mill. kr.

Aksjer i Agder Energi A/S utgjør den største andelen av aksjer, og har en reell verdi som langt overstiger bokført verdi. Kristiansand kommunes andel (5,3 %) utgjør 95,9 mill. kr.

Kommunenes eierandel i Avfall Sør AS utgjør 73,3 %. Dette innebærer at kommunens andel av aksjekapitalen på 30 mill. kr, utgjør ca 22 mill. kr. Se for øvrig note 6 om avvikling av TSR Kristiansand AS.

Note 6 Salg av finansielle anleggsmidler

TSR Kristiansand er i 2019 oppløst. Innbetalt kapital er kr 147.058, mens resten av aksjekapitalen er nedskrevet med kr 152.942.

Note 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

Gjeld	Beløp i 1000 kr	Rentesats 31.12	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Samlet lånegjeld			7 545 530	7 157 733
Herav formidlingslån til videre utlån		1,891-3,7 %	444 582	402 784
Kommunens egne lån fordelt på kreditorer			7 100 949	6 754 949
Sertifikatlån/Lån med sertifikatvilkår		1,597-1,884 %	823 000	823 000
Obligasjonslån/Lån med obligasjonsvilkår		2,18 %	760 000	760 000
Kommunalbanken fastrentelån			0	0
Kommunalbanken øvrige lån		2,30-2,40 %	5 291 750	4 935 280
Husbanken fastrentelån		2,70 %	482	556
Husbanken øvrige lån		1,891 %	33 552	35 368
KLP Banken fastrentelån			0	71 875
KLP Banken øvrige lån		2,40 %	101 350	34 106
Skulegard OPS-avtale		4,00 %	90 814	94 762

Gjeld i kommunens egne foretak:	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Kristiansand Boligselskap KF	1 194 316	1 151 512
Kristiansand Havn KF	393 442	409 246
Samlet gjeld foretak	1 587 758	1 560 758

Avdrag:	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Sum betalt avdrag	324 744	327 000	319 424
Herav formidlingslån	47 744	50 000	50 000
Øvrige avdrag i investeringsregnskapet	0	0	0
Avdrag på kommunens egne lån i driften	277 000	277 000	269 424
Beregnet minste lovlige avdrag	226 394	226 394	221 661
Differanse	50 606	50 606	47 763

Med avdragsnivå som budsjettet i 2019, blir gjelden nedbetalt i løpet av 25,6 år.
Det er pr 31.12.2019 registrert finansielle leasingavtaler som del av langsiktig gjeld med 90,8 mill. kr.

Foretakenes samlede gjeld er 1.587,8 mill. kr pr 31.12.2019.

Bykassens lånegjeld utgjør 7.545,5 mill. kr pr 31.12.2019, hvilket er en økning på 387,8 mill. kr sammenlignet med 2018. Det er i driftsregnskapet utgiftsført avdrag på lånegjeld med til sammen 277,0 mill. kr. Minste lovlige avdrag etter kommunelovens § 50 nr 7 utgjør 226,4 mill. kr. Kommunen betaler derfor ca 50,6 mill. kr mer enn lovens krav til minimums avdrag.

Hovedtallsanalysens kap. 10 gir ytterligere omtale av lånegjeld, renter og avdrag.

Gjeldsforpliktelser fordelt på selvkostområdet og øvrig virksomhet

Tekst Beløp i 1000 kr	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Kommunens samlede lånegjeld	7 545 530	7 157 733
Andel knyttet til selvkostområder og formidlingslån	27,0 %	26,3 %
Vann, avløp og renovasjon andel i kr*	1 592 611	1 480 962
Vann, avløp og renovasjon andel i %	21,1 %	20,7 %
Formidlingslån i kr	444 582	402 784
Formidlingslån i %	5,9 %	5,6 %
Lån OPS-avtale i kr	90 814	94 762
Lån knyttet til finansiell leasing i %	1,2 %	1,3 %
Netto gjeld øvrig kommunal virksomhet (inkl OPS over) i kr	5 508 338	5 273 987
Netto gjeld øvrig kommunal virksomhet (inkl. OPS over) i %	73,0 %	73,7 %
Ubrukte lånemidler	240 036	170 082
Nettogjeld	5 268 302	5 103 905
Vedtatt lånetak	5 433 000	5 300 000

*Kapitalgrunnlaget fra selvkostberegning VAR-området er benyttet.

Kommunens utgifter til gjeld knyttet til selvkostområdet finansieres gjennom de betalinger kommunen krever inn fra brukerne. Selve låneomfanget til disse formålene gir mindre relevant informasjon enn selve grunnlaget for beregning av renter innen selvkostområdet. Dette grunnlaget er 1.592,6 mill. kr og er derfor benyttet i denne noten. Vedtatt netto lånetak er 5,433 mrd kr for 2019.

Note 8 Renter sikring

Rentesikring:	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Fastrentelån egen gjeld	90 814	95 319
Fastrentelån formidlingslån	147 455	250 093
Rentebytteavtaler*	3 233 000	3 508 000
Sum rentesikring (restvarighet over 1 år)	3 471 268	3 853 411

*Kontantstrømsikring (mottar flytende/betaler fast rente).

Sikringsobjekt er samlet lånegjeld for bykassen, som fremgår av note 7. Rammene for rentesikringer er fastsatt i finansreglementet. For ytterligere opplysninger vises det til hovedtallsanalysen kapittel 10.

Note 9 Garantiansvar

Kommunens garantiansvar utgjør 985,2 mill. kr ved utgangen av 2019, hvilket er en netto reduksjon på 62,9 mill. kr sammenlignet med 2018.

Garantiansvar Beløp i 1000 kr	2019	Utgår i
Div. sosiale garantier	1 373	Løpende
Presteheia barnehage AS	2 712	2024
Fidje barnehage AS	17 954	2038
Flekkerøy barnehage AS	7 025	2031
Liantjønn barnehage AS	3 704	2025
Bråvannsåsen barnehage AS	9 227	2035
Eidet barnehage AS	16 890	2042
Eplehagen barnehage AS	15 335	2040
Solkollen barnehage Hellemyr AS	19 506	2038
Solkollen barnehage Søm AS	11 899	2036
Andungen barnehage SA	797	2031
Sørlandsparken barnehage AS	5 154	2040
Maurtua barnehage SA	2 939	2031
Strai barnehage	2 934	2034
Vågsbygd Fus barnehage AS	17 849	2045
Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet	32 000	2030
Kristiansand Tennisklubb/Nordea	150	Løpende
Den Norske Stats Husbank- (Utleieboligstiftelse)	5 881	2025
Bjaavann golfklubb spillemidler (BGK)	6 100	2024
Avfall Sør Husholdning AS (73,3 % av 149,37 mill kr)	109 492	2037
Returkraft AS (66 % av ramme 1 054,96 mill kr)	696 275	2032
Sum	985 193	

Størstedelen av garantiansvaret ved utgangen av 2019 gjelder Returkraft AS der det er trukket samlet 1.054,96 mill. kr på lån. Kristiansand kommunes andel er på 66 % og utgjør 696,3 mill. kr, jf bystyresak 169/07 og 207/09.

Kommunen har i løpet av regnskapsåret ikke måttet innfri noen garantier.

Note 10 Andre vesentlige forpliktelser

Det er lagt størst vekt på å opplyse om leasingavtalene for transportmidler, samt de viktigste husleieavtalene. Enkelte avtaler under 1 mill. kr pr år og avtaler som har utløpt i løpet av året er ikke tatt med.

Type avtale	Hele 1000 kr	Årlig driftsutgift	Avtalen utløper
Leiekontrakt lokaler:			
De største leieavtalene:			
SBB holding/Kongsgård Alle 20 AS - oppvekst skole KSS		15 784	15.05.38
Internasjonal skole		5 685	15.05.38
Sanitetsforeningen - Kløvertun ink likaler for unge demente		4 009	31.08.28
KN Gyldengården - hs- enheter og PPT		28 767	01.03.26
Expandia - moduler Havlimyra barnehage		1 153	
Aquarama - Familiens hus og HS		4 381	28.05.28
Trekanten - Vågsbygd Familiens hus		2 055	30.05.26
Torvbygget AS - Rådhusgt 16 A		2 219	31.06.31
Bo invset as (Sandens) – Oppvekst/Barnevern		2 915	20.02.2020
Bo invest as (Sandens) – Klima og Arealutvikling		677	30.06.2020
Bo invest as (Sandens) – IT enheten, serverrom		421	31.12.2020
Bo invest as (Sandens) – Pensjonistpartiet		110	30.04.2027
Eventyrgården AS - kontorer Kristiansand Parkering		1 388	2023
Gyldengården AS - del av parkeringskjeller			
Gyldengården		2 632	2036
Vesterveien 15 AS		480	31.08.22

Note 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi

Kommunens eksponering i finansmarkedet, med fordeling på aktivaklasser, er utførlig kommentert i hovedtallsanalysen kap. 11.

Finansielle omløpsmidler

Beløp i 1000 kr	Bokført verdi 31.12
Aksjer/andeler	800 928
Sertifikater	0
Obligasjoner*	5 000
Sum	805 928

*Gjelder hold til forfall portefølje, som er vurdert til bokført verdi (ikke markedsverdi).

Finansielle omløpsmidler – obligasjoner

Debitor (utsteder) Beløp i 1000 kr	Forfallsdato	Markeds- verdi	Bokført verdi	Årets resultatførte over- /underkurs	Anskaffelses- kost
Avinor AS	08.05.2020	5 148	5 000	0	5 000
Sum		5 148	5 000	0	5 000

Obligasjonene BN Bank (III) og Norsk Hydro er innfridd i løpet av regnskapsåret. Årets resultatførte netto overkurs for disse verdipapirene utgjør til sammen kr 80.665.

I forbindelse med kommunens anskaffelse av obligasjoner, er over-/underkurs som er kr 100.000 eller mer ført som kortsiktig fordring eller kortsiktig gjeld. Dette resultatføres med et likt beløp hvert år fordelt over gjenværende løpetid. Når hver obligasjon blir innfridd ved forfall, vil over-/underkurs være ført i sin helhet over driftsregnskapet. Obligasjoner som i etterkant av anskaffelse nedbetales ved uttrekning, vil få sin anskaffelseskost redusert tilsvarende uttrekningen. Årets anskaffelseskost for hvert verdipapir vil derfor kunne avvike fra tidligere årsregnskap.

Note 12 Avsetninger og bruk av avsetninger

Samlede avsetninger

Hele 1000 kr	KOSTRA-art	Regnskapsåret	Forrige år
Avsetninger	Sum(530:560)+580	451 437	570 539
Bruk av avsetninger	SUM(930:960)	415 234	524 436
Til avsetning senere år	980		
Netto avsetninger		36 203	46 103

Fond

Beløp i 1000 kr	Beholdn. 01.01.	Avsetninger	Bruk i driftsregn.	Bruk i inv.regnsk.	Beholdning 31.12
Disposisjonsfond	999 052	276 290	134 466	14 666	1 126 210
Bundne driftsfond	144 837	118 602	129 577	2 292	131 570
Ubundne investeringsfond	809 862	56 544		100 042	766 365
Bundne investeringsfond	5 305			3 318	1 987
Samlet	1 959 055	451 437	264 043	120 318	2 026 131

Vesentlige transaksjoner

Beløp i 1000 kr

Formål	Beløp	Vedtaksak/dato
Netto avsatt til sentralt disposisjonsfond	82 356	Budsjett og tertialrapporter
Avsetning til fond premieavvik ihht prinsipp	61 225	Budsjett 2019 og avvik premieavvik

Til disposisjonsfond avsettes "frie kommunale midler", dvs det foreligger ikke krav om en bestemt bruk av midlene hjemlet i lov, forskrift, eller fra giveren for eksempel staten. Av disposisjonsfondene tilhører 63,7 mill. kr sektorene, opparbeidet som overskuddsavsetninger. Skole og barnehage har betydelige underskudd i 2019 og har negative disposisjonsfond med samlet 25,0 mill. kr. Øvrige sektorer har positive disposisjonsfond med samlet 88,7 mill. kr. Resten er generelle disposisjonsfond som ikke henføres til spesielle resultatenheter eller sektorer. Disse fondene utgjør en reserve som blant annet skal sikre at resultatenheterne får beholde sitt overskudd i år hvor kommunen har svake resultater. Avsetning til disposisjonsfond er gjennomført i henhold til budsjettet og bystyresakene 179/2011 og 118/2016.

Bruk av de bundne fondenes midler er bundet til bestemte formål og kan ikke endres av bystyret. Totalt er det avsatt 131,6 mill. kr til bundne driftsfond pr 31.12.19. Dette er en reduksjon på 13,3 mill. kr fra 2018. Avsetninger innen selvkost vann utgjør 1,2 mill. kr. Fremførbart underskudd på feiing, slam og avløp med 3,0 mill. kr er dekket ved bruk generelt disposisjonsfond. Bruk av bundne driftsfond innarbeides i årsbudsjett 2020 administrativt. De viktigste fondene er nærmere kommentert i hovedtallsanalysen. 6,7 % av de samlede fondene er bundne drifts- eller investeringsfond. Disse fondene kontrolleres av andre enn kommunen på bakgrunn av egne lover, regler eller avtaler (øremerkede tilskudd og gaver m.v).

Energiverksfondets andel av samlede disposisjonsfond, utgjør 138,7 mill. kr, investeringsfondet utgjør 635,7 mill. kr og hele fondet utgjør 774,4 mill. kr av samlede fond på 2.026,1 mill. kr.

Note 13 Strykninger

Det har ikke vært nødvendig å gjennomføre regnskapsmessige strykninger i 2019.

Note 14 Opplysninger om egenkapitalkontoer

Spesifikasjon over regnskapsmessig merforbruk (underskudd) drift (hele 1000 kr)

Regnskapsmessig merforbruk	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet merforbruk	0	0	0
Årets avsetning til inndekking	0	0	0
Nytt merforbruk i regnskapsåret	0	0	0
Totalt merforbruk til inndekking		0	
Resterende antall år for inndekking			

Spesifikasjon over regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) drift

Regnskapsmessig mindreforbruk	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet mindreforbruk			30 873
Årets disponering av mindreforbruk	30 873	30 873	0
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret	0	0	
Totalt mindreforbruk til disponering		0	

Spesifikasjon over regnskapsmessig udekket (underskudd) inv.

Regnskapsmessig merforbruk	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet udekket	0		0
Årets avsetning til inndekking	0	0	
Nytt udekket i regnskapsåret	0	0	
Totalt udekket til inndekking		0	
Resterende antall år for inndekking			

Spesifikasjon over regnskapsmessig udisponert (overskudd) inv.

Regnskapsmessig udisponert	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet udisponert	0	0	0
Årets disponering	0	0	0
Nytt udisponert i regnskapsåret	0	0	0
Totalt udisponert til disponering		0	

Tidligere endringer av regnskapsprinsipp som påvirker arbeidskapital drift er balanseført med 35,0 mill. kr.

Note 15 Kapitalkonto (§5 nr. 7)

Hele 1000 kr		KAPITALKONTO	
01.01 Balanse (underskudd i kapital)		01.01 Balanse (kapital)	3 203 566
Debetposterings i året:		Kreditposterings i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg	63 152	Aktivering av fast eiendom og anlegg	812 830
Nedskrivninger fast eiendom		Oppskrivning av fast eiendom	44 872
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	334 113		
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	2 596	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	98 907
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler		Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	2 596
Avskrivninger av utstyr, maskiner og transportmidler	55 781		
Salg av aksjer og andeler	147	Kjøp av aksjer og andeler	
Nedskrivning av aksjer og andeler	153	Oppskrivning av aksjer og andeler	
Avdrag på formidlings/startlån	46 818	Utlån formidlings/startlån	101 754
Avdrag på sosial lån	7 997	Utlån sosial lån	5 393
Avdrag på utlånte egne midler	19 246	Utlån egne midler	42 652
Avskrivning sosial utlån		Nedskrivning innlån	459
Avskrevet andre utlån	1 001	Oppskrivning utlån	
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasser		Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasser	19 158
Bruk av midler fra eksterne lån	643 046	Avdrag på eksterne lån	324 744
Pensjonsforpl. (kredit. under AM)	450 644	Pensjonsmidler (debiter. under AM)	362 394
Urealisert kurstap utenlandslån		Urealisert kursgevinst utenlandslån	
31.12 Balanse (Kapital)	3 394 631	31.12 Balanse (underskudd i kapital)	

Note 16 Investeringsoversikt

Regnskapsskjema 2A viser samlede investeringer og hvordan disse er finansiert i regnskapsåret og forrige år. Investeringene i kommunen har fokus i tertialrapportene hvor avslutning av prosjektene behandles, og det meldes status for prosjektene sektorvis.

Prosjekter med kostnader over 20 mill. kr i 2019

Prosjekt	Tekst	Hele 1000 kr	Beløp i 2019	Totalt forbrukt	Bevilget samlet
9120040	Kringsjå skole, oppstart 2017		112 747	126 849	268 784
5373014	Sekundær rensing, Odderøya 53060 35004		65 756	540 978	467 853
9510010	Strømme sonekontor og dagsenter		37 492	46 079	55 452
9140030	Mosby barnetrinn og barnehage, oppstart 2017		34 766	44 861	110 490
7000000	Generell finansiering		32 893	95 507	90 762
5250001	Utvikling Møvik/Krodden, gnr 7 bnr 12		32 590	66 204	68 431
9006020	Rutebilstasjonen, nybygg oppstart 2017		25 711	40 247	41 075
9440030	Samsen kulturhus, rehab		20 595	28 098	43 044
4100002	Utvidelse Flekkerøy kirke		20 314	74 663	76 013

I hovedtallsanalysen kap. 6 kommenteres investeringsregnskapet ytterligere. Overtatte eiendommer i forbindelse med justeringsavtaler er aktivert med til sammen 73,6 mill. kr. Ingen av disse anleggene er tatt med oversikten, da disse er overført vederlagsfritt.

Note 16.1 Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

Det skal gis noteopplysninger om vesentlige overføringer som kommunen har mottatt til finansiering av investeringer. Opplysningene skal omfatte eventuelle klausuler om tilbakebetaling dersom formålet med investeringen ikke opprettholdes.

I 2019 er mottatt spillemidler til Aquarama med 13,4 mill. kr. Belønningsmidler til rutebilstasjonen er mottatt med 13,0 mill. kr. Overføringer og tilskudd knyttet til justeringsrett utgjør 9,6 mill. kr, mens momskompensasjon til investeringer utgjør 91,6 mill. kr. Her gjelder det spesielle regler for tilbakebetaling dersom f,eks bygg benyttes til ikke kompensasjonsberettigede formål de første 10 årene.

Note 17 Selvkost

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling, beregner kommunen selvkost fra 2014 etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14, februar 2014.

For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetaling etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer.

Oppstillingen nedenfor viser selvkostområdene. Beløp i hele 1000 kr.

Selvkostområde VANN	Regnskap	Forrige år
Brukerbetalinger/inntekt	90 319	88 728
Direkte kostnader	64 954	49 850
Indirekte kostnader	3 330	3 065
Netto kapitalkostnader	32 027	30 230
Overskudd/underskudd	-9 992	5 583
Selvkostandel	90,0 %	106,7 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	-9 992	5 233
Kalkulert renteinntekt/utgift (2,3%)	138	190
Saldo selvkostfond 31.12	1 152	11 006

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde AVLØP	Regnskap	Forrige år
Brukerbetalinger/inntekt	161 063	157 702
Direkte kostnader	101 192	87 179
Indirekte kostnader	3 896	3 551
Netto kapitalkostnader	69 215	64 333
Overskudd/underskudd	-13 240	2 639
Årets finansielle dekningsgrad i %	92,3 %	101,7 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	-11 108	8 242
Kalkulert renteinntekt/utgift (2,3%)	103	227
Saldo selvkostfond 31.12 fremførbart underskudd	-2 029	11 108

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde SLAMTØMMING	Regnskap	Forrige år
Brukerbetalinger/inntekt	6 601	5 636
Direkte kostnader	6 151	5 329
Indirekte kostnader	40	41
Netto kapitalkostnader	0	0
Overskudd/underskudd	410	265
Selvkostandel	106,6 %	104,9 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	410	158
Kalkulert renteinntekt/utgift (2,3%)	14	7
Saldo selvkostfond 31.12/Fremførbart underskudd	812	430

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde FEIING	Regnskap	Forrige år
Brukerbetalinger/inntekt	3 212	6 702
Direkte kostnader	7 411	6 942
Indirekte kostnader	1 314	1
Netto kapitalkostnader	0	0
Overskudd/underskudd	-4 201	-241
Selvkostandel	43,3 %	96,5 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	-3 498	3 656
Kalkulert renteinntekt/utgift (2,3%)	32	84
Saldo selvkostfond 31.12 fremførbart underskudd	-670	3 498

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde Eiendomsmåling	Regnskap	Forrige år
Brukerbetalinger/inntekt	7 500	6 973
Direkte kostnader	6 730	7 098
Indirekte kostnader	1 316	1 292
Netto kapitalkostnader	93	88
Overskudd/underskudd	-639	-1 505
Selvkostandel	92,2 %	82,2 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond		
Kalkulert renteinntekt/utgift (2,3%)		
Saldo selvkostfond 31.12		

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde Eierseksjonering	Regnskap	Forrige år
Brukerbetalinger/inntekt	1 128	481
Direkte kostnader	1 011	926
Indirekte kostnader	170	162
Netto kapitalkostnader	0	
Overskudd/underskudd	-52	-607
Selvkostandel	95,5 %	44,2 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond		
Kalkulert renteinntekt/utgift (2,3%)		
Saldo selvkostfond 31.12		

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde PLAN	Regnskap	Forrige år
Brukerbetalinger/inntekt	5 898	5 535
Direkte kostnader	5 378	5 404
Indirekte kostnader	1 430	1 498
Netto kapitalkostnader	0	0
Overskudd/underskudd	-910	-1 367
Selvkostandel	86,3 %	80,2 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	0	-46
Kalkulert renteinntekt/utgift (2,3%)		-17
Saldo selvkostfond 31.12/Fremførbart underskudd	0	-1 430

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde Byggesak	Regnskap	Forrige år
Brukerbetalinger/inntekt	25 248	27 874
Direkte kostnader	23 604	23 052
Indirekte kostnader	4 143	4 052
Netto kapitalkostnader	8	0
Overskudd/underskudd	-2 507	771
Selvkostandel	90,7 %	102,8 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	2 507	772
Kalkulert renteinntekt/utgift (2,3%)	32	52
Saldo selvkostfond 31.12	177	2 653

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde Spredt avløp	Regnskap	Forrige år
Brukerbetalinger/inntekt	739	649
Direkte kostnader	969	1 238
Indirekte kostnader	99	15
Netto kapitalkostnader	0	0
Overskudd/underskudd	-329	-604
Selvkostandel	68,5 %	51,8 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	-329	-604
Kalkulert renteinntekt/utgift (2,3%)	-18	-7
Saldo selvkostfond 31.12/Fremførbart underskudd	-958	-611

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde Utslippstillatelser	Regnskap	Forrige år
Brukerbetalinger/inntekt	39	141
Direkte kostnader	410	328
Indirekte kostnader	15	4
Netto kapitalkostnader	0	0
Overskudd/underskudd	-386	-191
Selvkostandel	9,2 %	42,5 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond		
Kalkulert renteinntekt/utgift (2,3%)		
Saldo selvkostfond 31.12		

(alle beregninger eks mva)

Note 18 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Hovedoppgaven for regnskapet er å gi relevant og pålitelig informasjon om virksomhetens resultat, finansielle stilling og utvikling i regnskapsåret. KRS (F) nr 7 Hendelser etter balansedagen, usikre forpliktelser og betingede eiendeler beskriver hvordan hendelser etter balansedagen skal innarbeides i regnskapet og hvordan den regnskapsmessige behandling av usikre forpliktelser og betingede eiendeler skal være.

En hendelse etter balansedagen vil enten gi ny informasjon om forhold som eksisterte på balansedagen eller være nye forhold som er oppstått etter balansedagen. Hendelser etter balansedagen vil kunne være til gunst eller ugunst for kommunen, og finner sted mellom balansedagen (31.12) og tidspunkt for framleggelse av årsregnskapet. (15.02).

Det er ikke avdekket slike forhold som har tilknytning til årsregnskap 2019.

Note 19 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Skatteinngangen i 2019 viser en mindreinntekt i forhold til budsjett på 36,0 mill. kr. Økningen fra 2018 ble 2,7 %. Rammetilskuddet viser merinntekt på 56,8 mill. kr. Samlet viser frie inntekter dermed en merinntekt på 20,8 mill. kr. Dette er nærmere kommentert i hovedtallsanalysen kapittel 7.

Kristiansand kommune sendte i januar 2019 tilleggs melding på 5. termin mva for 2018 som gjaldt fradragsføring av inngående merverdiavgift på fakturaer på totalt 47,8 mill.kr inkl. mva, der inngående merverdiavgift utgjør 9,6 mill. kr. Fakturaene gjelder varer og tjenester fra en entreprenør i forbindelse med avløpsanlegget på Odderøya.

Kristiansand kommune valgte i forbindelse med ordinær skattemelding for merverdiavgift for 5. termin 2018 ikke å fradragsføre den inngående merverdiavgiften på de ovennevnte fakturaene. Bakgrunnen for dette valget er en pågående tvist med entreprenøren. Av ovennevnte beløp er 22,1 mill. kr ført som kortsiktig fordring på entreprenøren. Dette beløpet ble i 2019-regnskapet økt med ytterligere 1,2 mill. kr. Når saken med leverandørens konkurs er endelig avklart, vil kravet sannsynligvis måtte helt eller delvis tapføres i 2020.

Justeringsavtaler:

Samlet effekt i investeringsregnskapet som følge av justeringsavtalene oppsummeres som vist under.

art	Tekst	Hele 1000 kr
0230	Byggetjen. omb. nybygg og nyanlegg	73 550
0470	Tilskudd til private	3 812
0700	Refusjon fra staten	-9 509
0890	Overføring fra andre	-73 550
	Til generell finansiering	-5 697

Regnskapet for Nye Kristiansand føres som en del av Kristiansand kommunes regnskap. Dette regnskapet er definert som en sektor (80) i regnskapet.

Tekst - tall i hele 1000 kr	Regnskap	Budsjett
Driftsutgifter Nye Kristiansand	47 104	50 723
Driftsinntekter Nye Kristiansand	-14 114	-8 575
Netto utgift	32 990	42 148
Netto til/fra bundet driftsfond	3 645	-5 513
Sum	36 635	36 635

Note 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigerings av tidligere års feil.

Regnskapsestimater

Regnskapsestimater er anslag på størrelser som har betydning for periodisering og verdivurdering og måling som for eksempel avskrivningstid for varige driftsmidler. Estimaterendringer skiller seg fra feil i tidligere årsregnskap og prinsippendringer ved at de revurderes som en naturlig del av aktiviteten ved

produksjon av regnskaper.

Korrigerings av tidligere års feil

Korrigerings av tidligere års feil innebærer at det er oppdaget feil i regnskapet i ettertid som gjelder tidligere perioder, som må korrigeres. Ofte gjelder dette feil bruk av regnskapsprinsipper, feilførte transaksjoner, feil i beregninger, feilvurderinger mv.

Det er ikke gjennomført endringer av regnskapsprinsipper eller vesentlige estimatendringer i 2019. Det er heller ikke gjort korreksjoner av tidligere års feil av vesentlig betydning for å bedømme kommunens resultat eller økonomiske stilling.

Note 21 Eiendeler, gjeld og egenkapital overdratt til KF ved etablering.

Eiendeler, gjeld og egenkapital mottatt fra KF ved avvikling

Det er i 2019 ikke foretatt avvikling av kommunale foretak.

Note 22 – Mellomværende med kommunale foretak og §27-virksomheter.

§27-samarbeid	Sandripheia Fritidspark	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	917	
Overføring fra Vennesla, Songdalen og Søgne kommuner		458
Sum overføringer		458

§27-samarbeid	Midt-Agder interkomm utvalg akuttforurensing (IUA)	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	230	
Overføring fra Vennesla, Songdalen, Søgne, Lillesand, Birkenes, Evje og Hornes, Bygland, Valle og Bykle kommuner		143
Sum overføringer		143

§27-samarbeid	OIA (Otra interkomm.avløpsanlegg)	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	0	
Overføring fra Avfall Sør husholdning as (36,4%)		247
Overføring fra Huntonit as (63,6%)		165
Sum overføringer		412

§27-samarbeid	KVIA (Kr.sand og Vennesla interkomm avløpsanlegg)	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	395	
Overføring fra Vennesla kommune (40%)		263
Sum overføringer		263

Vertskommunesamarbeid	Kristiansand Legevakt	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	17 434	
Overføring fra Birkenes, Iveland, Lillesand, Songdalen og Vennesla kommuner		10 668
Sum overføringer		10 668

Vertskommunesamarbeid	Kemnerkontoret- Skatt	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	12 247	
Overføring fra Songdalen og Birkenes kommuner		1 836
Sum overføringer		1 836

Vertskommunesamarbeid	Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	128 258	
Overføring fra Birkenes, Lillesand, Songdalen og Søgne kommuner		76 959
Sum overføringer		76 959

Vertskommunesamarbeid	Kommunal øyeblikkelig hjelp (KØH)	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	14 187	
Overføring fra Birkenes og Lillesand kommuner		0
Sum overføringer		-

Vertskommunesamarbeid	Krisesenter	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	6 099	
Overføring fra: Lillesand, Birkenes, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle, Mandal, Farsund, Flekkefjord, Vennesla, Songdalen, Søgne, Marnardal, Åseral, Audnedal, Lindesnes, Lyngdal, Hægebostad, Kvinesdal og Sirdal		8 135
Sum overføringer		8 135

Vertskommunesamarbeid	Jegersberg gård	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	2 072	
Overføringer fra: Søgne, Songdalen, Vennesla, Lillesand		2 738
Sum overføringer		2 738

Vertskommunesamarbeid	Responscenteret (kommunal og interkommunal del)	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes inntekter (kontorkommunen)	640	
Overføringer fra kommuner i Agder		764
Sum overføringer		764

Vertskommunesamarbeid	Vigsler	
Beløp i 1000 kr	Utgifter	Inntekter
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	-45	
Overføringer fra: Søgne og Songdalen		0

Vertskommunesamarbeid	Næringssamarbeid	
	Utgifter	Inntekter
Beløp i 1000 kr		
Kristiansand kommunes utgifter (kontorkommunen)	8 546	
Overføringer fra: Birkenes kommune		728
Sum overføringer		728

Note 24 Utlån

Utlånene pr 31.12.2019 utgjør 867,7 mill. kr og består av følgende utlånskategorier:

Spesifikasjon av utlån Beløp i 1000 kr	Regnskap	Regnskap
	2019	2018
Kommunale selskaper og pensjonskasser	409 148	340 093
Stiftelser	23 500	24 190
Startlån	429 242	375 308
Utlån etter lov om sosialhjelp	3 321	5 925
Andre utlån	2 502	47 460
Sum utlån	867 713	792 976

Samlet utlånsvolum har økt med 9,4 % fra 2018 til 2019. Den viktigste årsaken er økning i Startlån. Nytt utlån til Sørlandshallen Eiendom AS i forbindelse med tomtekjøp ved Wilds Minne skole utgjør 41,95 mill. kr.

Etableringslån/Startlån

Kommunen formidler utlån av lånte midler fra Husbanken. Denne låneordningen har pr 31.12.19 en underdekning på 6,7 mill. kr når det gjelder bykassens gjeld til finansieringsinstitusjoner sammenlignet med fordringer på kundene og øvrige bokførte aktiva.

Det er i 2019 foretatt ekstraordinære innbetalinger og innfrielser fra låntakerne, som er benyttet til å redusere bykassens lån. I tillegg er merinntekter i form av mottatte avdrag, avsatt på bundet investeringsfond. På dette fondet gjenstår å innbetale til Husbanken 1,5 mill. kr etter at det i 2019 er innbetalt 0,9 mill. kr ekstra til Husbanken. Samlede utlån på Startlån viser økning på 69,1 mill. kr i 2019. Tap på utlånene utgjør 1,0 mill. kr mens Husbankens andel av tapene utgjør 0,5 mill. kr.

Andre utlån

Den store endringen i beløp fra 2018 gjelder utlån til Sørlandshallen Eiendom AS jf overtakelsen av Sør Arena. Saldoen på lånet er flyttet til gruppen «kommunale selskaper og pensjonskasser».

Note 25 Interne mellomværende med kommunene som slås sammen

Beløp i 1000 kr

Kortsiktige fordringer Søgne	2 284
Kortsiktige fordringer Songdalen	41
Kortsiktig gjeld til Søgne	0
Kortsiktig gjeld til Songdalen	-2 776

Kristiansand 31.12.2019
13.02.2020

Camilla Dunsæd
Kommunedirektør

Arne Henrik Lukashaugen
regnskapssjef

VEDLEGG TIL BYKASSENS REGNSKAP

DRIFTSREGNSKAP PR SEKTOR

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Regnskap 2018
Sektorer: 11 Økonomisektor			
10 Lønn og sosiale utgifter	56.366.288	55.846.000	52.879.926
20 Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	35.976.743	36.457.000	37.260.156
30 Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm. tjenesteprod	6.857.600	6.815.000	6.797.000
40 Overføringsutgifter	53.205.777	52.198.000	48.813.934
50 Finansieringsutgifter	1.211.030	0	1.536.890
Sum utgifter	153.617.438	151.316.000	147.287.906
60 Salgsinntekter	-14.162.914	-16.370.000	-14.468.331
70 Refusjoner uten sykepenger	-5.584.134	-1.843.000	-5.385.165
71 Sykepenger	-1.552.138	-407.000	-1.597.940
Sum inntekter	-21.299.186	-18.620.000	-21.451.436
Sum sektorer: 11 Økonomisektor	132.318.252	132.696.000	125.836.470
Sektorer: 20 Oppvekst Barnehage			
10 Lønn og sosiale utgifter	363.535.521	321.190.200	339.005.675
20 Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	42.540.060	30.773.401	35.406.150
30 Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm. tjenesteprod	510.571.660	506.942.000	487.630.557
40 Overføringsutgifter	17.932.826	4.728.000	8.613.648
50 Finansieringsutgifter	5.895.508	0	4.096.601
Sum utgifter	940.475.575	863.633.601	874.752.632
60 Salgsinntekter	-67.109.316	-47.610.000	-59.975.707
70 Refusjoner uten sykepenger	-35.254.813	-12.000.000	-27.114.022
71 Sykepenger	-19.489.480	0	-19.392.062
80 Overføringer	-3.597	0	-863.308
90 Finansieringsinntekter	-4.096.601	-4.096.601	-2.291.387
Sum inntekter	-125.953.806	-63.706.601	-109.636.486
Sum sektorer: 20 Oppvekst Barnehage	814.521.770	799.927.000	765.116.146
Sektorer: 26 Oppvekst Barn og familie			
10 Lønn og sosiale utgifter	300.814.778	274.048.381	293.103.061
20 Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	64.989.337	66.231.816	50.988.689
30 Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm. tjenesteprod	37.643.199	39.331.000	47.899.944
40 Overføringsutgifter	16.333.497	14.198.000	17.805.407
50 Finansieringsutgifter	7.338.846	0	3.471.661
Sum utgifter	427.119.658	393.809.197	413.268.761
60 Salgsinntekter	-2.507.170	-1.738.000	-2.923.289
70 Refusjoner uten sykepenger	-125.447.994	-104.082.000	-110.606.983
71 Sykepenger	-14.815.619	0	-17.228.090
80 Overføringer	-50.389.226	-58.069.000	-67.346.669
90 Finansieringsinntekter	-3.466.197	-3.466.197	-3.142.905
Sum inntekter	-196.626.206	-167.355.197	-201.247.936
Sum sektorer: 26 Oppvekst Barn og familie	230.493.452	226.454.000	212.020.825
Sektorer: 30 Helse og Sosial			
10 Lønn og sosiale utgifter	2058.804.950	1883.006.051	1944.741.343
20 Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	314.937.740	333.374.650	307.314.139
30 Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm. tjenesteprod	114.125.969	121.945.000	114.048.779
40 Overføringsutgifter	217.323.112	185.261.101	210.342.446
50 Finansieringsutgifter	51.852.527	300.000	50.814.383
Sum utgifter	2757.044.298	2523.886.802	2627.261.090
60 Salgsinntekter	-243.240.837	-230.417.944	-233.361.773
70 Refusjoner uten sykepenger	-295.419.722	-194.007.638	-301.306.430
71 Sykepenger	-109.455.269	-725.000	-103.516.554
80 Overføringer	-13.399.819	-7.524.000	-5.224.900
90 Finansieringsinntekter	-53.143.832	-45.137.220	-52.456.871

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Regnskap 2018
Sum inntekter	-714.659.478	-477.811.802	-695.866.529
Sum sektorer: 30 Helse og Sosial	2042.384.820	2046.075.000	1931.394.561
Sektorer: 40 Kultur			
10 Lønn og sosiale utgifter	109.359.462	109.320.000	106.217.183
20 Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	43.522.787	41.389.497	42.514.724
30 Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm. tjenesteprod	14.962.264	15.252.000	14.790.467
40 Overføringsutgifter	155.238.288	153.030.000	100.870.425
50 Finansieringsutgifter	5.190.047	645.000	3.073.754
Sum utgifter	328.272.849	319.636.497	267.466.554
60 Salgsinntekter	-42.069.617	-40.791.000	-39.776.641
70 Refusjoner uten sykepenger	-17.926.439	-13.583.000	-16.357.570
71 Sykepenger	-3.124.059	-100.000	-3.300.597
80 Overføringer	-6.906.000	-3.990.000	-811.000
90 Finansieringsinntekter	-2.481.839	-2.481.497	-3.431.184
Sum inntekter	-72.507.954	-60.945.497	-63.676.992
Sum sektorer: 40 Kultur	255.764.895	258.691.000	203.789.562
Sektorer: 51 Teknisk			
10 Lønn og sosiale utgifter	287.180.370	282.005.000	276.907.855
20 Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	258.490.309	249.230.556	235.038.228
30 Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm. tjenesteprod	96.789.991	89.837.000	86.130.982
40 Overføringsutgifter	47.364.647	22.451.197	48.876.814
50 Finansieringsutgifter	40.290.250	1.279.908	51.201.407
Sum utgifter	730.115.567	644.803.660	698.155.285
60 Salgsinntekter	-453.011.997	-425.874.000	-440.608.317
70 Refusjoner uten sykepenger	-53.747.485	-11.165.197	-54.824.435
71 Sykepenger	-8.219.273	-2.894.000	-8.274.655
80 Overføringer	-300.000	0	-1.881.000
90 Finansieringsinntekter	-66.090.136	-34.193.114	-42.580.109
Sum inntekter	-581.368.891	-474.126.311	-548.168.516
Sum sektorer: 51 Teknisk	148.746.676	170.677.349	149.986.769
Sektorer: 52 Kristiansand Eiendom			
10 Lønn og sosiale utgifter	147.012.142	147.054.000	140.145.284
20 Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	270.852.194	276.729.500	288.113.799
40 Overføringsutgifter	31.827.500	1.804.924	35.965.101
50 Finansieringsutgifter	8.401.724	900.000	9.956.740
Sum utgifter	458.093.560	426.488.424	474.180.923
60 Salgsinntekter	-230.595.408	-229.404.000	-231.134.235
70 Refusjoner uten sykepenger	-32.221.972	-6.819.924	-39.755.018
71 Sykepenger	-5.609.678	-3.616.000	-4.107.421
80 Overføringer	0	0	2.667
90 Finansieringsinntekter	-7.054.129	-6.897.500	-15.445.168
Sum inntekter	-275.481.188	-246.737.424	-290.439.175
Sum sektorer: 52 Kristiansand Eiendom	182.612.372	179.751.000	183.741.749
Sektorer: 60 Organisasjonssektor			
10 Lønn og sosiale utgifter	165.348.603	153.983.500	156.759.468
20 Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	43.624.220	47.658.324	49.446.019
30 Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm. tjenesteprod	4.095.571	6.655.000	4.000.473
40 Overføringsutgifter	13.303.527	5.232.000	17.707.378
50 Finansieringsutgifter	534.532	0	402.099
Sum utgifter	226.906.453	213.528.824	228.315.437

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Regnskap 2018
60 Salgsinntekter	-26.003.834	-21.483.725	-29.348.281
70 Refusjoner uten sykepenger	-25.738.747	-14.165.000	-26.455.343
71 Sykepenger	-4.241.834	-298.000	-4.441.531
80 Overføringer	0	-100.000	0
90 Finansieringsinntekter	-402.099	-402.099	-2.153.252
Sum inntekter	-56.386.514	-36.448.824	-62.398.407
Sum sektorer: 60 Organisasjonssektor	170.519.939	177.080.000	165.917.030
Sektorer: 70 Oppvekst Skole			
10 Lønn og sosiale utgifter	1235.847.396	1053.418.500	1166.588.276
20 Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	172.101.917	180.570.877	159.200.614
30 Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm. tjenesteprod	31.906.828	25.000.000	28.909.051
40 Overføringsutgifter	30.496.639	1.957.000	24.941.681
50 Finansieringsutgifter	12.562.631	577.554	13.428.872
Sum utgifter	1482.915.412	1261.523.931	1393.068.494
60 Salgsinntekter	-75.288.449	-52.865.000	-81.126.627
70 Refusjoner uten sykepenger	-166.082.351	-61.744.000	-159.352.400
71 Sykepenger	-53.451.646	0	-48.830.998
80 Overføringer	-582.700	-79.000	-18.681
90 Finansieringsinntekter	-13.360.438	-13.327.931	-12.827.349
Sum inntekter	-308.765.584	-128.015.931	-302.156.055
Sum sektorer: 70 Oppvekst Skole	1174.149.828	1133.508.000	1090.912.439
Sektorer: 80 Særregnskap for K3			
10 Lønn og sosiale utgifter	7.305.256	10.507.000	5.912.163
20 Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	34.303.018	39.366.000	32.016.097
40 Overføringsutgifter	4.646.123	0	6.007.980
50 Finansieringsutgifter	4.494.518	850.000	0
Sum utgifter	50.748.915	50.723.000	43.936.241
60 Salgsinntekter	-732.793	0	0
70 Refusjoner uten sykepenger	-13.381.123	-8.575.000	-4.728.270
90 Finansieringsinntekter	0	-5.513.000	-39.207.971
Sum inntekter	-14.113.915	-14.088.000	-43.936.241
Sum sektorer: 80 Særregnskap for K3	36.635.000	36.635.000	0
Sektorer: 90 Utenomsektorielle forhold			
10 Lønn og sosiale utgifter	-66.264.184	-59.334.000	-73.391.799
20 Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	-22.061.226	-28.295.349	-22.949.584
40 Overføringsutgifter	27.701.389	24.514.000	31.430.453
50 Finansieringsutgifter	1103.123.797	1005.774.000	1219.832.283
Sum utgifter	1042.499.776	942.658.651	1154.921.353
60 Salgsinntekter	-69.447	-38.000	-54.972
70 Refusjoner uten sykepenger	-4.370.438	-2.066.602	-2.809.877
80 Overføringer	-5463.510.449	-5444.940.000	-5291.719.566
90 Finansieringsinntekter	-762.696.447	-657.108.398	-689.052.488
Sum inntekter	-6230.646.781	-6104.153.000	-5983.636.903
Sum sektorer: 90 Utenomsektorielle forhold	-5188.147.004	-5161.494.349	-4828.715.551
T O T A L T	0	0	0

BALANSE

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
EIENDELER		
Anleggsmidler	19 353 649 643	18 394 097 289
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	9 267 220 713	8 806 783 371
22799100 Tekniske anlegg (VAR) osv. (20 år I)	2 102 368 696	1 919 046 230
22799101 Boliger, skoler, barnehager, idretts	3 480 955 757	3 362 064 299
22799102 Veier, ledningsnett (VA) (40 år J)	610 004 007	601 078 487
22799103 Forretningsbygg, adm.bygg, aldershje	2 525 568 999	2 442 591 670
22799104 Kirker, brannstasjoner (50 år H)	11 070 411	11 622 749
22799105 Tomter (fra anlegg)	499 619 391	438 829 701
22799899 Utbyggingsområdene	28 222 231	26 499 047
22799998 Justeringsrett, anlegg overtatt av k	9 411 220	5 051 189
Utstyr, maskiner og transportmidler	333 553 843	290 427 497
22499100 Edb-utstyr, kontomaskiner (5 år E)	93 026 531	57 987 242
22499101 Maskiner,verktøy,inventar, utstyr, t	240 527 312	232 440 254
Utlån	363 787 634	340 093 134
22241880 Ansvarlig lån KKP	10 703 500	10 703 500
22268380 Valhalla Verksted AS	2 270 134	2 389 634
22268701 Ansvarlig lån Kristiansand Næringsse	200 000 000	200 000 000
22268702 Ansvarlig lån Kristiansand Næringsse	108 864 000	127 000 000
22268705 Sørlandshallen Eiendom AS kr 41.850.	41 950 000	0
Konserninterne langsiktige fordringer	503 925 280	452 882 975
22370394 Stiftelsen Kongenssenter sammenslått	0	690 000
22370407 Utlån Sørlandshallen jf overtakelse	45 360 000	45 360 000
22370493 Utlån Bjaavann golfklubb	1 800 000	2 100 000
22370494 Ans. lån Stiftelsen Fullriggeren Sør	23 500 000	23 500 000
22375350 Boliglån Acos systemet	1 614 595	1 571 215
22375354 Sosiallån Acos systemet	-472 417	658 802
22375355 Forskudd (lån) NAV fra Acos	2 178 790	3 695 360
22375403 Etableringslån 1 via Husbanken	438 036 826	382 889 439
22375409 Etableringslån akk. nedskr. tap	-8 794 514	-7 581 840
22375501 Utlån Ungbo	702 000	0
Aksjer og andeler	1 048 337 867	1 029 479 512
22141860 Egenkapitalinnskudd KLP	30 175 345	27 504 990
22141881 Kjernekapital KKP	341 771 140	325 283 140
22166001 Vest-Agder Museet IKS kr 200.000	200 000	200 000
22166002 Etablerersenteret Vest-Agder IKS kr	200 000	200 000
22168024 Egenkapitalinnskudd Kilden	452 200 000	452 200 000
22168330 Kjøkkenservice industrier AS kr 50.0	100 001	100 001
22168400 Kristiansand kino holding AS kr 9.18	9 180 000	9 180 000
22168440 Kristiansand Næringssselskap AS kr 60	60 000 000	60 000 000
22168452 Aksjer Sørnorsk filmsenter AS, kr 45	45 600	45 600
22168462 Via PartnerAS kr 50.000 (tidl Valhal	50 000	50 000
22168510 Biblioteksentralen kr 15.900	15 900	15 900
22168536 Aksjer Kristiansand Teater AS kr 200	12 037 867	12 037 867

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
22168700 Agder Energi AS kr 107.325.000	95 877 000	95 877 000
22168701 Aksjer Kristiansand Næringssselskap A	12 549 220	12 549 220
22168702 Avfall Sør Holding AS kr 21.990.000	21 990 000	21 990 000
22168910 M/S Maarten AS kr 350.000	350 000	350 000
22168912 Aksjer Gimleveien 28 2015 kr 40.000	40 000	40 000
22168922 Sørlandshallen Eiendom AS kr 6.804.8	6 804 827	6 804 827
22168923 Agder Kollektivtrafikk AS kr 3.400.0	3 400 000	3 400 000
22168924 Sørlandets Europakontor AS kr 34.000	38 940	38 940
22168925 Usus AS kr 320.000 (tidl Visit Sørå	320 000	320 000
22170101 Utl.and.leil Sentr. sykehuset	12 500	12 500
22170751 Setesdal Bilruter kr 14.250	122 300	122 300
22170753 Innoventus AS	83 728	83 728
22170900 Varodd AS kr 773.500	773 500	773 500
22170901 TSR Kristiansand AS kr 300.000	0	300 000
Pensjonsmidler	7 836 824 306	7 474 430 800
22041900 Pensjonsmidler KLP	977 726 850	931 932 219
22041920 Pensjonsmidler KKP	5 863 220 154	5 703 912 931
22041940 Pensjonsmidler SPK	995 877 302	838 585 650
Omløpsmidler	3 276 099 607	3 015 844 937
Herav:		
Kortsiktige fordringer	144 628 878	135 753 932
21341880 Pensjonskass mellomregning	901 594	434 536
21366180 Boligselskapet KF mellomregning	0	-702 441
21366290 KBR, Kristiansandsregionen brann og	-4 826	0
21366780 Kirkelig fellesråd mellomregning	-11 866	0
21368750 Avfall Sør AS mellomregning	-30 253	-58 775
21370001 Overkurs hold til forfall obligasjon	0	80 665
21370200 Opp tj. ikke mottatte renter E-verksf	121 875	544 325
21370300 Korts. fordr. E-verksfondet	847 303	852 751
21375002 Interimskonto for overføring av rest	0	-565 905
21375100 Debitoronto k100 Organisasjonssekte	787 243	1 193 466
21375210 Debitoronto k210 Brukerbetaling bar	3 203 239	3 347 104
21375310 Debitoronto k310 Service og Forvalt	3 540 402	3 335 024
21375340 Debitoronto k340 Kongens senter	578 959	599 844
21375350 Debitoronto k350 kjøkkenservice	346 987	-6 900
21375410 Debitoronto k410 kulturskolen	180 442	217 599
21375501 Debitoronto k501 Kommunale avgifter	6 097 289	7 266 289
21375530 Debitoronto k530 KE - festeavgifter	1 263 045	96 040
21375531 Debitoronto k531 KE - leier	15 912 343	2 397 790
21375532 Debitoronto k532 KE byggservice - r	2 550 360	2 964 358
21375533 Debitoronto k533 KE byggservice - v	-4 891 252	-4 708 977
21375536 Debitoronto K536 Småbåthavna	706 914	440 649
21375620 Debitoronto k620 It tjenesten	11 911 616	9 319 548
21375700 Debitoronto k700 Oppvekstsektoren	6 574 862	2 766 905
21375710 Debitoronto k710 Oppvekstsektor - S	2 689	3 689
21375755 Debitoronto k755 Helse- og sosialse	14 140 362	9 874 997
21375760 Debitoronto k760 Kultursektoren	178 649	56 673

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
21375765 Debitorkonto k765 Teknisk sektor	24 590 270	47 131 886
21375770 Debitorkonto k770 Økonomisektoren	10 624 619	5 395 007
21375790 Debitorkonto k790 NAV Sosial	1 469 963	2 351 944
21375791 Debitorkonto k791 Ung etat	12 760	18 290
21375792 Debitorkonto k792 Flyktningsstjeneste	88 251	97 751
21375998 Ukjente Procassoinnbetalinger	-10 848	-2 264
21675989 Forskuddsutbetalt 2019 - vedrører 20	15 103 712	0
21675992 Debitorkonto OCR Cowi-Pilen Kristian	1 592 210	1 616 563
21675993 Debitorkonto OCR Cowi-Parka Kristian	6 933	-3 350 343
21675995 Oppgjør Odderøya renseanlegg	23 336 775	39 512 488
21675998 Tap på krav ileggelser Pilen Kristia	-729 248	-617 462
21675999 Tidsavgrensning inntekter Kristiansa	3 640 160	3 623 886
21799903 Feilkonto månedslønn	20 066	201 885
21799904 Retur lønnsutbet og diverse trekk	-24 717	-2 938
21799930 Forskudd reiser	0	5 000
21799931 Forskuddskonto lønn	0	15 000
21799935 Forskuddskonto God start	0	7 986
Konserninterne kortsiktige fordringer	0	0
Premieavvik	667 822 977	613 451 463
21914902 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2004	0	398 672
21914903 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2005	230 643	461 291
21914904 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2006	631 763	947 647
21914905 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2007	1 303 417	1 737 887
21914906 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2008	2 375 824	2 969 780
21914907 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2009	2 278 065	2 733 678
21914908 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2010	3 533 249	4 122 124
21914909 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2011	1 569 430	2 354 144
21914910 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2012	2 650 803	3 534 403
21914911 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2013	2 977 554	3 721 942
21914912 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2014	2 093 647	3 140 470
21914913 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2015	4 843 488	6 457 985
21914914 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2016	5 899 006	7 373 758
21914915 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2017	9 708 346	11 650 015
21914916 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2018	17 664 878	20 609 024
21914917 Arbeidsgiveravg. premieavvik 2019	22 018 601	0
21941902 KLP - premieavvik 2004	0	395 942
21941903 KLP - premieavvik 2005	36 953	73 910
21941904 KLP - premieavvik 2006	369 925	554 887
21941905 KLP - premieavvik 2007	1 091 516	1 455 354
21941906 KLP - premieavvik 2008	3 731 873	4 664 840
21941907 KLP - premieavvik 2009	1 443 911	1 732 692
21941908 KLP - premieavvik 2010	1 581 388	1 844 953
21941909 KLP - premieavvik 2011	1 824 631	2 736 948
21941910 KLP - premieavvik 2012	4 334 092	5 778 789
21941913 KLP - premieavvik 2015	819 348	1 092 463
21941915 KLP - premieavvik 2017	1 542 248	1 850 697
21941916 KLP - premieavvik 2018	14 232 717	16 604 836

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
21941917 KLP - premieavvik 2019	15 527 712	0
21941922 KKP - premieavvik 2004	0	2 051 310
21941923 KKP - premieavvik 2005	1 546 266	3 092 531
21941924 KKP - premieavvik 2006	3 747 255	5 620 885
21941925 KKP - premieavvik 2007	9 411 733	12 548 979
21941926 KKP - premieavvik 2008	16 021 684	20 027 105
21941927 KKP - premieavvik 2009	14 219 577	17 063 493
21941928 KKP - premieavvik 2010	22 165 793	25 860 091
21941929 KKP - premieavvik 2011	11 549 248	17 323 872
21941930 KKP - premieavvik 2012	17 411 102	23 214 803
21941931 KKP - premieavvik 2013	25 130 467	31 413 083
21941932 KKP - premieavvik 2014	17 497 679	26 246 520
21941933 KKP - premieavvik 2015	28 719 395	38 292 527
21941934 KKP - premieavvik 2016	39 837 014	49 796 268
21941935 KKP - premieavvik 2017	67 100 328	80 520 394
21941936 KKP - premieavvik 2018	114 406 720	133 474 507
21941937 KKP - premieavvik 2019	136 834 133	0
21941942 SPK - premieavvik 2004	0	380 242
21941943 SPK - premieavvik 2005	52 580	105 157
21941944 SPK - premieavvik 2006	363 435	545 153
21941947 SPK - premieavvik 2009	492 999	591 600
21941948 SPK - premieavvik 2010	1 311 323	1 529 878
21941953 SPK - premieavvik 2015	4 812 249	6 416 332
21941954 SPK - premieavvik 2016	4 867 581	6 084 476
21941955 SPK - premieavvik 2017	210 938	253 126
21941957 SPK - premieavvik 2019	3 798 450	0
Aksjer og andeler	800 928 403	721 031 288
21838302 DNB Kredittobligasjon, norske obl.	309 233 345	293 871 044
21838343 BlueBay IG Global Agg. Inst. NOK, gl	82 376 578	92 529 162
21838344 PIMCO Global Bond Fund ESG, glob. ob	80 993 597	93 355 401
21838345 PIMCO Income Fund, glob. obl.	78 871 602	0
21838380 IS Aberdeen Eiend.fond Norge I, 99 %	77 952 308	75 081 869
21838381 AS Aberdeen Eiend.fond Norge I, 1 %	787 377	758 352
21838402 Danske Invest Norske Aksjer Inst. II	12 154 504	16 621 223
21838404 Arctic Norw. Value Creation, norske	19 701 069	16 231 939
21838504 Ardevora Global SRI, glob. aksjer	8 100 281	117 019 416
21838505 Ardevora Global SRI H2N, glob. aksje	61 459 472	0
21838506 Generation Global, glob. aksjer	52 711 053	0
21838542 TT International EM, glob. aksjer	16 587 217	15 562 881
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	5 000 000	19 000 000
21170003 Hold til forfall obligasjoner	5 000 000	19 000 000
Derivater	271 320 018	199 288 871
21510100 Trygdekontoret, sykepengerefusjon	27 800 320	27 466 709
21510300 Fordring staten ressurskrevende bruk	97 500 000	85 500 000
21510352 Refusjon fra Staten, IMDI	8 302 116	11 736 475
21510353 Refusjon fra staten, UDI, Statlig mo	834 103	782 329

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
21510900 Rammetilskudd	49 282 066	18 052 987
21510901 Fordring staten ny mva-kompensasjons	74 701 460	47 434 624
21510902 Momskomp - kreves neste termin	602 253	1 141 655
21510903 Moms - kreves neste termin	221 541	-4 409 602
21514900 Skatteregnskapet	12 076 159	11 583 694
Kasse, postgiro, bankinnskudd	1 386 399 332	1 327 319 383
21000002 Vekslepenger Samsen (Bingen)	2 000	2 000
21000003 Vekslepenger kasse Kristiansand lege	2 102	4 200
21000004 Vekslepenger Nattmanden kafe, Samsen	760	760
21000005 Vekslepenger Folkebiblioteket	7 000	7 000
21000006 Vekslepenger Hellemyr bibliotek, kon	500	500
21000008 Vekslepenger Idda Arena, sept 2011	5 000	5 000
21000009 Vekslepenger Vågsbygd bibliotek	700	700
21020011 Pluss Bank, konto 3000.07.63760 geby	4 442	300
21020070 SR-bank 3201.70.49142 folio	522 597 919	474 656 827
21020071 SR-bank 3201.70.49312 fakturering/oc	32 097 858	51 814 165
21020072 SR-bank 3201.70.49320 Legevakten	426 273	348 633
21020074 SR-bank 3201.70.52704 NAV sosialkort	46 853	-65 474
21020075 SR-bank 3201.70.52720 Statlig mottak	5 907 772	5 567 496
21020076 SR-bank 3201.70.49363 NAV remitterin	-3 121 023	-2 953 357
21020077 SR-bank 3201.70.49371 tilfluktsromsf	3 391 163	3 342 527
21020078 SR-bank 3201.70.49398 startlån	3 118 852	-1 648 015
21020079 SR-bank 3201.70.49401 Rajshahi	1 893 232	1 956 678
21020080 SR-bank 3201.70.52712 EM-gruppen	22 524	20 523
21020081 SR-bank 3201.70.49428 Procasso ocr	157 600	393 664
21020082 SR-bank 3201.70.49444 rente og provi	1 716 197	2 578 349
21020083 SR-bank 3201.70.18573 HS Samlekonto	94 438	70 623
21020084 SR-bank 3201.09.30048 Familia	1 774 380	-203 798
21020087 SR-bank, 3201.70.49835 Cowi Pilen oc	181 422	334 006
21020088 SR-bank, 3201.70.49843 Cowi Parka oc	119 790	2 411 501
21020089 SR-bank, 3201.16.26660 Oppgjør betal	407 797	467 088
21020090 Depositum Husleie, 3201.19.46835, Me	12 016	12 010
21020091 Depositum Husleie, 3201.23.34108, Ja	0	12 009
21020523 Spb Sør, 3000 22 84282 Avregn.kto (3	0	0
21020525 DNB, 7325 09 22725, særvilkår, p.t.	664	664
21020526 Spb Sør, 2801 28 88130, NIBOR konto	41 317	40 672
21020528 SR-bank 3201.66.67020 Plasseringskon	630 489 204	618 141 267
21020904 Danske Bank, 8111.05.71186 Gabler de	580	866
21098101 SR-bank 3201.70.49150 skattetrekk	185 000 000	170 000 000
SUM EIENDELER	22 629 749 251	21 409 942 225
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	5 385 773 993	5 158 506 358
Herav:		
Disposisjonsfond	1 126 209 863	999 051 553
25699001 Disp.fond (overskudd) sektor 1 økono	5 400 530	7 209 257
25699002 Disp.fond (overskudd) sektor 2 barne	-3 392 411	11 450 761
25699003 Disp.fond (overskudd) sektor 3 helse	15 972 294	8 284 428

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
25699004 Disp.fond (overskudd) sektor 4 kultu	6 896 102	6 069 356
25699005 Disp.fond (overskudd) sektor 5 tekni	36 125 240	30 199 057
25699006 Disp.fond (overskudd) sektor 6 organ	11 211 862	13 024 769
25699007 Disp.fond (overskudd) sektor 7 skole	-21 576 393	17 922 503
25699026 Disp.fond (overskudd) sektor 26 Barn	13 064 255	23 649 521
25699200 Driftsreguleringsfond Småbåthavnene	6 924 604	5 381 411
25699903 Disp.fond skanning byggesaksarkiv pro	3 229 917	3 229 917
25699904 Disp.fond digitalisering tekniske ark	1 593 121	1 593 121
25710300 Disposisjonsfond kapital sektor 3	400 000	400 000
25791950 Disposisjonsfond - generelt	337 488 711	252 552 641
25791951 Disposisjonsfond AE Energiverksfonde	138 673 649	136 799 496
25791952 Disposisjonsfond til dekning premiea	402 085 180	340 860 493
25791954 Disposisjonsfond forsikringer	9 074 720	7 863 690
25791956 Disposisjonsfond vedlikehold - KE	85 599 155	79 640 728
25791990 Bufferfond Energiverksfondet oppr 20	77 439 326	52 920 403
Bundne driftsfond	131 569 652	144 836 759
25199002 Bundet driftsfond sektor 2 barnehage	5 893 178	4 096 601
25199003 Bundet driftsfond sektor 3 helse- og	38 896 307	42 400 220
25199004 Bundet driftsfond sektor 4 kultursek	4 255 827	2 000 497
25199005 Bundet driftsfond sektor 5 teknisk s	38 340 108	35 907 724
25199006 Bundet driftsfond sektor 6 org.sekto	534 532	402 099
25199007 Bundet driftsfond sektor 7 skoleetat	11 980 644	13 327 931
25199008 Bundet driftsfond sektor 26 barn og	7 330 495	3 466 197
25199010 Bundet driftsfond tap etableringslån	8 232 463	1 805 692
25199011 Bundet driftsfond Vigelands samlinge	30 000	30 000
25199012 Bundet driftsfond tilfluktsrom	2 239 870	3 328 090
25199013 Bundet driftsfond feiervesenet	0	3 498 238
25199014 Bundet driftsfond vann	1 152 763	11 006 433
25199015 Bundet driftsfond avløp	0	11 107 521
25199019 Bundet driftsfond forurensningsvern	954 854	954 854
25199021 Bundet driftsfond byggesak	0	2 652 120
25199022 Bundet driftsfond IUA, ansvar 92010	1 580 468	1 622 050
25199023 Bundet driftsfond plansak	177 449	0
25199024 Bundet driftsfond slam	812 325	388 553
25199025 Bundet driftsfond Sandripheia fritid	300 555	1 328 643
25199800 Bundet driftsfond Nye Kristiansand	8 857 815	5 513 297
Ubundne investeringsfond	766 364 514	809 862 114
25351525 Byggefond	3 869 649	3 869 649
25391100 Energiverksfondet	635 719 611	627 127 958
25391900 Kapitalfondet - UK	86 775 254	178 864 507
25399581 Investeringsfond KNAS	40 000 000	0
Bundne investeringsfond	1 987 055	5 304 740
25599002 Bundet inv.fond prosjekt etablerings	1 452 690	2 377 776
25599018 Bundet inv.fond prosjekt Sandripheia	0	2 392 599
25599022 Bundet inv.fond prosjekt 5363005 Høy	134 640	134 640
25599023 Bundet inv.fond prosjekt 5363027 Han	399 725	399 725
Regnskapsmessig mindreforbruk	0	30 873 033

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
25950001 Regnskapsmessig overskudd	0	30 873 033
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i inv.regnskap	0	0
Udekket i inv.regnskap	0	0
Kapitalkonto	3 394 630 719	3 203 565 968
25990001 Kapitalkonto pr 01.01	3 203 565 968	2 615 166 635
25990501 Salg fast eiendom og anlegg	-63 151 709	-127 818 329
25990502 Avskrivninger fast eiendom og anlegg	-334 113 081	-313 923 116
25990503 Nedskrivning faste eiendommer/anlegg,	0	-135 208 168
25990510 Salg av utstyr, maskiner og transpor	-2 595 580	-594 400
25990511 Avskrivninger av utstyr, maskiner og	-55 780 754	-54 405 076
25990520 Salg av aksjer og andeler	-147 058	-61 000
25990521 Nedskrivning av aksjer og andeler	-152 942	-70 000
25990530 Avdrag på utlån	-74 061 212	-64 417 994
25990531 Avskrivning på utlån	-1 001 062	0
25990540 Bruk av midler eksterne lån	-643 046 228	-328 195 293
25990590 Pensjonsforpliktelse	-450 643 943	-343 622 502
25990901 Aktivering fast eiendom og anlegg	812 829 964	632 073 212
25990902 Oppjustering faste eiendommer/anlegg	44 872 168	102 868 329
25990910 Aktivering utstyr, maskiner m.m.	98 907 101	74 367 643
25990911 Oppjustering utstyr, maskiner m.m.	2 595 580	594 400
25990920 Kjøp aksjer og andeler	0	18 953 048
25990921 Oppjustering av aksjer og andeler	0	11 000
25990922 Aktivert egenkapitalinnskudd pensjon	19 158 355	0
25990930 Utlån	149 799 079	84 192 451
25990932 Nedskrivning innlån	459 005	0
25990940 Avdrag eksterne lån	324 743 561	329 172 785
25990990 Pensjonsmidler	362 393 506	714 482 343
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift	-34 987 811	-34 987 811
25810001 Endring regnskapsprinsipp som påvirk	-34 987 811	-34 987 811
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inves	0	0
Langsiktig gjeld	16 199 054 564	15 360 613 187
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	8 653 524 132	8 202 880 189
24014900 Netto pensjon arb.giver.avg	100 924 343	90 018 723
24041100 KLP - pensjonsforpliktelse	1 040 615 270	979 243 434
24041120 KKP - pensjonsforpliktelse	6 263 580 366	5 938 863 622
24041140 SPK - pensjonsforpliktelse	1 248 404 153	1 194 754 410
Ihendehaverobligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	280 000 000	550 000 000
24331140 Sertifikatlån 001 0831647, 270 mill	0	270 000 000
24331141 Sertifikatlån 001 0834252, 280 mill	0	280 000 000
24331142 Sertifikatlån 001 0866098, 280 mill	280 000 000	0
Andre lån	7 231 496 033	6 571 808 147
24599900 Finansiell leie Justvik skole - Skul	90 813 819	94 762 247
24619102 Kommunalbanken ord. 20030941	0	151 315 000

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
24619103 Kommunalbanken ord. 20040290	0	154 605 220
24619104 Kommunalbanken ord. 20040634	0	129 464 330
24619105 Kommunalbanken ord. 20040944	0	33 163 090
24619106 Kommunalbanken ord. 20050426	0	121 212 200
24619107 Kommunalbanken ord. 20060559	0	129 411 690
24619108 Kommunalbanken ord. 20070596	0	270 389 550
24619109 Kommunalbanken ord. 20070597	0	67 647 020
24619110 Kommunalbanken ord. 20080628	0	211 538 480
24619111 Kommunalbanken ord. 20080673	0	181 818 040
24619112 Kommunalbanken ord. 20090188	0	180 147 070
24619114 Kommunalbanken ord. 20090430	0	316 406 250
24619115 Kommunalbanken ord. 20090806	0	107 812 500
24619116 Kommunalbanken ord. 20100008	0	291 525 440
24619117 Kommunalbanken ord. 20100120	0	34 261 619
24619118 Kommunalbanken ord. 20100732	0	275 000 000
24619119 Kommunalbanken ord. 20100758	0	189 492 000
24619120 Kommunalbanken ord. 20110123	0	51 864 440
24619121 Kommunalbanken ord. 20110122 Grønn	0	215 084 760
24619122 Kommunalbanken ord. 20110459	0	329 000 000
24619123 Kommunalbanken ord. 20120035 Grønn	0	299 525 440
24619124 Kommunalbanken ord. 20120036	0	173 660 960
24619127 Kommunalbanken ord. 20130020 Grønn	0	299 813 600
24619128 Kommunalbanken ord. 20130021	0	86 372 900
24619134 Kommunalbanken ord. 20140025 Grønn	0	130 611 840
24619135 Kommunalbanken ord. 20140027	0	198 294 880
24619145 Komm.banken, obligasjonsvilkår 20170	400 000 000	400 000 000
24619146 Komm.banken, obligasjonsvilkår 20170	360 000 000	360 000 000
24619148 Komm.banken, sertifikatvilkår 201801	0	273 000 000
24619200 Kommunalbanken 20100841 fra parkerin	0	7 236 480
24619201 Kommunalbanken 20100843 fra parkerin	0	7 236 480
24619202 Kommunalbanken 20110578 fra parkerin	0	29 906 180
24619203 Kommunalbanken 20160299 fra parkerin	0	4 797 600
24619204 Kommunalbanken ord. 20180676	0	225 000 000
24619205 Komm.banken, sertifikatvilkår 201901	273 000 000	0
24619206 Komm.banken, sertifikatvilkår 201903	270 000 000	0
24619207 Kommunalbanken 20190667	588 199 180	0
24619208 Kommunalbanken 20190668	586 650 000	0
24619209 Kommunalbanken 20190669	541 291 870	0
24619210 Kommunalbanken 20190670	535 702 219	0
24619211 Kommunalbanken 20190671	507 443 940	0
24619212 Kommunalbanken 20190672	510 271 040	0
24619213 Kommunalbanken 20190673	493 821 000	0
24619214 Kommunalbanken 20190674	492 305 120	0
24619215 Kommunalbanken 20190675	413 066 120	0
24619216 Kommunalbanken 20190725	623 000 000	0
24619998 Kommunalbanken ord. 19980013	0	31 665 300
24831112 KLP Kommunekreditt 8317 50 28083	68 750 000	71 875 000

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
24831200 Kommunal Landsp.kasse KLP 8317 51 84	3 600 000	4 200 000
24831202 KLP Kommunekreditt 8317 52 31733 fra	29 000 000	29 906 250
24919450 Husbanken start 11495324 3	10 987 400	13 184 880
24919451 Husbanken start 11497950 3	833 330	972 220
24919452 Husbanken start 11499888 3	4 795 076	5 532 780
24919453 Husbanken start 11500578 7	16 606 870	17 593 205
24919454 Husbanken start 11503683 2	36 000 000	38 000 000
24919455 Husbanken start 11505354 8	6 641 020	6 999 996
24919456 Husbanken start 11505979 2	3 062 724	3 228 278
24919457 Husbanken start 11508634 0	665 289	698 555
24919458 Husbanken start 11512823 3	73 108 346	76 877 142
24919460 Husbanken start 11520295 4	4 000 000	4 000 000
24919461 Husbanken start 11523382 7	19 005 713	19 172 146
24919462 Husbanken start 11524343 8	16 000 000	16 000 000
24919463 Husbanken start 11528653 6	34 383 674	35 007 688
24919464 Husbanken start 11532126 7	36 160 464	37 870 348
24919465 Husbanken start 11534982	30 196 075	31 568 625
24919466 Husbanken start 11537681	45 098 035	47 058 821
24919467 Husbanken start 11539919	18 018 102	49 019 607
24919468 Husbanken start 11541630	49 019 607	0
24919469 Husbanken start 11542417	40 000 000	0
Konsernintern langsiktig gjeld	34 034 399	35 924 851
24719101 Husbanken ord. 11480180 6	482 274	556 470
24719104 Husbanken ord. 11501441 7	22 163 303	23 380 147
24719105 Husbanken ord. 11519848 3	11 388 822	11 988 234
Kortsiktig gjeld	1 044 920 694	890 822 681
Herav:		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	893 554 252	755 013 851
23266201 Mellomregning Boligselskapet jf 2136	5 689 340	0
23515001 Skyldig momskompensasjon til foretak	11 176 869	3 790 961
23570001 Diverse kreditorer	19 660 710	0
23570003 Leverandørgjeld	320 377 944	222 280 342
23570010 Justeringsrett, til utbetaling	4 081 211	2 892 041
23570011 Cowi-Pilen refusjon innbetalt beløp	0	530
23570015 Kristiansand Parkering oppgjør leie	209 718	933 103
23570100 Kortsiktig gjeld utbyggingsområder	2 730 000	2 730 000
23614001 Skattetrekk	136 626 498	126 140 136
23614200 Påleggstrekk månedslønne	353 239	250 345
23675100 Avsatte feriepenge 2019	374 517 961	0
23675101 Avsatte feriepenge 2018	0	355 917 506
23675600 Fagforeningstrekk m. remittering (fr	0	246
23770300 Korts. gjeld E-verksfondet	197 394	182 998
23799099 Negativ lønn	-6 556	-19 857
23799343 Fritidsklubbene-interimskonto for in	-112	-112
23799345 Depositum leie Samsen (må ha objekt)	30 320	24 760

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
23799351 Nøkkeldeposium Samsen	21 626	21 626
23799353 Interimskonto innbetalt ACOS	446 390	138 238
23799359 Manuelle anvisninger - ACOS	5 500	-15 926
23799370 Interimskonto Kr.Sand sosialkontor (	1 473 275	2 358 889
23799371 Interimskonto Ung-etat (Acos)	12 760	18 290
23799372 Interimskonto Innvandrerktr. (Acos)	89 751	104 697
23799800 Påløpte renter	15 514 577	37 263 509
23799911 Div. uidentifiserte innbetalinger	8 592	1 530
23799917 Gimle gård, festeavgift	337 245	0
Kortsiktig gjeld	129 128 646	106 717 859
23414090 Avsetning arbeidsgiveravgift	87 579 585	82 262 814
23414098 Avg. avs. feriepenger 2018	0	50 183 375
23414099 Avg. avs. feriepenger 2019	52 807 033	0
23414639 Oppgjørskonto mva, p.11,1	-9 484 757	-24 204 367
23414679 Oppgjørskonto mva, p.11,2	-1 773 215	-1 523 963
Konsernintern kortsiktig gjeld	0	0
Premieavvik	22 237 797	29 090 970
23941911 KLP - premieavvik 2013	513 489	641 862
23941912 KLP - premieavvik 2014	1 546 086	2 319 129
23941914 KLP - premieavvik 2016	2 867 667	3 584 584
23941945 SPK - premieavvik 2007	1 259 203	1 678 936
23941946 SPK - premieavvik 2008	2 903 743	3 629 677
23941949 SPK - premieavvik 2011	2 243 186	3 364 778
23941950 SPK - premieavvik 2012	2 945 188	3 926 917
23941951 SPK - premieavvik 2013	3 499 575	4 374 470
23941952 SPK - premieavvik 2014	1 103 043	1 654 564
23941956 SPK - premieavvik 2018	3 356 617	3 916 053
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	22 629 749 251	21 409 942 225
 MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	287 866 243	214 269 760
Herav:		
Ubrukte lånemidler	240 035 637	170 081 864
29100001 Ubrukte lånemidler	240 035 637	170 081 864
Ubrukte konserninterne lånemidler	0	0
Andre memoriakonti	47 830 606	44 187 896
29440529 Lån Titti Arenfeldt-Omdal	1 584 830	1 584 830
29440540 F.K. - Vigør lån Stålvn 16	595 000	595 000
29451628 Bordalssløyfen 7, 5 tilkobling	15 000	15 000
29451629 Tilknyningsavgift gnr 1 bnr 309	47 000	47 000
29451630 Tilknyningsavgift gnr 27 bnr 197	1 500	1 500
29451633 Tilknyningsavgift gnr 19 bnr 123	11 235	11 235
29451635 Tilknyningsavgift gnr 79 bnr 51	20 053	20 053
29451637 Tilknyningsavgift gnr 13 bnr 116	7 318	7 318
29451639 Tilknyningsavgift gnr 61 bnr 55	6 000	6 000
29451761 Ref. St. Olavsvei, J.Weiser	14 300	14 300
29451762 Ref. vei Kongsgårdheimen	9 500	9 500

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
29451764 Ref. overskjønn Broveien	3 000	3 000
29451765 Ref. gategrunn Kristiansand	16 800	16 800
29451766 Ref. Andøyveien	10 235	10 235
29451768 Ref. Torridalsveien	25 670	25 670
29451769 Ref. veianlegg Eftevåg - Nesset	45 000	45 000
29451770 Ref. krav Vest-Agder Fylke Sømsveien	309 286	309 286
29451776 Ref vei Galgeberg	9 933	9 933
29461402 Bdirag gnr 97 bnr 3 N.J Korsvik	85 000	85 000
29461415 Torsvikheia fellesantenne	40 800	40 800
29461417 Hånes Felt E, bnr 10 gnr 98	400 000	400 000
29461440 Forskuddtering Kristiansand Pukkverk	1 300 000	1 300 000
29462993 Lån Klepp leirskole	50 000	50 000
29499100 Justeringsrett 2012-2019,Topdalsfjor	0	412 913
29499101 Justeringsrett 2013-2022,Topdalsfjor	3 533 356	4 711 142
29499102 Justeringsrett 2012-2023, Lindtjønn	134 772	367 117
29499103 Justeringsrett 2014-2022, Frobusdale	132 306	176 408
29499104 Justeringsrett Egshaugen 2015-2023 (	1 049 839	1 259 806
29499105 Justeringsrett Skjærgårdsparken 2015	344 442	516 663
29499106 Justeringsrett Gimleveien 2015-2024	512 470	614 964
29499107 Justeringsrett Lahelle 2015-2022 (mv	718 123	1 077 184
29499108 Justeringsrett Dvergsnes 2015-2023 (	957 507	1 196 884
29499109 Justeringsrett 2017-2026 Kalvehagen,	1 394 971	1 594 252
29499110 Justeringsrett 2017-2026 Dvergsnes B	1 667 590	1 905 817
29499111 Justeringsrett 2019-2027 Håmoen utb.	1 117 158	1 276 752
29499112 Justeringsrett Konsmo fabrikker as,	644 840	0
29499113 Justeringsrett Kanalbyen Eiendom as,	1 205 641	0
29499116 Justeringsrett Agderbygg Eiendom as,	2 320 500	0
29499117 Justeringsrett Dvergsnes Tomteselska	4 125 916	0
29499118 Justeringsrett Drangsvann as Benesta	2 852 417	0
29499119 Justeringsrett Øygruppen as Myra 201	770 280	0
29499150 Justeringsrett 2014-2019 Vågsbygd sa	0	1 749 304
29499151 Justeringsrett t.o.m. 2019 Kilden pa	0	462 582
29499152 Justeringsrett 2018-2027 Skulegard a	19 741 020	22 208 648
29499200 Vipers Topphåndball/Våg håndball, ti	0	50 000
Motkonto til memoriakontiene	-287 866 243	-214 269 760
29999291 Motkonto ubrukte lånemidler	-240 035 637	-170 081 864
29999294 Tilskudd andre ikke forfalt	-4 607 460	-4 657 460
29999298 Diverse	-43 223 146	-39 530 436

HOVEDTALLSANALYSE 2019

1 Konklusjon

Bykassens regnskap viser for 2019 et positivt netto driftsresultat på 105,2 mill. kr (188,2 mill. kr i 2018). Når en tar hensyn til bundne fond, er det korrigerede netto driftsresultatet 116,1 mill. kr (221,2 mill. kr i 2018). Det regnskapsmessige resultat viser kr 0. I 2018 ble regnskapet gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på 30,9 mill. kr.

Driftsutgiftene har i 2019 økt mer enn driftsinntektene. Selv om driftsresultatet ble langt svakere enn i 2018, ble det betydelig bedre enn ventet i hovedsak som følge av merinntekter på frie inntekter og finansavkastningen. En høy skattevekst i landet bidro til at kommunen fikk økt inntektsutjevning i rammetilskuddet. Frie inntekter viser derfor en merinntekt på 20,8 mill. kr. Det er viktig å være klar over at merskatteveksten i 2019 for landet bare gir ekstra inntekt for året 2019, og i liten grad vil påvirke nivået på frie inntekter i 2020 og fremover. Avkastningen på energiverksfondet ble 5,9 %-poeng høyere enn opprinnelig budsjettert.

Kommunen er sårbar som følge av endrede rammebetingelser fra staten og økonomiske tilbakeslag i sin alminnelighet. Investeringsnivået har vært høyt de senere årene og dermed også lånegjelden. Bystyret har vedtatt en maksimal netto lånegjeld på 5.433 mill. kr for 2019. Ved utgangen av 2019 er netto lånegjeld 5.268,3 mill. kr.

Alle sektorene med unntak av oppvekstsektoren har imidlertid god budsjettbalanse i 2019. Oppvekst har et samlet merforbruk på 59,3 mill. kr. Sektorenes samlede merforbruk er i 2019 på 26,7 mill. kr. 90 % av enhetenes/virksomhetenes overskudd er tillagt sektorenes disposisjonsfond.

Akkumulert premieavvik har økt også i 2019, men avsetning til eget fond for å håndtere premieavvik, har bidratt til å holde underdekningen stabil på 243,5 mill. kr. Dette nivået er som forutsatt i handlingsprogrammet for 2019-2022.

Kristiansand 14.02.2020

Arne Henrik Lukashaugen
regnskapssjef

2 Drifts- og investeringsregnskapet

Tabell 1 Driftsregnskapet

Beløp i 1000 kr	Note	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018	Avvik 2019
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger		238 305	234 174	236 678	4 131
Andre salgs og leieinntekter		625 481	574 132	599 175	51 349
Refusjoner		995 134	438 091	959 385	557 043
Rammetilskudd		2 435 746	2 378 991	2 274 955	56 755
Andre statlige overføringer		229 803	232 276	292 960	-2 473
Andre overføringer		6 344	4 169	4 240	2 175
Inntekts og formuesskatt		2 593 992	2 629 966	2 526 244	-35 974
Eiendomsskatt og andre skatter		269 207	269 300	269 464	-93
Sum driftsinntekter		7 394 012	6 761 099	7 163 101	632 913
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter		4 691 515	4 258 106	4 436 791	433 409
Varer og tjen. i prod.		1 233 073	1 246 425	1 186 426	-13 352
Varer og tjen innkjøpt		816 953	811 777	790 207	5 176
Overføringer		615 373	465 374	551 375	149 999
Avskrivninger	4	389 894	369 514	368 328	20 380
Fordelte utgifter		-291 005	-258 286	-296 925	-32 720
Sum driftsutgifter		7 455 802	6 892 910	7 036 203	562 892
Brutto driftsresultat		-61 790	-131 811	126 898	70 021
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte		219 985	190 245	162 338	29 740
Mottatte avdrag på utlån		7 997	0	8 373	7 997
Sum finansinntekter		227 982	190 245	170 711	37 737
Finansutgifter					
Renteutgifter og omkostn.	7	168 529	171 000	200 418	2 471
Avdrag på lån	7	277 000	277 000	269 424	0
Sosiale utlån		5 393	0	7 916	-5 393
Sum finansutgifter		450 921	448 000	477 758	-2 921
Resultat finans		-222 939	-257 755	-307 047	34 816
Motpost avskrivninger	4	389 894	369 514	368 328	20 380
Netto driftsresultat		105 165	-20 052	188 179	125 217

Netto driftsresultat

Bykassens driftsregnskap for 2019 viser et positivt netto driftsresultat på 105,2 mill. kr. Netto driftsresultat viser en bedring på 125,2 mill. kr i forhold til justert budsjett, i hovedsak som følge av at driftsbudsjettene på sektorene har vært styrket ved bruk av bundne fond, mens avsetninger ved slutten av året ikke har vært budsjettert.

Tabell 2 Netto driftsresultat

Beløp i 1000 kr	Note	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018	Avvik 2019
Netto driftsresultat		105 165	-20 052	188 179	125 217
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av udisponert fra tidligere år		30 873	30 873	40 945	0
Bruk av disposisjonsfond	12	134 466	76 506	131 289	57 960
Bruk av bundne driftsfond	12	129 577	105 486	151 315	24 091
Sum bruk av avsetninger		294 916	212 865	323 550	82 051
Overført investeringsregnskapet		5 188	4 816	30 643	-372
Avsatt til dekning av underskudd		0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	12	276 290	188 050	331 940	-88 240
Avsatt til bundne fond	12	118 602	-53	118 272	-118 655
Sum avsetninger		400 080	192 812	480 856	-207 268
Regnskapsoverskudd		0	0	30 873	0

Tabell 2a Korrigert netto driftsresultat

Beløp i 1000 kr	Note	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Netto driftsresultat		105 165	-20 052	188 179
Avsatt til bundne fond		-118 602	53	-118 272
Bruk av bundne driftsfond		129 577	105 486	151 315
Korrigert netto driftsresultat		116 139	85 487	221 222

Korrigert netto driftsresultat (dvs. uten bruk og avsetning til bundne fond), viser et positivt avvik på 30,7 mill. kr i forhold til justert budsjett. De viktigste årsakene til avviket er meravkastning på Energiverksfondet med 15,2 mill. kr og merinntekt frie inntekter som utgjør 20,8 mill. kr.

Regnskapsmessig resultat

Ordinært netto driftsresultat er, som tidligere nevnt, positivt med 105,2 mill. kr. Avsetning til fond er gjennomført i henhold til politiske vedtak, bestemmelsene i budsjett og regnskapsforskriftene, særlovgivning, samt etter krav fra bidragsyterne, herunder staten. Vilkårene er nærmere omtalt i note 12. Enkelte resultatenheter har også forbrukt fond som en del av finansieringen av årets aktiviteter. Etter dette er det et regnskapsmessig resultat på kr 0. Bruk av det generelle disposisjonsfondet er tilpasset slik at det resulterer i et mindreforbruk.

Pensjonsutgifter belastes kommuneregnskapet som følge av gjennomsnittsberegninger. Eventuell besparelse skal med virkning fra 2014 belastes fremtidige budsjetter over 7 år. Premieavviket for pensjon ble positivt med 61,2 mill. kr i 2019 medregnet utgiftsføring av tidligere positive premieavvik. Dette er i sin helhet avsatt til eget fond.

Sektorene har en samlet merutgift på 26,7 mill. kr etter avsetning til og bruk av fond i sektorregnskapene. Det er betydelige avvik på enkelt sektorer, men det samlede netto avviket på under 0,4 % i forhold til brutto driftsutgifter på sektorene, må betegnes som svært lavt. Avvikene i de enkelte sektorene vil bli nærmere kommentert i årsberetningen.

I alle sektorer er overskudd på enheter avsatt/virksomhetsområder avsatt med 90 % til disposisjonsfond, samtidig som eventuelle underskudd er dekket av disposisjonsfond der dette har vært mulig, jf

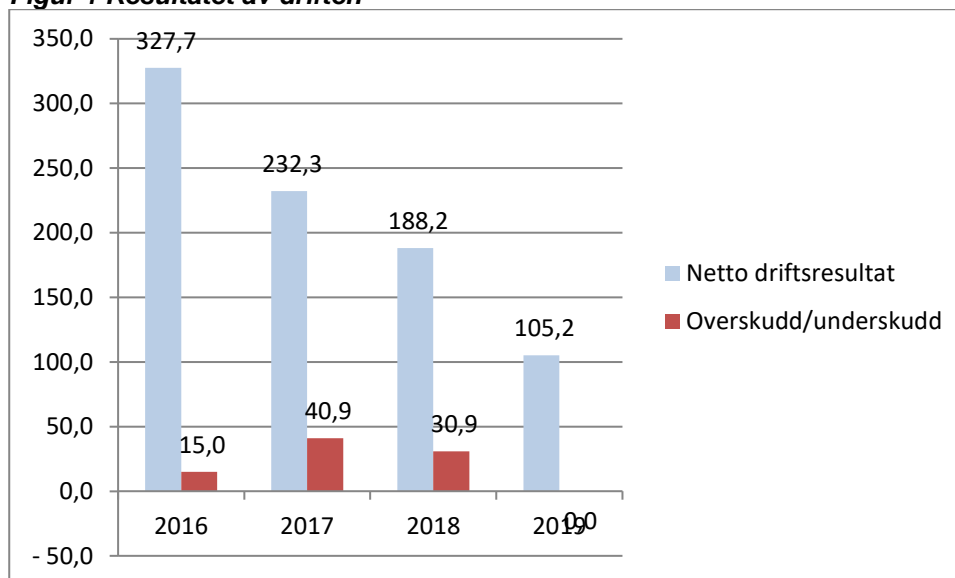
bystyresakene 179/2011 og 118/2016. På noen områder som f.eks fritidsklubber, forsikringer, småbåthavner og bygningsvedlikehold er det likevel avsatt 100 % overskudd.

Figur 1 nedenfor viser utviklingen for netto driftsresultat.

Tabell 3 Netto driftsresultat og samlet resultat 2016-2019

Beløp i mill. kr.	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Netto driftsresultat	327,7	232,3	188,2	105,2
Overskudd/underskudd	15,0	40,9	30,9	0,0

Figur 1 Resultatet av driften

Netto driftsresultat bør ideelt sett minst være 1,75 % av driftsinntektene, dvs. ca 130 mill. kr. I 2016 ble resultatet 5,0 %, i 2017 3,3 %, i 2018 2,6 % mens resultatet i 2019 ble 1,4 %.

Sentralt disposisjonsfond er styrket med 85,0 mill. kr i 2019 og er pr 31.12.2019 på 337,5 mill. kr. I dette beløpet er fratrukket dekning av negative selvkostfond med 3,0 mill. kr.

Investeringsregnskap

Tabell 4 Investeringsregnskap

Beløp i 1000 kr	Note	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom		65 410	48 576	128 413
Andre salgsinntekter		12 741	1 960	5 850
Overføringer med motytelse		91 059	60 924	134 268
Kompensasjon for merverdiavgift		91 580	126 712	56 281
Statlige overføringer		0	0	0
Andre overføringer		73 563	0	7 980
Renteinntekter og utbytte		43 500	43 500	45 995
Sum inntekter		377 852	281 672	378 786
Utgifter				
Lønnsutgifter		16		4
Varer og tjenester		817 396	1 044 080	648 252
Overføringer		124 606	31 426	100 440
Renteutgifter og omkostninger		2 746	10 991	1 904
Fordelte utgifter		0	0	-220
Sum investeringsutgifter		944 763	1 086 497	750 381
Finanstransaksjoner				
Avdrag på lån	7	47 744	50 000	59 178
Utlån	24	144 406	143 575	76 277
Kjøp av aksjer og andeler		19 158	19 158	18 953
Dekning av tidligere års udekket	14	0	0	0
Avsatt ubundne investeringsfond	12	56 544	47 953	89 453
Avsatt bundne fond	12	0	0	0
Sum finanstransaksjoner		267 853	260 686	243 861
Finansieringsbehov		834 763	1 065 511	615 456
Dekket slik				
Bruk av lån		643 046	883 082	328 195
Mottatte avdrag på utlån	24	147	0	55 670
Salg av aksjer og andeler	6	66 064	71 406	61
Overført fra driftsregnskapet		5 188	4 816	30 643
Bruk av disposisjonsfond	12	14 666	6 165	137 838
Bruk av ubundne investeringsfond	12	100 042	100 042	52 362
Bruk av bundne fond	12	5 610	0	10 687
Sum finansiering		834 763	1 065 511	615 456
Udekket investering		0	0	0

Bokførte investeringer utgjør 944,8 mill. kr i 2019. I 2018 ble det foretatt investeringer for 750,4 mill. kr. Om lag 57 % av disse investeringene er i 2019 finansiert av lån. Avvik i forhold til budsjett for bruk av disposisjonsfond gjelder prisjustering av energiverksfondets investeringsdel.

Kjøp av aksjer og andeler utgjør 19,2 mill. kr. Beløpet gjelder i all hovedsak egenkapitaltilskudd i KKP og KLP. Utlånene på 144,4 mill. kr gjelder i hovedsak videre utlån av formidlingslån (Startlån) med 101,8 mill. kr og utlån til Sørlandshallen Eiendom AS med 41,9 mill. kr. Jf. note 24.

Mottatte avdrag i investeringsdelen med 66,1 mill. kr er i hovedsak knyttet til etablerings-/startlån med 46,8 mill. kr og KNAS med 18,1 mill. kr. Fra driftsregnskapet er det overført 5,2 mill. kr.

3 Bykassens finansielle stilling

Balanseregnskapet

Tabell 5 Balanseregnskapet

Beløp i 1000 kr	Note	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Fast eiendom og anlegg	4	9 267 221	8 806 783
Maskiner og utstyr	4	333 554	290 427
Utlån	24	867 713	792 976
Aksjer og andeler	5	1 048 338	1 029 480
Pensjonsmidler	3	7 836 824	7 474 431
Sum anleggsmidler		19 353 650	18 394 097
Omløpsmidler			
Kortsiktige fordringer		415 949	335 043
Premieavvik	3	667 823	613 451
Aksjer og andeler	11	800 928	721 031
Sertifikater	11	0	0
Obligasjoner	11	5 000	19 000
Kasse, bank		1 386 399	1 327 319
Sum omløpsmidler		3 276 100	3 015 845
Sum eiendeler		22 629 749	21 409 942
Gjeld og egenkapital			
Egenkapital			
Bundne og ubundne fond	12	2 026 131	1 959 055
Udekket underskudd	14		
Overskudd	14	0	30 873
Endring regnskapsprinsipp	14	-34 988	-34 988
Kapitalkonto	15	3 394 631	3 203 566
Sum egenkapital		5 385 774	5 158 506
Langsiktig gjeld (lån)	7	7 545 530	7 157 733
Langsiktig gjeld (pensjonsforpl)	3	8 653 524	8 202 880
Kortsiktig gjeld		1 022 683	861 732
Premieavvik	3	22 238	29 091
Sum gjeld og egenkapital		22 629 749	21 409 942
Garantiforpliktelser	9	985 193	1 048 081

Balansen viser kommunens eiendeler, gjeld og egenkapital. Kommunens eiendeler består stort sett av anleggsmidler, dvs. fast eiendom og anlegg, utstyr og maskiner samt finansaktiva som aksjer, utlån og pensjonsmidler. Det gjennomføres avskrivninger for de anleggsmidler som forringes ved slit og elde. Omløpsmidler i forhold til kortsiktig gjeld utgjør 3,1. Dette er høyere enn 2, som anses som tilfredsstillende, jf også kapittel 8. Kortsiktig og langsiktig gjeld utgjør ca 76 % av de samlede eiendeler. Under langsiktig gjeld er det oppført 8.653,5 mill. kr i pensjonsforpliktelse. I anleggsmidlene ligger pensjonsmidler med 7.836,8 mill. kr.

Akkumulert premieavvik er 645,6 mill. kr. Dette innebærer at det i driften de senere årene netto er inntektsført et tilsvarende beløp. Kommunen må selv dekke beløpet over fremtidige budsjetter. Av dette kan 402,1 mill. kr dekkes av eget disposisjonsfond. Likviditeten er derfor belastet med 243,5 mill. kr som følge av ordningen med premieavvik. Dette er i tråd med forutsetningene i HP 2019-22.

Det er ikke udekket underskudd i verken drifts- eller investeringsregnskapet.

4 Analyse av bykassens løpende drift 2016-2019

Tabell 6 Driftsregnskap

Beløp i mill kr	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Driftsinntekter				
Skatter	2 608,8	2 662,3	2 795,7	2 863,2
Statlige ref., overføringer og rammetilskudd	2 285,0	2 551,7	2 567,9	2 665,5
Refusj. og overf. fra andre, komm.avg salgs og leieinntekter, Øvrige inntekter	1 702,7	1 745,7	1 799,5	1 865,3
Sum driftsinntekter	6 596,5	6 959,7	7 163,1	7 394,0
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	3 979,5	4 212,5	4 436,8	4 691,5
Varer, tjenester	1 800,1	1 938,0	1 976,6	2 050,0
Overføringer med mer	533,4	634,3	622,8	714,3
Sum driftsutgifter	6 313,0	6 784,8	7 036,2	7 455,8
Brutto driftsresultat	283,5	174,9	126,9	-61,8
Eksterne finansinntekter	171,6	154,1	170,7	228,0
Eksterne finansutgifter	450,0	444,8	477,8	450,9
Resultat finans	-278,4	-290,7	-307,0	-222,9
Motpost avskrivninger	322,6	348,1	368,3	389,9
Netto driftsresultat	327,7	232,3	188,2	105,2

	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	5,0 %	3,3 %	2,6 %	1,4 %
Prisstigning gjns	3,6 %	1,8 %	2,8 %	1,4 %
Driftsinntekter-økning	10,2 %	5,5 %	2,9 %	3,2 %
Driftsutgifter-økning	8,5 %	7,5 %	3,7 %	6,0 %

Generelt

Økningen av driftsutgiftene fra år til år er betydelig høyere enn gjennomsnittlig prisstigning i perioden. I tabellen benyttes konsumprisindeksen i stedet for kommunal deflator. Driftsutgiftene har i 2019 økt med 2,8 prosentenheter mer enn driftsinntektene.

Skatter, refusjoner og overføringer fra staten utgjør 75 % av bykassens samlede driftsinntekter. Staten har dermed avgjørende kontroll med inntektssiden i kommunen. Den dominerende utgiftspost er lønnsutgifter (63 % av driftsutgiftene).

Tabell 7 Nøkkeltall

	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Skattedekningsgrad				
Skatteinntekter i % av sum driftsinntekter	39,5 %	38,3 %	39,0 %	38,7 %
Resultatgrad				
Brutto driftsresultat				
i % av driftsinntektene				
Kristiansand	4,3 %	2,5 %	1,8 %	-0,8 %
Landsgj.s eksl. Oslo	3,5 %	2,7 %		
Netto driftsresultat				
i % av driftsinntektene				
Kristiansand	5,0 %	3,3 %	2,6 %	1,4 %
Landsgj.s eksl. Oslo	3,9 %	3,7 %	2,2 %	
Langsiktig gjeld				
Langsiktig gjeld u/pensjon i % av driftsinntektene				
Kristiansand	105,8 %	102,2 %	99,9 %	102,0 %
Arbeidskapital				
Arbeidskapital u/premieavvik i % av driftsinntektene				
Kristiansand	22,6 %	21,4 %	21,1 %	21,1 %
Landsgj.s eksl. Oslo	19,7 %	21,7 %		

Kilde: SSB nøkkeltall KOSTRA.

Brutto driftsresultat

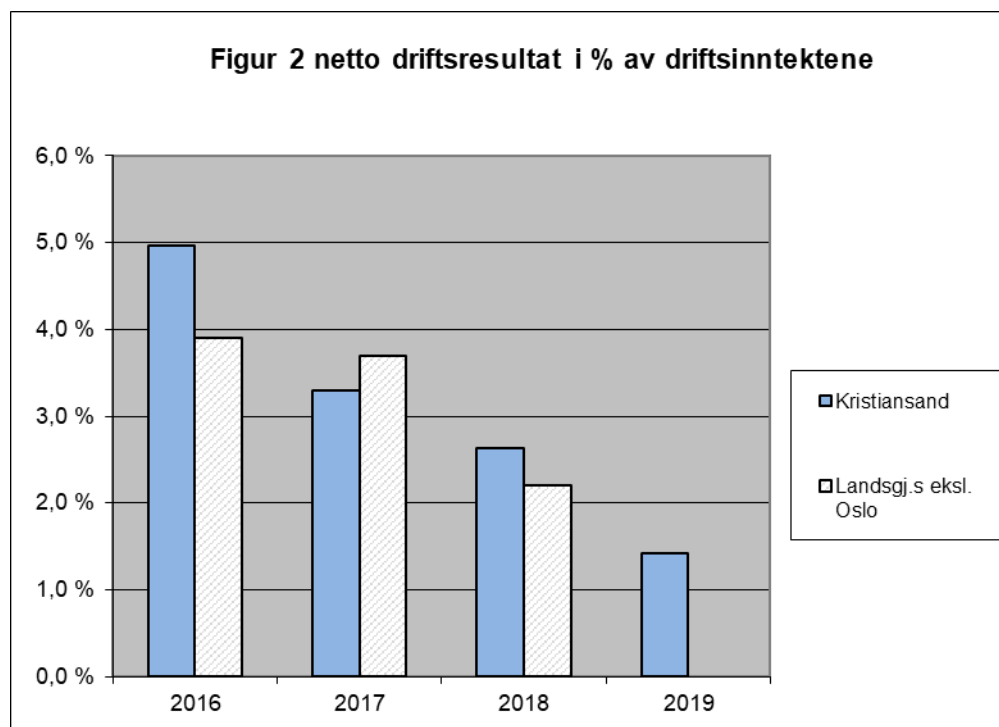
Brutto driftsresultat viser det som gjenstår av driftsinntektene, etter at utgifter som kan henføres til tjenesteproduksjonen er fratrukket. Avskrivninger inngår i resultatbegrepet.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser hvor stor andel av driftsinntektene som gjenstår etter at utgifter knyttet til den løpende produksjon av varer og tjenester og rente- og avdragsutgifter er fratrukket. Avskrivninger påvirker ikke netto driftsresultat i og med at avdragsutgifter skal gis endelig resultateffekt i kommuneregnskapet. Dette innebærer at avskrivninger som inngår i brutto driftsresultat elimineres i forhold til netto driftsresultat.

Netto driftsresultat for 2019 er positivt med 105,2 mill. kr. Netto driftsresultat kan benyttes til finansiering av investeringer, dekning av tidligere års regnskapsunderskudd, samt avsetning til fond. En kommune kan kun unntaksvis operere med negativt netto driftsresultat. Reserver fra tidligere år i form av akkumulerte overskudd eller disposisjonsfond, må da finansiere et negativt netto driftsresultat. Når alle reserver er oppbrukt krever kommuneloven at det er balanse i de løpende inntekter og utgifter.

Figur 2 Netto driftsresultat i % av driftsinntektene

Figuren viser at Kristiansand kommune har hatt en betydelig sterkere økonomisk utvikling enn landsgjennomsnittet eksklusiv Oslo i 2016. I 2017 har utviklingen vært svakere enn landsnittet. I 2016 var resultatet positivt med 5,0 %, mens resultatet i 2017 ble 3,3 % og i 2018 2,6 %. I 2019 er driftsresultatet 1,4 %, noe som må betegnes som svakt. Landstallene viste i 2016 3,9 %, i 2017 3,7 % og i 2018 2,2 %.

5 Hovedoversikt sektorenes drift

Det henvises til sektordelen i årsrapporten hvor den enkelte sektor kommenterer årsresultatet. Det etterfølgende viser sektorenes andel av driftsutgiftene, samt besparelser og overskridelser i forhold til budsjetttrammen for 2019.

Tabell 8 Drift sektorene

Sektor		R-2019	B-2019	R-2018	Avvik
Beløp i 1000 kr		(A)	(B)	(A)	=(B-A)
Økonomi	Utgift	153 617	151 316	147 288	-2 301
	Inntekt	21 299	18 620	21 451	2 679
	Netto	132 318	132 696	125 837	378
Oppvekst - Barnehage	Utgift	940 476	863 634	874 753	-76 842
	Inntekt	125 954	63 707	109 636	62 247
	Netto	814 522	799 927	765 117	-14 595
Oppvekst - Barn og familie	Utgift	427 120	393 809	413 269	-33 310
	Inntekt	196 626	167 355	201 248	29 271
	Netto	230 493	226 454	212 021	-4 039
Helse- og sosial	Utgift	2 757 044	2 523 887	2 627 261	-233 157
	Inntekt	714 659	477 812	695 867	236 848
	Netto	2 042 385	2 046 075	1 931 394	3 690
Kultur	Utgift	328 273	319 636	267 467	-8 636
	Inntekt	72 508	60 945	63 677	11 562
	Netto	255 765	258 691	203 790	2 926
Teknisk u/Kr. Eiendom	Utgift	730 116	644 804	698 155	-85 312
	Inntekt	581 369	474 126	548 169	107 243
	Netto	148 747	170 677	149 986	21 931
Kristiansand Eiendom	Utgift	458 094	426 488	474 181	-31 605
	Inntekt	275 481	246 737	290 439	28 744
	Netto	182 612	179 751	183 742	-2 861
Organisasjon	Utgift	226 906	213 529	228 315	-13 378
	Inntekt	56 387	36 449	62 398	19 938
	Netto	170 520	177 080	165 917	6 560
Oppvekst - Undervisning	Utgift	1 482 915	1 261 524	1 393 068	-221 391
	Inntekt	308 766	128 016	302 156	180 750
	Netto	1 174 150	1 133 508	1 090 912	-40 642
Sum sektor 1-7	Utgift	7 504 561	6 798 627	7 123 757	-672 623
	Inntekt	2 353 049	1 673 768	2 295 041	650 010
	Netto	5 151 512	5 124 859	4 828 716	-26 653
Nye Kristiansand	Netto	36 635	36 635	0	0
Sektor 9 netto inntekt	Netto	-5 188 147	-5 161 494	-4 859 589	26 653
Regnskapsmessig overskudd		0	0	30 873	0
Regnskapsmessig underskudd		0	0	0	0

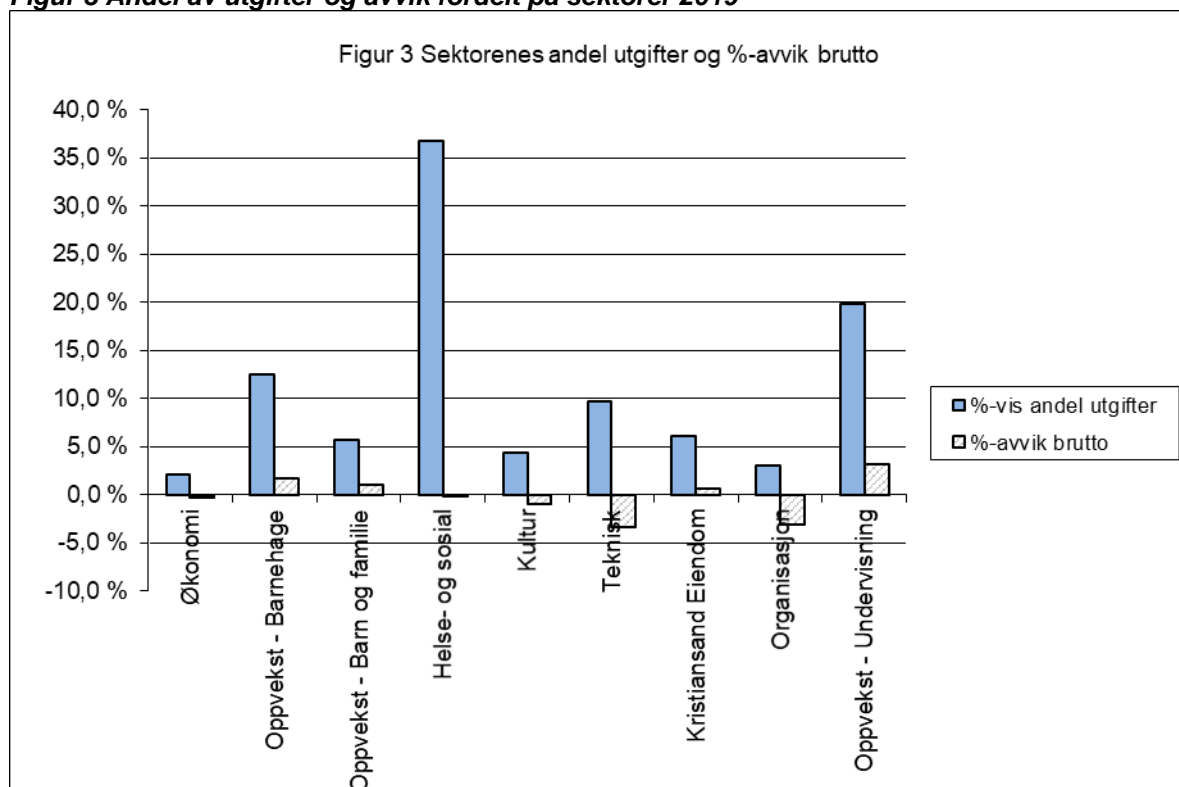
Som det fremgår av ovenstående tabell viser sektorenes drift et samlet merforbruk på 26,7 mill. kr etter avsetning til og bruk av fond. (Unntatt bruk og avsetninger som følge av overskudd /underskudd i årsoppjøret). Det er til dels store avvik i enkelte sektorer.

Det samlede regnskapsmessige resultatet i bykassa er kr 0 etter bruk av og avsetninger til sentralt disposisjonsfond.

I økonomistyringen legger rådmannen opp til at overskridelser skal dekkes inn de påfølgende år og 90 % av besparelser skal kunne tilbakeføres de aktuelle enheter i fremtidige budsjetter. Vilårene for dette fremgår av bystyresak 179/2011 jf. også bystyresak 118/2016 der 10 % trekkes av overskudd ble gjeninnført. Resultatenhetene i sektorene har i årsoppgjøret avsatt 83,5 mill. kr av overskuddet (90 % og i enkelte tilfeller 100%) til egne disposisjonsfond og brukt 115,3 mill. kr av tidligere års overskudd. 10 %-andelen som er avsatt til sentralt disposisjonsfond utgjør 5,6 mill. kr.

De enkelte sektorenes avvik vil bli kommentert nærmere i kommunens samlede årsberetning for 2019.

Figur 3 Andel av utgifter og avvik fordelt på sektorer 2019

Avvik måles mot brutto budsjett, da dette gir et mer korrekt bilde av relative avvik i forhold til sektorenes størrelse, enn ved å sammenligne med netto budsjett. I 2019 er det Oppvekst – undervisning som har det største relative negative avviket med 3,2 %. Teknisk sektor har størst positive avvik med 3,9 %.

6 Investeringer

Tabell 9 Brutto investeringer

Beløp i 1000 kr	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Brutto investeringer	572 653	616 751	750 381	944 763
Sum driftsinntekter	6 596 497	6 959 727	7 163 100	7 394 013
Brutto invest. i % av dr.innt.	8,7 %	8,9 %	10,5 %	12,8 %

Tabell 10 Investeringer fordelt på sektorer

Beløp i 1000 kr	Investeringer	Andel i %
11 Økonomisektor	30 028	3,2 %
20 Oppvekst Barnehage	876	0,1 %
26 Oppvekst Barn og familie	16	0,0 %
30 Helse og Sosial	14 494	1,5 %
40 Kultur	8 633	0,9 %
51 Teknisk	310 278	32,8 %
52 Kristiansand Eiendom	445 467	47,2 %
60 Organisasjonssektor	2 877	0,3 %
70 Oppvekst Skole	13 567	1,4 %
80 Nye Kristiansand	33 771	3,6 %
90 Utenomsektorielle forhold	84 754	9,0 %
Sum	944 763	100,0 %

Investering under utenomsektorielle forhold gjelder i hovedsak bokføring av anlegg knyttet til Sandriphæia skiskytteranlegg og justeringsavtaler.

Tabell 11 Investeringprosjekter over 5 mill. kr

Tekst	Beløp i 1000 kroner.	Beløp
9120040 Kringsjø skole, oppstart 2017		112 747
5373014 Sekundær rensing, Odderøya 53060 35004		65 756
9510010 Strømme sonekontor og dagsenter		37 492
9140030 Mosby barnetrinn og barnehage, oppstart 2014		34 766
7000000 Generell finansiering		32 893
5250001 Utvikling Møvik/Kroodden, gnr 7 bnr 12		32 590
9006020 Rutebilstasjonen, nybygg oppstart 2017		25 711
7100020 Justeringsrett Dvergsnes Tomteselskap as, felt C,D,balløkke 2019-2028		23 636
9440030 Samsen kulturhus, rehab		20 595
4100002 Utvidelse Flekkerøy kirke		20 314
9810010 Ny kulturskole sentrum		19 868
9165011 Oddemarka skole-utredning/ventilasjon		18 637
5333032 Ny bro over Otra(Kjøita)(33300) 995		16 929
7100021 Justeringsrett Drangsvann as Benestad 2019-2028		16 084
5380001 Kjøp av transportmidler/maskiner		15 727
9215030 Holte skole, utvidelse 2016		15 485
7100016 Justeringsrett Kanalbyen Eiendom as, Odderøyveien,2019-2028		13 484
7100019 Justeringsrett Agderbygg Eiendom as Torp, 2019-2028		13 085
5370306 Elgstien avløp(35301) 105		12 741
5373061 Kvadraturen Vest Del I avløp(del av 5373015)35301 105		12 464
8391000 Bryggelia, felt diverse		12 038
5393025 Dam Øvre Jegersberg(36005)995 (2017-2020)		11 448
5000006 Silokaia utb.område		9 366
5350018 Benestad vei B (Cathrine)		8 724
4700015 IKT til undervisning/digitalisering		8 608
1810103 IKT - infrastruktur - IKT-basistjenester (A1.4)		8 450
9996020 Lillebølgen - oppgradering, oppst. 2018		8 030
5200055 ENØK bygningsmessige tiltak		7 742
5373044 Marviksletta avløpsledn(35301) 2017		7 427
4999981 Sandriphæia-skiskytteranlegg		7 275
5363057 Kvadraturen vest Del I vannl(del av 5363035) 34502		6 995
9527030 Gimlehallen, rehabilitering start 2017		6 882
9604020 Brannstasjonen - rehab. - plan/utredning, Klynga 50		6 679

5373060	Glencore overvannsrør(del av 5373045)(35301	6 636
5250015	Vågsbygd senterområde	6 304
5333027	Domkirkeparken/Gyldenløvesgt/Kirkegt (33300) 995 2017/2018	6 288
1810110	IKT- digitale innbyggertjenester (A1.3)	6 117
4100009	Torridal kirkegård - utvidelse	6 000
8059000	Lindebø/Skålevik, fellesanlegg	5 814
5350019	Bjørndalen 53040(Cathrine)	5 807
9001030	Gamle Rådhus rehabilitering	5 566
5360275	Elgstien vann(34502)105 2019	5 258
Sum Investeringer over 5 mill kr.		724 458

Investeringsnivået i kommunen er høyt. En vesentlig andel av investeringene i 2019 er foretatt innen vann og avløp. Disse områdene er selvkostfinansiert.

Overskridelser for investeringer

Enkelte prosjekter viser overskridelser pr 31.12.2019. Noen overskridelser skyldes at det er mottatt øremerkede midler til prosjekter uten at det er vedtatt bevilgninger. Det er ikke tilstrekkelig at finansiering er ordnet, fordi det også må fattes vedtak om at midlene skal brukes på konkrete prosjekter. Investeringer med overskridelser følger opp i samsvar med investeringsinstruksen.

7 Skatt, rammetilskudd og andre statlige overføringer

Tabell 12 Skatter i perioden 2016-2019

Beløp i 1000 kr	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Formues- og inntektsskatt	2 332 419	2 385 822	2 526 244	2 593 992
Eiendomsskatt	276 204	276 375	269 319	269 030
Skatter-netto	2 608 623	2 662 197	2 795 564	2 863 022
Prisindeks, gjennomsnitt pr år	103,6	105,5	108,4	110,8
Omregnet til 2019-priser				
Formues- og inntektsskatt	2 494 518	2 505 678	2 582 176	2 593 992
Eiendomsskatt	295 400	290 260	275 282	269 030
Skatter netto	2 789 917	2 795 938	2 857 458	2 863 022

Formues- og inntektsskatten i 2019 viser mindreinntekt i forhold til budsjettet på 36,0 mill. kr og en økning i forhold til 2018 på 2,7 %. Merinntekt eller svikt i formues- og inntektsskatten i forhold til landsgjennomsnittet utjevnes ved inntektsutjevningen i rammetilskuddet. For hele landet utgjør økningen i formues- og inntektsskatten 4,7 % i 2019. Kristiansand kommunes skatteinntekter pr innbygger ligger på 88,0 % av landsgjennomsnittet i 2019. I 2018 var dette tallet 90,0 %. Reduksjonen i eiendomsskatten skyldes at skattesatsen ble redusert fra 5,8 promille i 2018 til 5,7 promille i 2019.

Rammetilskuddet

Ordningen med løpende inntektsutjevning medfører at en eventuell svikt i skatteinngangen, sammenlignet med landsgjennomsnittet, kompenseres med 60 % fortløpende i rammetilskuddet så fremt kommunen ligger mellom 90 og 100 % av landssnittet i skatteinngang pr innbygger. Når inntektene faller til under 90 % av landsgjennomsnittet kompenseres ytterligere 35 %. Tilsvarende trekkes kommunene for eventuelle

merinntekter i forhold til landsgjennomsnittet. Kristiansand kommunes skattevekst var lavere enn skatteveksten på landsbasis i 2019 målt pr innbygger og skatteinngangen utgjør nå 88 % av landssnittet. Inntektsutjevningen ble 135,3 mill. kr. I forhold til justert budsjett viser netto rammetilskudd en merinntekt på 56,8 mill. kr i 2019.

Integreringstilskuddet

Integreringstilskuddet viser en netto mindreinntekt på 0,9 mill. kr i forhold til justert budsjett.

Momskompensasjonsordningen

Samlet kompensasjonskrav for både drift og investeringer utgjør i 2019 285,7 mill. kr for bykassa og boligselskapet. 148,5 mill. kr er inntektsført i driften i bykassa og 91,6 mill. kr er inntektsført i investeringsregnskapet. Det resterende kravet på 45,6 mill. kr er inntektsført i Kristiansand Boligselskap KF, som i sin helhet beholder all momskompensasjon.

Momskompensasjon	Tall i hele 1000 kr	Beløp
Bykassa mvakomp drift		148 532
Bykassa mvakomp investering		91 580
Kristiansand Boligselskap KF		45 579
Sum momskompensasjon		285 691

Kristiansand Havn KF er kun underlagt ordinære momsregler.

8 Likviditetsanalyse

Det er nødvendig å ha en reserve av betalingsmidler fordi inn- og utbetalingsstrømmene ikke faller sammen i tid. Likviditetsanalysen skal gi et bilde av kommunens likviditetsreserve både på kort og lang sikt. Likviditetsreserven er bl.a. avhengig av størrelsen og graden av påvirkningsmuligheter for inn- og utbetalingsstrømmene. Kommunens likviditetsreserve må være så stor at hovedaktivitetene kan gjennomføres uforstyrret. Kommunens likviditetsreserve er også avhengig av hvilket tidsperspektiv som benyttes. For utbetalinger som må foretas raskt, er det kasse og bank (kontantbeholdningen) som er disponibel.

Tabell 13 Likviditetsanalyse

Beløp i 1000 kr	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap
	2016	2017	2018	2019
2.10 Kasse,bank	1 005 613	1 235 462	1 327 319	1 386 399
2.11-18 Obligasjoner og andeler	730 707	764 078	740 031	805 928
Sum kontantbeholdningen	1 736 321	1 999 539	2 067 350	2 192 328
2.91 Ubrukte lånemidler	-107 414	-124 724	-170 082	-240 036
2.51-58 Bundne fond	-155 090	-193 871	-150 141	-133 557
2.13-17 Kortsiktige fordringer	365 922	320 740	335 043	415 949
2.31-39 Kortsiktig gjeld.	-789 615	-800 039	-861 732	-1 022 683
Kortsiktig likviditet til drift	1 050 123	1 201 646	1 220 438	1 212 001
2.59 under/overskudd drift	-14 966	-40 945	-30 873	0
2.59 underskudd inv.regn. Skal tilbakeføres.				
Langsiktig likviditetsreserve	1 035 156	1 160 700	1 189 565	1 212 001

Likviditeten 2019

2019 har gjennomgående vært preget av god likviditet på grunn av opparbeidede fondsreserver. Likviditetsreserven har de senere årene blitt styrket på grunn av oppbygging av frie fond. For å ha god likviditet, bør kontantbeholdningen være minst 1/12 av omsetningen og forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld bør ikke være lavere enn 2 (den er 3,1). Likviditeten i 1. tertial 2020 forventes å være tilstrekkelig i den nye kommunen.

Viktige faktorer for bykassens likviditet er tidspunktet for låneopptak og nivået på bundne fond. Låneopptakene har de senere årene blitt gjennomført sent på året for ikke å belaste bykassen med unødvendige rente- og avdragsutgifter. Låneopptakene kan imidlertid gjennomføres på kort varsel dersom likvidsituasjonen tilsier det.

I likviditetsstyringen ses alle kommunale midler under ett og knyttes til det gjennomsnittlige innskuddsvolum i bykassens konsernkontosystem og plasseringer i finansmarkedet. Fleksibiliteten i konsernkontosystemet innebærer at kommunen kan klare seg med en rimelig lav kontantbeholdning og likevel være tilstrekkelig likvid i det daglige. Gjennomsnittlig konsernrente har vært 1,88 % i 2019.

Følgende tabell viser en oversikt over hvor den kortsiktige likviditeten er plassert ved utgangen av året. Likviditeten har som nevnt vært god i løpet av året, og er pr 31.12. positivt påvirket av låneopptak gjennomført i løpet av året.

Kortsiktig likviditet	31.12.2019
	Mill. kr
Skattetrekkkonto	185,0
Andre innskudd medregnet plasseringskonto	1201,4
Total	1 386,4

Likviditetsporteføljens gjennomsnittlige rentebindingstid (rentedurasjon) blir ikke tallfestet, men er svært kort og dermed godt innenfor et mål om maksimum tre måneder.

Det er foreløpig ikke nødvendig med tiltak for å bedre bykassens likviditetsreserve. Så lenge kommunen unngår betydelige regnskapsunderskudd vil det ikke være noen umiddelbar fare for likviditeten. Det anbefales likevel at likviditetsreserven bevares ved at kommunen opprettholder reserver i form av disposisjonsfond, for lettere å håndtere svingninger i driftsinntekter og driftsutgifter. Eventuell økning i akkumulert premieavvik vil kunne forverre likviditetssituasjonen. Det vil ikke være nødvendig med tiltak for å styrke likviditeten i forbindelse med handlingsprogrammet for 2020-2023, utover å fortsatt sørge for å avsette til fond tilsvarende eventuell økning i premieavvik pensjon. Underdekningen her er 243,5 mill. kr, og denne bør reduseres dersom øvrige fondsreserver skulle bli redusert.

Det anbefales at kommunen opprettholder et langsiktig perspektiv i finansforvaltningen, noe som fremgår av gjeldende finansreglement. Dette gjør kommunen mindre sårbar i forhold til kortsiktige svingninger i rentenivået.

9 Bykassens fondsavsetninger

Utviklingen i bykassens fond er vist i note 12. Samlede fondsmidler utgjør 2.026,1 mill. kr pr 31.12.2019. I det etterfølgende kommenteres bykassens viktigste fond.

Energiverksfondet

Energiverksfondet kommenteres særskilt i kapittel 11. Energiverksfondets disposisjonsfond er på 138,7 mill. kr pr 31.12.2019, mens fondets investeringsfond utgjør 635,7 mill. kr. Fondets samlede regnskapsmessige størrelse knyttet til passivasiden i balanseregnskapet er på 774,4 mill. kr. Det er i 2019 lagt til prisstigning med 10,5 mill. kr (1,4 %). Prisstigningen ble 5,5 mill. kr lavere enn budsjettert. For å håndtere svingninger i avkastning, er det i henhold til finansreglementet opprettet et eget bufferfond. Det er avsatt 24,5 mill. kr til fondet i 2019, slik at dette nå utgjør 10 % av energiverksfondet. Det vises til bystyresak 117/19 der det i 2. tertialrapport drift ble budsjettert med avsetning på inntil 25 mill. kr. På grunn av lav prisvekst i 2019 ble det ikke nødvendig å postere hele den budsjetterte avsetningen for å nå vedtatt mål.

Kapitalfondet

Dette er et ubundet investeringsfond og det utgjorde 178,9 mill. kr pr 01.01.2019. Det er netto brukt 92,1 mill. kr til fondet i 2019. Fondets størrelse pr 31.12.2019 er 86,8 mill. kr.

Det generelle disposisjonsfondet

Fondet er på 337,5 mill. kr pr 31.12.2019, medregnet 5,6 mill. kr fra 10 %-avsetningen av enhetenes overskudd i 2019. Det vises til kommentarene nedenfor vedrørende sektorenes egne disposisjonsfond.

Disposisjonsfondet til inndekning av premieavvik

Fondet er på 402,1 mill. kr pr 31.12.2019. Akkumulert premieavvik er 645,6 mill. kr, slik at underdekningen er 243,5 mill. kr. Dette er uendret underdekning fra forrige årsskifte. Underdekningen er som forutsatt i handlingsprogrammet for 2019-22.

Beløp i 1000 kr	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Premieavvik	-178 179	-166 772
Amortisert	116 954	95 575
Netto	-61 225	-71 197
Akkumulert premieavvik	645 585	584 360
Fond 25791952	402 085	340 860
Akkumulert premieavvik minus fond	243 500	243 500

Fond til strategisk vedlikehold

Dette er et disposisjonsfond og det utgjorde 79,6 mill. kr pr 01.01.2019. Det er avsatt 6,0 mill. kr til fondet i 2019. Fondets størrelse pr 31.12.2019 er 85,6 mill. kr.

Sektorenes egne disposisjonsfond

Disse fondene utgjør 63,7 mill. kr pr 31.12.2019. Fondene har oppstått som følge av at sektorene har anledning til å sette av 90 % av overskudd de enkelte år fram til år 2010. I perioden 2011 – 2015 ble det avsatt 100 % av overskudd, mens det fra 2016 igjen avsettes 90 %. Oppvekst skole og barnehage har negative disposisjonsfond etter betydelig overforbruk i 2019.

Beløp i 1000 kr	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Disp.fond (overskudd) sektor 1 økonomi	5 401	7 209
Disp.fond (overskudd) sektor 2 barnehage	-3 392	11 451
Disp.fond (overskudd) sektor 3 helse og sosial	15 972	8 284
Disp.fond (overskudd) sektor 4 kultur	6 896	6 069
Disp.fond (overskudd) sektor 5 teknisk	36 125	30 199
Disp.fond (overskudd) sektor 6 organisasjon	11 212	13 025
Disp.fond (overskudd) sektor 7 skole	-21 576	17 923
Disp.fond (overskudd) sektor 26 Barne og Familie	13 064	23 650
Sum sektorfond	63 702	117 810

10 Bykassens langsiktige gjeld og rente- og avdragsutgifter

Kommunens pensjonsforpliktelser er ikke gjenstand for ordinær tilbakebetaling og renteberegning. Det fokuseres derfor på lånegjeld uten pensjon i det etterfølgende.

Bykassens lånegjeld uten pensjon utgjør 7.545,5 mill. kr pr 31.12.2019. Dette er en økning på 387,8 mill. kr sammenlignet med 31.12.2018. Låneopptak til investeringer på 623 mill. kr og nye startlån i Husbanken på til sammen 90 mill. kr har økt lånegjelden. Løpende betaling av avdrag har redusert lånegjelden med 324,7 mill. kr. I tillegg kommer Husbankens andel av tapsdekning med 0,5 mill. kr. Netto lånegjeld på 5.268,3 mill. kr er godt innenfor vedtatt lånetak på 5.433 mill. kr.

Nivået på p.t. renten for lån i Kommunalbanken er økt med 0,55 prosentenheter i løpet av året til 2,4 %. Gjennomsnittlig rentesats for gjeldsporteføljen totalt sett, inkludert kontrakter for rentebinding, er 2,4 % ved utgangen av året.

Tabell 14 Langsiktig gjeld

Beløp i 1000 kr	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Samlet langsiktig gjeld	14 470 202	14 972 453	15 360 613	16 199 055
Pensjonsforpliktelse	7 493 057	7 859 258	8 202 880	8 653 524
Lånegjeld u/pensjon	6 977 145	7 113 195	7 157 733	7 545 530
Lånegjeld knyttet til utlån	408 439	412 533	402 784	444 582
Grunnlag for kap. VAR	1 214 780	1 374 768	1 480 962	1 592 611
Lånegjeld justeringsrett	12 175	0	0	0
Ubrukte lånemidler	107 414	124 724	170 082	240 036
Netto lånegjeld (jf. lånetak)	5 234 337	5 201 169	5 103 905	5 268 302

Det er viktig å skille mellom lån til selvfinansiert virksomhet og lån til ordinære kommunale formål. Selvfinansiert virksomhet består av lån til videre utlån og VAR, dvs. vann og avløp, renovasjon mv. Av bykassens lånegjeld uten pensjon (2019) er 70 % knyttet til ordinære kommunale formål (netto lånegjeld), som må dekkes av generelle inntekter, mens 30 % tilhører selvfinansiert virksomhet og Startlån. Grunnlaget for beregning av renter innen VAR-området er inntatt i tabellen over. Dette gir et mer reelt bilde av netto lånegjeld enn ved bare å benytte faktiske lån til VAR-området i sammenstillingen.

Staten gir tilskudd til renter og avdrag for lån knyttet til utbygging av sykehjem, omsorgsboliger og skoler, som i ovenstående tabell inngår i kategorien netto lånegjeld. Disse tilskuddene utgjorde 12,7 mill. kr i 2019, noe som tilsvarer full betaling av renter og avdrag på et lån på ca 200 mill. kr (første års renter og avdrag ved serielån, forutsatt 25 års nedbetaling og 2,4 % rente). I de senere årene har netto lånegjeld målt i faste priser blitt redusert, slik at total belastning på kommunen er redusert, når en tar hensyn til selvkostområdene. Brutto gjeld er om lag på samme reelle nivå i 2019 sammenlignet med 2016, mens nettogjeld viser en reell reduksjon på ca 340 mill. kr i samme periode. I forhold til samlede driftsinntekter har andelen som går til renter og avdrag falt fra 6,5 % i 2016 til 6,0 % i 2019. Gjennomsnittlig nedbetalingstid er ca 26 år, når avdrag i investeringsregnskapet knyttet til utlån er holdt utenfor.

Bykassens største långiver for finansiering av investeringer er Kommunalbanken, som har en andel på 87 % av gjeldsporteføljen. Av dette gjelder 17 prosentenheter lån vunnet i konkurranse med kapitalmarkedet. Finansieringskilder for øvrig er kapitalmarkedet, KLP Banken og Husbanken. Når det gjelder lån knyttet til videre utlån, benyttes kun Husbanken. De fleste lån i gjeldsporteføljen har flytende rente, men det benyttes også fast rente. Rentenivået varierer mellom 1,6 % og 4,0 %, avhengig av låneform og rentebindinger.

Verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder frem i tid utgjør 16,2 % av gjeldsporteføljen. Dette sier noe om kommunens refinansieringsrisiko på kort sikt. I finansreglementet er det en begrensning på maksimalt 20 %. Den faktiske andelen er økt med 4,7 prosentenheter sammenlignet med 31.12.18. Dette som følge av at forfall på et obligasjonslån i løpet av året har falt innenfor 12 måneders grensen.

Lånegjelden er rentesikret med 3.508 mill. kr gjennom rentebytteavtaler med ulik løpetid, hvorav 3.233 mill. kr gir lang rentebinding (binding ut over ett år). Alle kontrakter er kontantstrømsikring, hvor det mottas flytende rente og betales fast rente. Avtalene bidrar til å dempe utslag i lånegjeldens renteutgifter på kort sikt, dersom den flytende renten stiger. Rentebytteavtaler og lån med fast rente sørger til sammen for at porteføljens gjennomsnittlige rentebindingstid (rentedurasjon) er 2,3 år ved utgangen av året. Dette er en reduksjon på 0,7 sammenlignet med 31.12.18.

Tabell 15 viser gjennomsnittlig rentebindingstid sett i forhold til rammene i finansreglementet, samt fordeling på ulike intervaller av bindingstid.

Tabell 15 Gjeldsporteføljen

Beløp i mill. kr	31.12.2019	31.12.2018	Endring
Samlet lånegjeld	7 545,5	7 157,7	387,8
Intervall for rentebinding			
	Portefølje	Rammer	Avvik *
0-1 år	53,0 %	40 % +/- 10 %	3,0
1-5 år	27,2 %	30 % +/- 10 %	-
over 5 år	19,8 %	30 % +/- 10 %	-0,2
Sum	100,0 %		
Gjennomsnittlig rentebindingstid **			
	Portefølje	Rammer	Avvik **
	2,3	1,5 - 4,5 år	-

*Avvik utover tillatt avviksramme.

**Rentedurasjon. Mål for porteføljens effektive løpetid til rentefornyning.

Andelen av gjeldsporteføljen med lang rentebinding er 47,0 % (27,2 + 19,8). Andelen kort rentebinding, dvs. binding under ett år og flytende rente, er dermed 53,0 %. Normal andel rentesikring er 60 % (30 + 30). Når det gjelder tidsintervaller for rentebinding, er intervallet «1-5 år» innenfor det taktiske avviket fra normalposisjonen som tillates i finansreglementet, mens for de øvrige to kategoriene er det avvik. Intervallet «0-1 år» har overskridelse på 3,0 prosentenheter, mens «over 5 år» har en liten underskridelse på 0,2 prosentenheter. Avvikene skyldes at det er tilført for lite rentebinding i porteføljen. For den nye sammenslåtte kommunen fra 01.01.20 gjelder andre rammer for gjeldsforvaltningen.

Normal sikringsgrad på 60 % av samlet lånegjeld fremgår av finansreglementet, og er fastsatt på bakgrunn av et begrep for netto renteeksponert gjeld, som gir en nøytral rentebinding. Både andel og nettobegrep er vedtatt av bystyret i sak 4/17, hvor det er forutsatt at den nøytrale andelen skal beregnes årlig i forbindelse med årsrapporteringen, og nivået på andel rentebinding evalueres. Tabellen nedenfor viser beregningsgrunnlaget pr 31.12.19.

Tabell 15a Netto renteeksponert gjeld

Beløp i 1000 kr	2017	2018	2019
Samlet lån	7 113 195	7 157 733	7 545 530
Forvaltningslån	412 533	402 784	444 582
VAR-lån	1 374 768	1 480 962	1 592 611
Netto lånegjeld (renteeksponert)	5 325 894	5 273 987	5 508 338
Likviditet	1 160 700	1 189 565	1 212 001
Kompensasjonsordninger	260 000	210 000	200 000
Netto renteeksponering	3 905 194	3 874 422	4 096 336
Andel	55 %	54 %	54 %

Beregningen viser en nøytral andel på 54 %. Dette er 6 prosentenheter lavere enn nåværende normal andel og 3 prosentenheter lavere enn tilsvarende beregning pr 31.12.16, som ble lagt til grunn i bystyresaken. Hovedårsaken til den reduserte andelen de senere år er at VAR-lån utgjør en høyere andel av brutto gjeld. Forskjellen mellom normal andel og nøytral andel har vært såpass liten at vedtatte regler om rentesikring av 60 % av brutto gjeld har vært uforandret. Som nevnt i et avsnitt ovenfor, vil det også her gjelde andre rammer for gjeldsforvaltningen i den nye kommunen.

Porteføljens fordeling på långivere følger av note 7. Lånekostnad målt mot budsjett følger av tabell 1.

Kommunen har betydelige finansaktiva i form av bankinnskudd, aksjer og utlån som gjør bykassen mindre sårbar i forhold til lånegjeldens størrelse og utviklingen i rentemarkedet.

Som nevnt i kapittel 8 anbefales det at kommunen opprettholder et langsiktig perspektiv i finansforvaltningen, herunder i gjeldsforvaltningen, med en viss andel rentebinding. Dette gjør kommunen mindre sårbar i forhold til kortsiktige svingninger i rentenivået. Kommunen får på kort sikt ikke så stor netto gevinst av en rentenedgang, men heller ikke så stort netto tap ved en tilsvarende renteoppgang. Dette er med på å trygge et stabilt tjenestetilbud til kommunens innbyggere.

11 Energiverksfondet – langsiktig forvaltning

Kommunens langsiktige finansielle midler er samlet i Kristiansand kommunes energiverksfond, slik det er definert i finansreglementet.

Tabell 16 Energiverksfondet – regnskapsmessig sammensetning

Beløp i 1000 kr	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap
	2016	2017	2018	2019
Fondet pr 01.01	702 448	726 326	738 165	763 927
Inflasjonsjustering og avsetning	23 878	11 839	25 762	10 466
Sum pr 31.12	726 326	738 165	763 927	774 393
Fordeler seg slik:				
Energiverksfondet disposisjonsfond	130 066	132 186	136 799	138 674
Energiverksfondet investeringsfond	596 260	605 979	627 128	635 720
Sum omløpsmidler (fonds*)	726 326	738 165	763 927	774 393
Sum energiverksfondet	726 326	738 165	763 927	774 393

*I forbindelse med dette kapittel vises det også til kapittel 9 og note 12.

Tabellen viser regnskapsmessig størrelse og sammensetning av energiverksfondet knyttet til passivasiden i balanseregnskapet. Aktivasiden, dvs. totalverdien av den forvaltede porteføljen, avviker fra passivasiden da hoveddelen av porteføljen bokføres til markedsverdi. Størrelsen på aktivasiden vil nærme seg passivasiden i forbindelse med uttak av avkastning eller ved rebalansering, dvs. ved omfordeling av de enkelte porteføljene som inngår. Uttak av avkastning vil normalt skje minst en gang pr år.

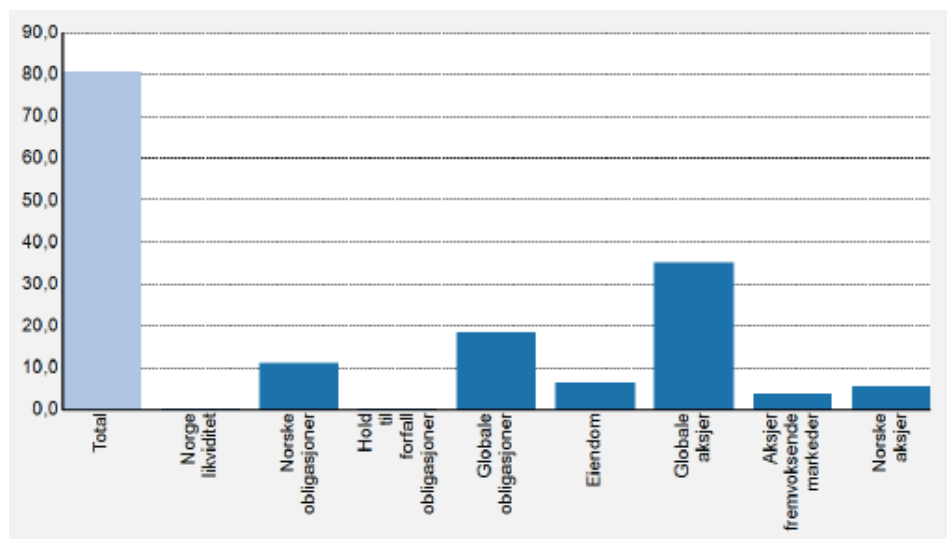
Iht. finansreglementet skal grunnkapitalen inflasjonsjusteres årlig tilsvarende økningen i konsumprisindeksen (se tabell 16 ovenfor). Det benyttes datobaserte indekstall ved utgangen av hvert år. Priskompensasjon i 2019 utgjør 10,5 mill. kr (1,37%).

Avkastning totalporteføljen

Totalporteføljen har i 2019 gitt en positiv avkastning på 10,9 %. I kroner utgjør avkastningen 80,5 mill. Avkastningen er svært god, etter et meget godt år for verdens aksjemarkeder. Budsjettert årsavkastning er i andre tertialrapport økt med 35 mill. kr fra opprinnelig 30,3 til 65,3 mill. kr. Meravkastning målt mot budsjettert årsavkastning er 15,2 mill. kr. Opprinnelig budsjettert årsavkastning samsvarer tilnærmet med kommunens langsiktige målsetting om en årlig nominell avkastning på 4,0 %, sett over en tiårs periode. Som nevnt i kapittel 9, har bufferfondet blitt styrket slik at det pr 31.12.2019 utgjør 10 % av energiverksfondet.

Globale aksjer er den aktivaklassen som bidrar mest positivt til avkastningen med 34,9 mill. kr, etterfulgt av globale obligasjoner med 18,4 mill. kr og norske omløpsobligasjoner med 11,0 mill. kr. Ingen aktivaklasser bidrar negativt. Figur 4 viser alle aktivaklassenes bidrag. Se også tabell 17 nedenfor.

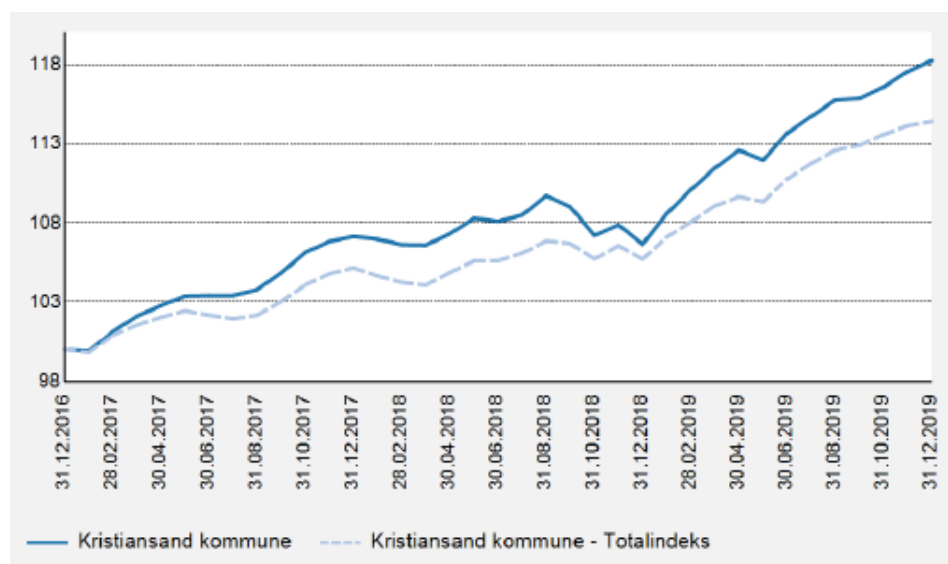
Figur 4 Porteføljearvkastning hittil i år pr aktivaklasse, mill. kr.

Avkastningen i 2019 på 10,9 % er 2,7 prosentenheter bedre enn referanseindeksen. Dette er i tråd med en langsiktig positiv trend fra 2016, bare avbrutt av 2018 som gav negativ relativ avkastning i forhold til indeks (se figur 5 nedenfor). Siden oppstart av porteføljevaltningen 31.10.2003, er totalporteføljens årlige avkastning 0,2 prosentenheter bedre enn referanseindeksen.

Totalporteføljens årlige avkastning siden oppstart er 4,9 %. Kommunens langsiktige målsetting er som nevnt en årlig nominell avkastning på 4,0 %, sett over en tiårs periode. Resultatet så langt er over målsettingen, men dette bør ses i lys av at avkastningsmålet er blitt nedjustert flere ganger i årenes løp, noe et fallende rentenivå har bidratt til. Nåværende avkastningsmål er gjeldende fra 01.02.17, og årlig avkastning siden dette tidspunktet er 5,9%, noe som er 1,9 prosentenheter over den langsiktige målsettingen. Figur 5 viser avkastning siste 36 måneder for porteføljen (indekstert).

Figur 5 Indekstert avkastning siste 36 måneder

Markedsverdien ved starten av året var 755,6 mill. kr. Ved utgangen av året er den på 806,0 mill. kr, hvilket innebærer en netto økning på 50,4 mill. kr. Dette skriver seg fra flere forhold. Positiv avkastning på 80,5 mill. kr, som nevnt i et avsnitt ovenfor, har økt markedsverdien. Porteføljen er redusert med 25,0 mill. kr knyttet til rebalansering, som ble foretatt i første tertial. Videre har utdeling fra eiendomsfond, som er avkastning overført til bykassen, redusert porteføljeværdien med 3,5 mill. kr. På tilsvarende måte har renteterminer fra hold til forfall obligasjoner o.a., samt deponthonorar, redusert porteføljeværdien med til sammen 1,6 mill. kr.

Ved utgangen av året er markedsverdien 31,6 mill. kr høyere enn fondets regnskapsmessige størrelse knyttet til passivasiden i balanseregnskapet, som pr 31.12.19 er 774,4 mill. kr. God avkastning i perioden etter rebalanseringen i første tertial, har økt markedsverdien. Årets inflasjonsjustering har, som nevnt i begynnelsen av kapittelet, økt den regnskapsmessige størrelsen med 10,5 mill. kr, og dermed redusert forskjellen mellom denne og markedsverdien tilsvarende.

Porteføljeendringer

I porteføljen for globale aksjer er det i august foretatt en endring, som dreier seg om valutasikring. Halvparten av investeringen i fondet Ardevora Global SRI er flyttet til en annen andelsklasse i samme fond ved navn Ardevora Global SRI H2N («Hedged to NOK»). Det er altså kun et internt bytte hos kapitalforvalteren Ardevora, hvor endringen kun gjelder valutasikring. Aktivklassen globale aksjer er dermed ca 50 % valutasikret. Bakgrunnen for endringen er nærmere kommentert i 2. tertialrapport.

Innenfor samme portefølje for globale aksjer er det foretatt en investering hos en forvalter ved navn Generation Investment Management. Det gjelder fondet Generation Global, som ble tatt inn i månedsskiftet september/oktober med ca 50 mill. kr, noe som utgjør ca 44 % av globale aksjer. Fondet er usikret i forhold til valuta og kjøpet er finansiert ved å redusere andelen i Ardevora Global SRI. Det nye fondet kjennetegnes ved å ha sterkt fokus på bærekraft/ESG (miljø, sosiale forhold og arbeidstakerrettigheter, virksomhetsstyring), historisk høy avkastning, og med Al Gore som nøkkelperson og frontfigur. Al Gore er Nobels fredsprisvinner og tidligere visepresident i USA.

Porteføljen for globale obligasjoner er i september supplert med et nytt fond, PIMCO Income Fund, fra samme forvalter som kommunen allerede benytter. I denne forbindelse er andelen globale obligasjoner økt med 5 prosentenheter på bekostning av norske omløpsobligasjoner, som er redusert tilsvarende. Dette er gjennomført innenfor maks/min rammene som fremgår av gjeldende finansreglement, som en forskuttering av foreslåtte rammer i reglement for ny sammenslått kommune. De to fondene som er i porteføljen fra før (se tabell 17 og 18 nedenfor) er samtidig redusert, slik at alle tre fond vekter likt med ca 10 %.

Hensikten med å øke andelen globale obligasjoner og ta inn PIMCO Income Fund er å bedre forventet avkastning. Med det nye fondet kan man forvente lavere rentedurasjon innenfor globale obligasjoner, da fondet investerer i en annen type rentepapirer. Kredittrisikoen i fondet vil være noe høyere, men akseptabel. Med dagens lave rentenivå internasjonalt, vil det være en måte å ta en annen type risiko enn rentedurasjon for å opprettholde en akseptabel avkastningsforventning i forhold til målsettingen om langsiktig avkastning.

Resultat for de enkelte mandater

Oppnådd avkastning for de enkelte delporteføljer og mandater fremgår av tabell 17 nedenfor.

Tabell 17 Energiverksfondet – avkastning

		Avkastning i 2019			Mill. kr
		Portefølje	Indeks	Avvik	
Hold til forfall obligasjoner		3,8 %	-	-	0,3
Likviditet (hold til forfall portefølje)	a)	1,9 %	-	-	0,1
Norske omløpsobligasjoner		3,5 %	1,0 %	2,5 %	
DNB Kredittobligasjon		3,5 %	2,0 %	1,5 %	11,0
Globale obligasjoner	b)	9,5 %	7,1 %	2,4 %	
BlueBay IG Global Agg.		10,2 %	7,1 %	3,1 %	9,4
PIMCO Global Bond Fund ESG		7,6 %	7,1 %	0,5 %	7,1
PIMCO Income Fund	c)	2,4 %	-0,2 %	2,6 %	1,9
Norsk eiendom					
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS		8,6 %	-	-	6,4
Norske aksjer		17,7 %	19,2 %	-1,5 %	
Arctic Norwegian Value Creation		21,4 %	19,2 %	2,2 %	3,5
Danske Invest Norske Aksjer Inst. II		14,1 %	19,2 %	-5,1 %	2,1
Globale aksjer		33,5 %	30,5 %	3,0 %	
Ardevora Global SRI	d), e)	35,9 %	28,7 %	7,2 %	27,7
Ardevora Global SRI H2N	d) nytt	7,6 %	10,3 %	-2,7 %	4,4
Generation Global	e) nytt	5,7 %	4,8 %	0,9 %	2,8
Aksjer fremvoksende markeder		26,2 %	20,4 %	5,8 %	
TT International EM		26,2 %	20,4 %	5,8 %	3,8
Totalportefølje		10,9 %	8,2 %	2,7 %	80,5

a) Oppgitt prosentavkastning for Likviditet gjelder kun deler av året hvor beholdningen er ulik null kr.

b) Alle mandater for globale obligasjoner er valutasikret til norske kroner.

c) Anskaffet i september, i forbindelse med endret fordeling mellom norske og globale obligasjoner mm.

d) Fondsbytte internt hos forvalter i august. Ardevora Global SRI H2N er valutasikret til norske kroner.

e) Generation Global ble anskaffet i september. Ardevora Global SRI ble samtidig redusert tilsvarende.

Hold til forfall obligasjoner

Hold til forfall obligasjoner (HTF) viser en avkastning på 3,8 % ved utgangen av året og siden oppstart av forvaltningen i oktober 2003, er årlig avkastning 4,3 %. Mandatet verdivurderes imidlertid ikke til markedsverdi. Se fotnote i tabell 18 i det etterfølgende. Hold til forfall obligasjoner isolert sett, dvs. eksklusiv utlån som ble avsluttet i 2009, har gitt en annualisert avkastning på 4,5 % siden start. Hold til forfall obligasjoner og likviditet sammenlignes ikke mot indeks.

HTF porteføljen er under nedtrapping, etter at strategisk andel i finansreglementet ble redusert til 0 % i begynnelsen av 2017, som et langsiktig mål. En utfasing vil skje over flere år, i takt med forfall på de enkelte verdipapirer. Den strategiske andelen i rapporteringssammenheng vil derfor nedjusteres årlig ut i fra den faktiske andelen, med tanke på korrekt sammenligning mot indeks for de øvrige aktivaklassene. I 2019 er strategisk andel 1 %, basert på tidsvektet størrelse på porteføljen. Norske omløpsobligasjoner undervektes tilsvarende. Se tabell 19 senere i dokumentet. Den faktiske andelen for HTF obligasjoner er ved utgangen av året 0,6 %, og forfall for den «siste» obligasjonen er i 2020. Da andelen HTF er blitt svært lav, vil behovet for tilpasning bortfalle fra 01.01.20 i den nye sammenslåtte kommunen.

Norske omløpsobligasjoner

Avkastningen i 2019 for aktivklassen norske omløpsobligasjoner er på 3,5 %. Dette er 2,5 prosentenheter bedre enn referanseindeksen, som er tre års statsrente. Årlig avkastning siden oppstart av porteføljeforvaltningen i oktober 2003 er på 4,2 %, noe som er 1,0 prosentenheter bedre enn indeks. Aktivklassen er fra juli 2017 i sin helhet forvaltet av DNB i fondet DNB Kredittobligasjon, etter en delt løsning i perioden fra desember 2014. DNB har siden start i desember 2014 gitt en avkastning på 2,3 %, som er 1,1 prosentenheter bedre enn indeks.

Som omtalt under HTF obligasjoner ovenfor, tilpasses størrelsen på aktivklassen i forhold til nedtrapping av HTF porteføljen. I 2019 er strategisk andel i rapporteringssammenheng 44 % (45 - 1), mens andelen i finansreglementet er 45 %. Fra 01.01.20 vil behovet for tilpasning bortfalle.

Globale obligasjoner

Globale obligasjoner er en aktivklasse som ble etablert i energiverksfondets portefølje i desember 2014. Aggregatet har gitt en avkastning på 9,5 % i 2019, som er 2,4 prosentenheter foran referanseindeksen Barclays Capital Global Bond Aggregate. Årlig avkastning siden oppstart er 4,2 %, noe som er 1,0 prosentenheter foran indeks.

Antall fond ble i 2018 redusert fra fire til to, BlueBay IG Global Agg. og PIMCO Global Bond Fund ESG, som begge ble tatt inn i porteføljen i juli 2017. BlueBay har siden dette tidspunktet, frem til utgangen av 2019, gitt en årlig avkastning på 4,6 %, som er 1,1 prosentenheter foran indeks. PIMCO har i samme periode gitt en årlig avkastning på 3,4 %, som er 0,2 prosentenheter bak indeks. I september 2019 ble porteføljen supplert med et nytt fond, PIMCO Income Fund. Se omtale i avsnittet «Porteføljeendringer» tidligere i rapporten. Globale obligasjoner består dermed av tre fond, som hver er vektet ca 10 % (se tabell 18).

Norsk eiendom

Aktivklassen norsk eiendom ble etablert i porteføljen ved årsskiftet 2017/2018, og består i sin helhet av fondet Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS (ubelånt eiendom). Avkastningen i 2019 er 8,6 % og årlig avkastning siden start er 8,4 %. Eiendomsporteføljen har ingen relevant indeks å bli sammenlignet med. Avkastning gis i form av utdeling av leieinntekter fra fondets eiendommer, utbytte, samt verdiendringer på eiendommene, og blir rapportert fra forvalter hvert kvartal.

Norske aksjer

Norske aksjer har i 2019 gitt en avkastning på 17,7 %. Relativt til referanseindeks på Oslo Børs, som er fondsindeksen OSEFX, er dette en mindreaktning på 1,5 prosentenheter. Siden oppstart av forvaltningen i desember 2003, er årlig avkastning 12,8 %, som er 1,6 prosentenheter bedre enn indeks.

Aktivklassen har siden juli i 2017 vært fordelt på to forvaltere med i utgangspunktet like andeler. Fondet Danske Invest Norske Aksjer Inst. II har vært i porteføljen lengst, siden desember 2014. Det har i denne perioden gitt en årlig avkastning på 11,2 %, som er 0,3 prosentenheter bedre enn referanseindeksen. Arctic Norwegian Value Creation utgjør den andre halvparten av norske aksjer og ble tatt inn i porteføljen i juli 2017. Årlig avkastning siden start er 12,6 %, som er 0,5 prosentenheter foran indeks.

Globale aksjer

Avkastningen for globale aksjer er 33,5 % i 2019, noe som er 3,0 prosentenheter foran referanseindeksen MSCI World Net (verdensindeks). Årlig avkastning siden oppstart i desember 2004 er på 6,0 %, noe som er en mindreaktning på 3,5 prosentenheter. Mindreaktningen skriver seg fra avsluttede mandater.

Fondet Ardevora Global SRI ble tatt inn i porteføljen i juli i 2017. Årlig avkastning siden start er 15,9 %, som er 2,9 prosentenheter bedre enn fondets egen indeks. Denne indeksen er MSCI All Country World, som inneholder en andel på omtrent 30 % aksjer i fremvoksende markeder. Den mest benyttede verdensindeksen MSCI World, inneholder ikke slike aksjer, og er den som brukes i aggregatet globale aksjer.

Det er i august og september/oktober foretatt flere endringer i porteføljen, som er nærmere beskrevet i avsnittet «Porteføljeendringer» tidligere i rapporten. Ved utgangen av året består mesteparten av investeringen hos forvalteren Ardevora i et valutasikret fond, Ardevora Global SRI H2N. Aktivklassen globale aksjer er fordelt på to forvaltere hvor 57 % er investert hos Ardevora, mens 43 % er plassert hos en ny forvalter Generation. Det valutasikrede fondet hos Ardevora har siden investeringen i august gitt en

avkastning på 7,6 %, som er 2,6 prosentenheter bak indeks. Avkastning fra og med oktober for fondet Generation Global er 5,7 %, som er 0,8 prosentenheter foran verdensindeksen MSCI World Net.

Aksjer fremvoksende markeder

Aksjer i fremvoksende markeder er, i likhet med globale obligasjoner, en aktivaklasse som ble etablert i porteføljen i desember 2014. Aggregatet har gitt en avkastning på 26,2 % i 2019, som er 5,8 prosentenheter foran referanseindeksen MSCI World EM Index. Årlig avkastning siden oppstart er 8,3 %, noe som er 1,7 prosentenheter bak indeks.

Aktivaklassen består i sin helhet av fondet TT International Emerging Markets, som kom inn i porteføljen i juli 2018. Årlig avkastning for dette fondet siden start er 14,6 %, som er 2,2 prosentenheter bedre enn indeks.

Tabell 18 nedenfor viser markedsverdi for delporteføljer og hvordan disse er allokert, med prosentfordeling ved utgangen av 2019 og 2018.

Tabell 18 Energiverksfondet – allokering

	31.12.2019		31.12.2018	
	Mill. kr	Andel i %	Mill. kr	Andel i %
Hold til forfall obligasjoner	5,1	0,6 %	19,6	2,6 %
Likviditet (hold til forfall portefølje)	0,0	0,0 %	15,0	2,0 %
Norske omløpsobligasjoner				
DNB Kredittobligasjon	309,2	38,4 %	293,9	38,9 %
Globale obligasjoner				
BlueBay IG Global Agg.	82,4	10,3 %	92,5	12,2 %
PIMCO Global Bond Fund ESG	81,0	10,0 %	93,4	12,4 %
PIMCO Income Fund	78,9	9,8 %	0,0	0,0 %
Norsk eiendom				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS	78,7	9,8 %	75,8	10,0 %
Norske aksjer				
Arctic Norwegian Value Creation	19,7	2,4 %	16,2	2,1 %
Danske Invest Norske Aksjer Inst. II	12,1	1,5 %	16,6	2,2 %
Globale aksjer				
Ardevora Global SRI	8,1	1,0 %	117,0	15,5 %
Ardevora Global SRI H2N	61,5	7,6 %		
Generation Global	52,7	6,5 %		
Aksjer fremvoksende markeder				
TT International EM	16,6	2,1 %	15,6	2,1 %
Totalportefølje	806,0	100,0 %	755,6	100,0 %

a) Bokført verdi inkl. påløpte renter (ikke markedsverdi).

b) Anskaffet i september, i forbindelse med endret fordeling mellom norske og globale obligasjoner mm.

c) Fondsbytte internt hos forvalter i august. Ardevora Global SRI H2N er valutasikret til norske kroner.

d) Generation Global ble anskaffet i september. Ardevora Global SRI ble samtidig redusert tilsvarende.

I tabell 19 fokuseres det på aktivklassenes posisjon relativt til normalfordelingen i finansreglementet, som er kommunens langsiktige strategi. Alle aktivaklasser er innenfor tillatte avviksrammer. Globale obligasjoner har en merallokering på ca 5 prosentenheter, med tilsvarende mindre i norske omløpsobligasjoner. Dette er et bevisst valg, som omtalt i avsnittet «Porteføljeendringer» tidligere i rapporten. Merk også at normalvekt for norske omløpsobligasjoner er 44 %, noe som midlertidig er 1 prosentenheter lavere enn vekten i finansreglementet på 45 %, og tilsvarende høyere for hold til forfall obligasjoner. Se omtale under «Resultat for de enkelte mandater».

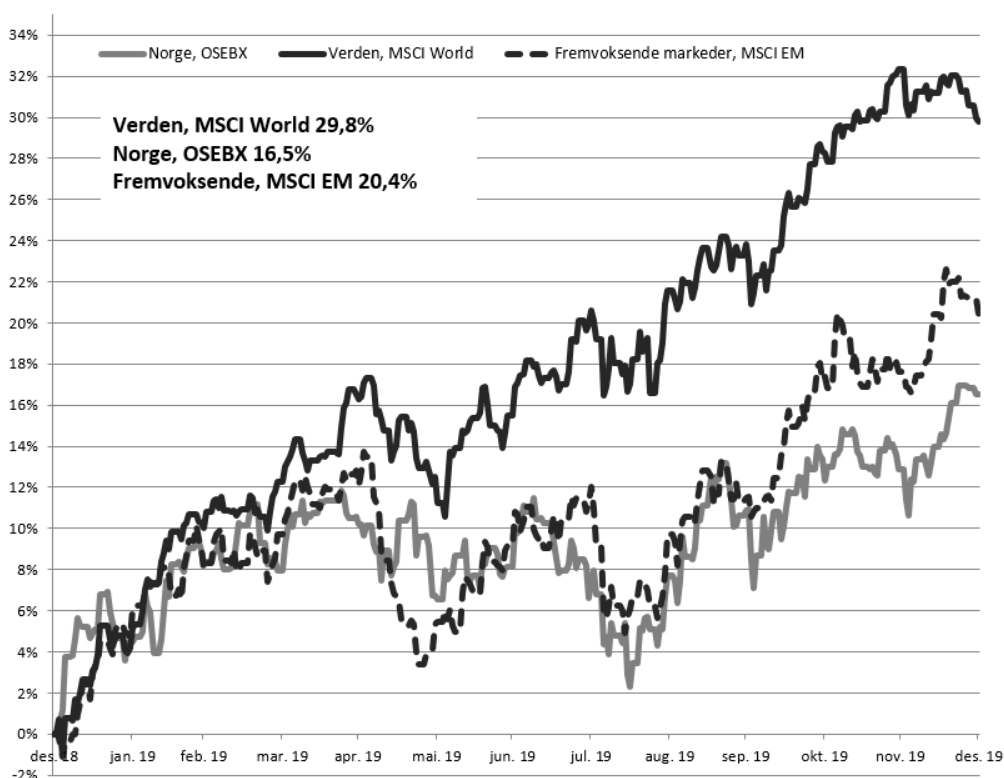
Tabell 19 Energiverksfondet – fordeling aktivaklasser

Pr 31.12.19	Posisjon	Strategi	Avvik	Min	Maks
Hold til forfall obligasjoner	0,6 %	1,0 %	-0,4 %	0,0 %	13,0 %
Likviditet (hold til forfall portefølje)	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	5,0 %
Pengemarked	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	5,0 %
Norske omløpsobligasjoner	38,4 %	44,0 %	-5,6 %	35,0 %	50,0 %
Globale obligasjoner	30,1 %	25,0 %	5,1 %	15,0 %	35,0 %
Norsk eiendom	9,8 %	10,0 %	-0,2 %	0,0 %	12,0 %
Norske aksjer	3,9 %	4,0 %	-0,1 %	2,0 %	6,0 %
Globale aksjer	15,1 %	14,0 %	1,1 %	9,0 %	19,0 %
Aksjer fremvoksende markeder	2,1 %	2,0 %	0,1 %	0,0 %	4,0 %
Sum	100,0 %	100,0 %	0,0 %		

Markedskommentar

Til tross for et år fylt med frykt for en global økonomisk nedgang, har de fleste børsene verden over hatt en god utvikling i 2019. Verdensindeksen MSCI World endte året opp 30 %, målt i norske kroner, med det amerikanske markedet som toneangivende. En liten del av oppgangen, omtrent 3 prosentenheter, kan tilskrives svekkelse av den norske kronen. I fremvoksende markeder er verdiøkningen ca 21 %, målt ved indeksen MSCI Emerging Markets. Hovedindeksen på Oslo Børs er opp 16,5%. Figur 3 viser utviklingen for de nevnte aksjeindeksene i 2019.

Figur 3 Verdiutvikling aksjeindekser målt i NOK

En del av markedsoppgangen kan skyldes en dramatisk endring i USAs pengepolitikk. Den amerikanske sentralbanken kuttet styringsrenten tre ganger med 0,25 prosentenheter i løpet av året til 1,75 %. Lavere renter sendte investorer til aksjemarkedet på jakt etter høyere avkastning. I tillegg har teknologisektoren hatt en uforventet vekst, som har drevet de største globale aksjeindeksene enda høyere. ECB startet fra

november med kvantitative lettelser på 20 milliarder euro i måneden. Norges Bank økte styringsrenten i september med 0,25 prosentenheter til 1,5 %. Den korte pengemarkedsrenten 3 mnd. NIBOR har steget med 0,6 prosentenheter i løpet av året til 1,9 %.

Oppsummering langsiktig forvaltning

Totalporteføljen oppnådde en avkastning på 10,9 % i 2019. Siden start i oktober 2003 har porteføljen gitt en årlig avkastning på 4,9 %. Kommunens langsiktige målsetting for energiverksfondet er en årlig nominell avkastning på 4,0 %, sett over en tiårs periode. Resultatet er over målsettingen ved utgangen av året, men dette bør ses i lys av at avkastningsmålet er blitt nedjustert flere ganger i årenes løp, noe et fallende rentenivå har bidratt til. Nåværende avkastningsmål er gjeldende fra 01.02.17, og årlig avkastning siden dette tidspunktet er 5,9 %, noe som er 1,9 prosentenheter over den langsiktige målsettingen.

Til bystyret i Kristiansand kommune

REVISORS BERETNING FOR 2019

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Kristiansand kommunes årsregnskap som viser kr 5 198 039 661 til fordeling drift og et regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på kr 0. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Kristiansand kommune per 31. desember 2019, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende. Vi henviser for øvrig til avsnittet «Konklusjon om årsberetningen» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Postadr.: Agder Kommunerevisjon IKS
Postboks 4
4685 Nodeland
Hovedktr.: Tollbodgata 37
Org.nr.: 987 163 918

E-post: post@agderkommune.no
Hjemmeside: www.agderkommune.no
Telefon Kr.sand: 38 07 27 00
Telefon Evje: 977 60 455

Aud. Selesdal
Kasernvegen 19
4735 Evje

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll en finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av kommunedirektøren er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og kommunedirektøren blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Uttalelse om øvrige lovmessige krav*Konklusjon om budsjett*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det all vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Kristiansand 14.april 2020

Monica H. Smith-Tønnessen
statsautorisert revisor

Kopi: Kontrollutvalg
Kommunedirektør

Kristiansand kommune
Postboks 417 Lund
4604 Kristiansand
Tlf: 38 07 50 00
www.kristiansand.kommune.no